

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Blicher-Clausen, Jenny.; J. Blicher-Clausen.

Violin : et Nutidsdigt med et Forspil og
Intermezzoer

København : Det Nordiske Forlag, 1900

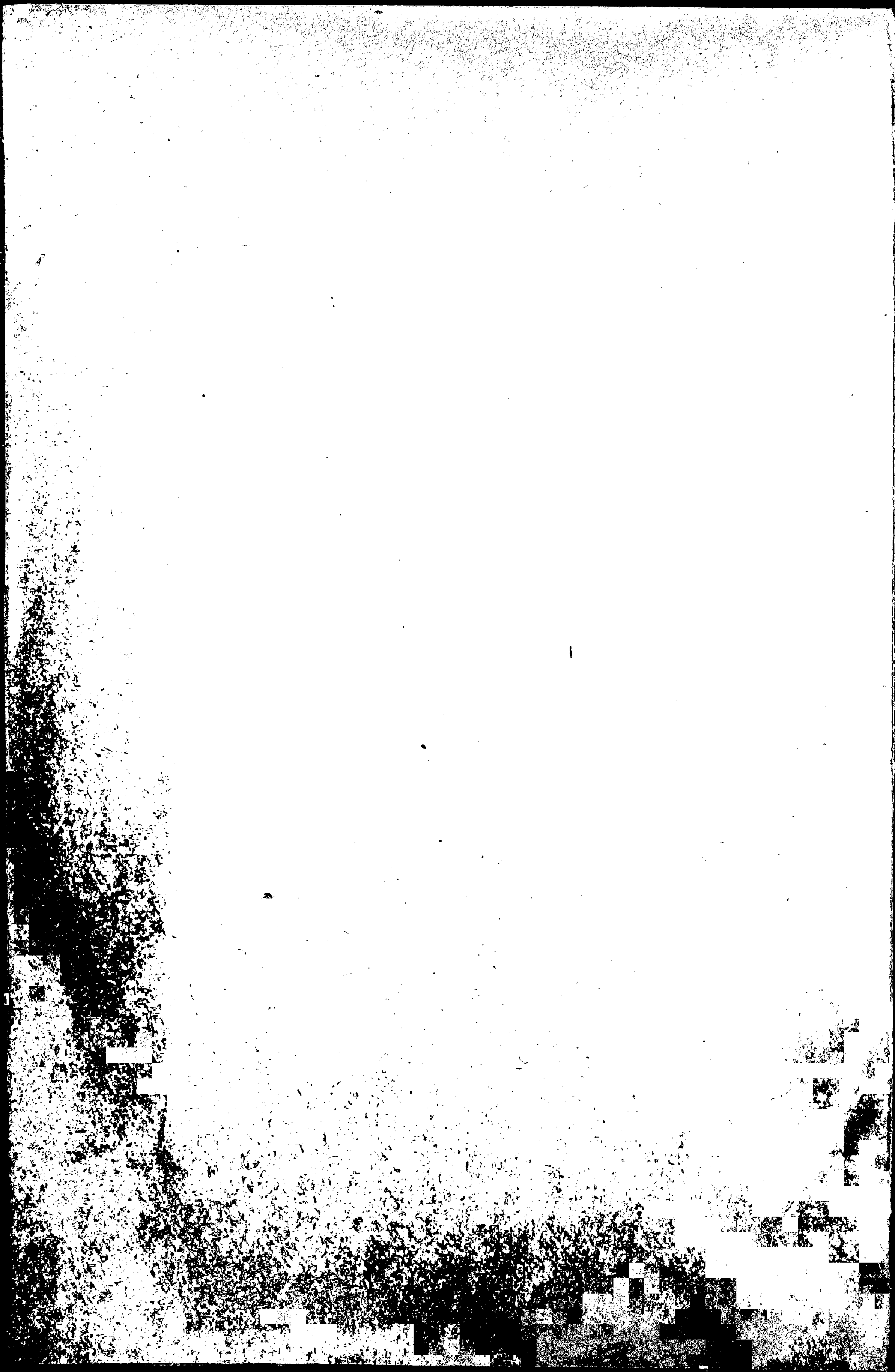
220 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

J. BLICHER-CLAUSEN

VIOLIN—!

J. BLICHER-CLAUSEN

VIOLIN

ET NUTIDSDIGT

MED ET FORSPIL OG INTERMEZZOER

KØBENHAVN
DET NORDISKE FORLAG
BOGFORLAGET: ERNST BOJESEN
MDCCCC

1250 EKSEMPLARER

—
LANGKJÆRS BOGTRYKKERI
KØBENHAVN

FORSPIL

Storken knebred fra Kirkens Tag —
han saa sig ud saa vide —
han knebrede ud i den hældende Dag,
dér Solen randt under Lide —

Men det var den Tid, da de duftede, Æblerosernes Blade.

Stæren, som havde sit lidet Hus
i Kanten af Storkereden,
sad og fløjtede, fløjtede — aa!
saa det aldrig tog Ende med Glæden!

Af hvide Syrener og Gyldenregn
hang Haverne dryssende fulde,
det dufted fra hver en liden Gren,
det spired af Frø i Mulde.

Der var en Rødmen af Blomst i Knop
under de skyggende Grene,
saa frisk som den paa Jomfruens Kind,
naar hun ses, men trode sig ene.

Guldregnsgræne hviskede i Smug
og vexlede skære Tanker,
og Slingrosen fangede det sidste Glimt
af Solen i sine Ranker —

Men det var den Tid, da de duftede, Æblerosernes Blade.

Lige nedenfor Kirkens Taarn,
i Haven bag Rødtjørnshegnet,
laa de Nygiftes Hus! Der var tyst,
og det havde lige regnet.

Store Draaber hang endnu tungt
i Vildvinen under Taget,
blinked i Stærens blaagraa Fjer
og drypped fra Dueslaget.

Nede i Vænget brummed en Ko,
dér summed en søvnig Bi.
Storken stod tavs paa sit ene Ben,
lod Myggene sværme forbi —

De lyse Nætters dragende Magt
var over hans Storkesind —
Han lyttede til den nyfigne Stær,
som nylig var flyttet ind.

Stæren sang om det Svalepar,
som netop den samme Dag
havde faaet klinet en Rede op
under de Nygiftes Tag.

Hvor Svalen havde faat god Besked,
dér havde Stæren faaet Nys:
han kunde fortælle med Fantasi
om Stolenes røde Plyds,

om Dørens Portierer, som skyggede blødt
og gjorde Reden saa lun,
om Væggenes Billeder, Lofternes Pryd
og Sengenes fine Dun.

Den store Himmel, foret med blaat,
 beundrede Svalen især —
 »Jeg holder nu mere af lysegrønt Mos«,
 mente den fløjtende Stær.

Men Svalen var hed af Begejstringsrus
 over Ampelens røde Skin —
 og pludselig dristede den sig til
 at flyve ad Vinduet ind.

En gammel fin Cremoneser hang
 under et Mandsportræt
 og til dens Bue var bundet løst
 en halvvisen Markbuket.

Svalen kredsede om den i Ring,
 fløj nærmere — strøg saa en Gang
 sit gule Næb mod en dirrende Streng
 og flygtede ræd for dens Klang.

»Det var ligesom, Strengene hulkede og lo
 ud af et vaandefuldt Sind«,
 kvidrede Svalen til Stæren, som kom
 og kiggede nysgerrig ind. —

Fra Skovbakken kom der en Vogn i Trav
 under Syngen af kvidrende Fugle.
 Nede i Hulvejen rasled den tungt,
 og sagtnede Farten en Smule.

Der sad de saa frydelig sammen
 de unge Nygifte to —
 og Livet og hele Verden,
 gladelig mod dem lo!

Nellikerod og Gaaseurt
 sprang ud, hvor de kom,
 Fuglene sang — hver Rede stod tom!
 Hæggebærblomsten saa skær og ren
 dryssede Blade fra hver en Gren,
 hvor de kom forbi,
 nikked fra hver en Havesti,
 hilsed: godt Mod for alle Dage
 og fik et Fingerkys sendt tilbage!

Men de glade to
 berused sig sammen i Majdagens Glans.
 Hans Arm laa fast omkring Kvindens Skulder,
 og hendes Kind laa fast op til hans.
 De stirrede ind i den dejlige Egn,
 der bredte sig for dem ved Skovens Rand,
 som man stirrer ind i et Eventyrland.

De kom ogsaa fra et fortryllet Slot,
 hvor Elskovs Festblus skinnede inde —
 Kongeriget laa der og ventede sin Mand!
 Prinsessen var hende,
 og Eventyret: at de havde fundet hinanden!

Saa holdt de for Døren, og han hjalp hende ud.
 Sammen gik de ind ved Verandaens Side,
 hvor en Guldregn stod Brud.
 Han bød et tyst Velkommen — hun kunde ikke tale,
 smiled kun og peged med sin blaa Parasol
 paa den nyfigne Svale.
 Han lo, da han saa den: »Den vil hilse paa Fruen«!
 Og sagtelig traadte de ind i Stuen.

Hendes søgende Blik fløj rundt, hvor hun stod,
fra Plet til Plet:

»Violinen! hvor er den?« — »Den hænger derhenne
paa Væggen under din Fars Portræt.« —
»Aa ja, den var hans — han har første Ret.»

Saa blødt som et Kærtegn gled hendes Blik
over Strengenes Traade.

Hun trykked sin Kind mod det blanke Træ,
og det var, som hendes Øjne blev vaade.

Langsomt strøg hendes fine Haand
over Strengenes Net —

Men pludselig vendte hun sig med et Sæt:

»Nehls! Kan Du huske den Dag, da jeg bandt
mig til dig for Livet?

Da tog Du et Løfte af mig, som jeg tror
jeg ønsker, at jeg aldrig havde givet.

Jeg lovede: aldrig som en farende Svend
at spille de lyttende Skarer sammen
under min bævende Violin!

Jeg lovede, at jeg vilde kun være din!

Den Dag, da bandt Du en Markbuket
fast til min Bue — nu hænger den vissen —

Aa, Nehls, min Ven!

bind mig én igen

og sig, at Du vil tage det Løfte tilbage!»

Som den skibbrudnes Øjne hænger ved Bøjgen,
saa hang hendes Øjne fast ved hans Mund;
men han mødte ikke Øjnene, han undveg dem kun.

»Elskede kære!

jeg kan ikke dele dig med nogen eller noget,

jeg maa eje dig helt —

intet eller alt! ikke stykkevis og delt.»

»Kvinden maa dog dele
sin Kærlighed til Manden med hans Gærning og Liv,
hun faar aldrig det hele.«

»Ja, Kvinden — det er sandt — hun er vant til at dele,
men Manden kan det ikke — i alt Fald ikke jeg —
husk, jeg gav dig Valget: enten Kunsten eller mig.
Fortrød Du allerede —?« Da lo hun »Nej, nej!

Jeg elsker dig jo,
Du forfærdelig stærke, selviske Natur!
Men Du aner ikke Faren ved at sætte mig i Bur.
Husk! jeg har Italiens Blod i mine Aarer —
det Land, som fostrer Sangere i hundredevis —!
Husk, det var fra Majland, min Slægt kom til Paris
og siden efter hertil. — Sansen for Musik,
vi fra Fødselen fik
saa levende som Evnen til at elske! — Nej, tys!«

Hun lukked sine Øjne for hans brændende Kys,
men vedblev, skøndt tøvende: »Kunsten dør ikke
i Evnen til at elske.« — »Hvorfor skulde den dø?«
hvisked han tilbage. »Spil, Elskede, spil!
Sid her i din Stue og spil ud dine Tanker,
jeg lytter jo til.«

Men hun smilede vemodigt: »For den, som har kendt
Violinens dirrende Sjæl et Moment
under sine skælvende Fingre
som en Streng mellem Himmel og Jord udspændt,
for ham er det ikke nok, at én lytter.«
Han tog om hendes Skuldre: »Er jeg da ikke nok?«
Men hun vendte sig fra ham: »Nej — Du er ikke nok.
Naar jeg spiller, maa jeg have omkring mig et Rum,
hvor Luften er mættet med Tankers Millioner
af alle de lyttende, som sidder dér paa Spring
for at fange mine Toner!

Jeg kan ikke spille alene for dig
 som for alle de mange lyttende Sjæle
 — det er ligesom, Gnisten manglede mig,
 og som Spændingen var borte! — Tænk, nu er snart
 tre Maaneder gaat — saa langt af Tiden! —
 siden jeg gav dig mit Løfte Nehls,
 og jeg har ikke rørt Violinen siden.

Ser Du da ikke,
 at dette Løfte rummer en Fare?
 Giv mig Violinen til frit Brug igjen!
 Og aldrig, det lover jeg, kommer de Dage,
 da min Kærlighed ikke er større end den!«

Han mødte hendes Blik.
 »Du har givet dit Løfte, og jeg ved, Du vil holde det.«

Det var, som en Kuldegysen gennem hende gik,
 da hun greb om hans Arm:

»Nehls! Saa maa Du tage Violinen bort,
 hænge den ind, hvor jeg aldrig kan komme!
 Jeg tør ikke anslaa en eneste Akord,
 for jeg elsker den, Nehls!

Min Morfar købte den med sin Sjæl,
 som Sagnet fortæller — han var Frispiller selv,
 og Frispillertrangen gik i Arv til os alle!
 Du bliver saa bleg, Nehls?« — »Din Slægts Violin
 skal snart blive flyttet!« — Stemmen var haard
 og dirred' en Smule. Hun smilte ironisk:

»Du er bange for det, Du ikke forstaar.«
 Da drog han hende til sig: »Skibsrheder Hauge
 har klaret baade Grunde og Skær før igaar.
 Her staar Du saa fast i min Favn sluttet ind,
 at jeg føler din bævende Aande paa min Kind —
 Jeg holder om din Nakke, den raadyragtig fine,
 saa dine varme Læber mødes med mine —

Se mig nu ind i Øjet og sig mig det saa:
 Hvad tror Du er stærkest og størst hos en Kvinde,
 Evnen til at elske eller Evnen til Kunst?«
 Og atter og atter favnede han hende.
 Da slyngede hun Armen om hans Hals og brød ud:
 »Evnen til at elske!« Og han jublede og lo!
 Han bar hende rundt fra Stue til Stue,
 beundrede al Ting og sang: »Leve, vi to!«,
 mærked ikke Sommernattens glidende Skygge
 eller Svalen, som sad vaagen i Vinduets Karm,
 helt fortumlet af al denne vaarlige Lykke.

Saa gik de ud i Haven. De gik langsomt de to,
 begge saa straalende stærke og unge,
 med Livets og Lykkens allerfejreste Tro —
 standsede og kyssede en Gyldenregn — den samme!
 lo, da de mærked det, og kyssede igen,
 gik langsomt henover de fugtige Gange,
 lyttede til Nattergalens dæmpede Kluk
 og nynnede Skærsommernattens Sange,
 begge saa lykkelige, taabelig forblindede —
 gik saa let og sagte ind, hvor Ampelen skinnede.

Men før hun gik ind,
 standsed hun i Dagligstuens dæmpede Mørke
 og pressede til Afsked sin brændende Kind
 mod den gamle Cremoneser, — nærmede sin Mund
 til de kølige Streng og hviskede nogle Ord,
 som hviskende gemtes i den syngende Bund —
 slap den og gik ind. —

Maanen gled netop frem i det samme
 og kastede sit Skin
 paa Svalen, som stirrede mørkeblind

og kvidrede op til Mogens Dør
næsten som i Drømme:

»Fru Svalelil, hør!
Jeg vil smykke dit Hus
med alt, hvad jeg véd
af vaarlig, skinnende
Herlighed!
Gyldne Pokaler
af blinkende Dug!
og sølverne Tæpper
af Løvetandsfnug!

Himmelsengsforhæng
af Spindelvæv fine
og Ederdunsdyner
af Fjerene mine!
Snirklede Stole
af Bøgebladsstilke
og røde Portierer
af Gyldenregnssilke!«

Et Vindstød kom —
Maanen gled langsomt bag Skyer tilbage,
og Svalen smuttede ind til sin Mage.

»Hør«! sa' hun, »Svalen er vaagen endnu!«
Hun stod i sin hvide Natdragt — saa stille —
læned sig op til hans Skulder og lyttede — —
Udenfor hørte de Duggen trille — — —.
Oppe paa Taget stod Storkefar
og drømte en liflig Drøm om Sankt Hans;
Myggene summede om ham og traadte
en luftig Dans.

Alt var jo Fest —
de lyse Nætters straalende Fest!

I Maaneskin laa de Nygiftes Bo,
feagtigt skinnende Huset og Haven — —
Lysene slukkedes,
Dørene lukkedes
efter de to — — —
Nede i Hylden slog Nattergalen Triller —
men Taarnuglen lo —!

(Samme Sted. Aaret efter. Klar Septemberdag med varm Sol.
Svaleparret sidder foran Vinduet og kvidrer.)

L yttende hælder det lave Tag
L ned mod Kastanietræernes Rødder —
i Stuen skinner det hvide Gulv,
venter paa Trip af smaa Barnefødder.

Lyttende hænger de Billeder smaa,
lyttende Væg og Loft sig højne —
i Skyggen dikker det gamle Uhr,
venter paa Smil fra to Barneøjne.

I Vinduet lytter hvert Blad, hver Blomst
med hver en dirrende Støvdrager fremme,
i Karmen driver den varme Sol,
venter paa Lyd af en Barnestemme —

Døre aabnes og lukkes tyst,
ingen Røster er der, som skingre —
lyttende drejer sig hver en Laas,
venter paa Greb af smaa Barnefinger.

Højtidsstemte staa Havens Trær —
Dugdiamanter over dem trille,
skære og bævende som en Mors
Tanker over sin ufødte Lille — — —

Saa er der pludselig noget, der summer!

Svalerne tænkte,
at det var en drukken Humlebi,
som, ruset af Honning fra en mørkerød Rose
tumlede forbi.
Men saa var det Toner — en hel Melodi!
Fra Loftsrummet kom de — oppe i Gavlen —
Lugerne stod aabne —
nu klang de igen!
Og hurtig fløj de nyfigne Svaler derhen.

Derinde laa Husets Frue paa Knæ!
Hun knugede Violinen mod Brystet
og pressed sin Mund mod dens blanke Træ.
Hun bad —
ikke som man ellers hører Mennesker bede,
af tusend vaklende Tvivl holdt nede —
ikke dette vege: Herre, hjælp! hvis du kan det!
som næsten er en Haan —
Saadan bad hun ikke — nej, hun hviskede kun
med sin faste, blege Mund — —
hendes Bøn var et Krav
til Ham, som ved at holde de Løfter, Han gav:
»Herre! Du har Magt —
Den, som beder troende, skal faa, det har Du sagt.
Den som ikke tvivler, flytter Bjerge paa sit Bud —
og jeg tvivler ikke, Gud!
Jeg ved, Du giver Tonen i Arv til min Søn:
Nat og Dag — bestandig — har jeg bedet om det samme,
til jeg følte, at jeg fik,
til jeg mærkede det paa mig, at hans Sjæl var Musik,
at Toner havde Magt til at gøre ham stille !« — —
Og hun rejste sig fra Bønnen og begyndte at spille.

»Violin!

Du evige dirrende, syngende Sjæl,
 stemt sammen med min! —
 sunget ind i hans Sind
 Dag efter Dag
 med mit eget blødende Hjærte-Slag —
 Violin!

Violin! Violin!

Hvorfor tog han dig fra mig!
 Nu elsker jeg dig dobbelt, da Du ikke er min,
 som man elsker den Ven,
 man aldrig tør møde! —
 Jeg kan ikke andet: jeg maa spille dig igjen,
 til Hjærtet staar i Flamme!
 om Lykken og Kærligheden saa spilles ud
 af min Sjæl med det samme!«

Saa kastede hun Buen med et pludseligt Hvin
 og blev borte nedad Trapperne. —
 Det hviskede i Lindene, det susede i Løvet.
 Svalerne blev siddende i Loftslugens Dør
 ganske bedøvet —

De kunde ikke synge, de glemte at tale;
 men fra Tagryggen fløjtede den lystige Stær:

»Ej! Hr. og Fru Svale!

Hvad er det for Støj i det ensomme Hus?
 Mange Stemmer taler, og der løbes dernede;
 der er en Uro — omtrent som hos os
 den Dag, der kommer Unger i vor Rede«.

»Mulig, der ogsaa kommer Unger dernede«,
 kvidrede Fru Svalelil —

»Tror Du, de er nøgne?

Sig mig dog, hvordan kan de saa holde dem varme?
 De Stakler har jo hverken Dun paa deres Bryst

eller Fjer paa deres Arme.«
 »Men Vuggen er blød,«
 sang Stæren — »jeg har set den, den er skarlagenrød
 og med Silke i Bunden.«
 »Bevare mig vel! hvor du er næsvis igrunden!«
 sa' Svalen.
 »Hvad behager? Jeg taaler ingen Skoser?«
 — »Nej flyv, naar I vil nappes! Aa skaan mine Roser!«
 bad lille Fru Svale.
 Men Svalefar og Stæren var forlængst røgne sammen;
 de nappedes og brødes med forpjudskede Fjer
 helt røde i Kammen —
 Septembersolens Straaler faldt glødende hede
 nedover Astersklyngen og Resedaens Bede,
 kiled som et Lyn opad Stammer og Stene,
 blinked mellem Nøddegangens vuggende Grene
 og gled i en bred, varmtstrømmende Flod
 udover Vænget, hvor Negene stod
 med gylden Sæd —
 men inde i Havehuset
 var der et Barn, der græd — — —!

Paa Knæ foran Sengen laa han
 den stærke Skibsrheder Hauge
 og kyssed den Haand, som træt og mat
 neppe greb om hans Fingre fat.
 »Nehls! hvorfor ser du bestandig paa mig
 og ikke paa Drengen?
 Hvad var det, Lægen hviskede dig,
 da han stod her ved Sengen!
 Nehls! hvad er der med Drengen?«

Han krympede sig under det spørgende Blik,
 der gik som en Sonde gennem hans Indre;
 han evnede ikke at møde det med Smil,

eller gøre sin egen Skuffelse mindre.

»Du skal sige det, Nehls! Jeg vil vide alt.«

Det kom som en Befaling, og han adlød mekanisk.

Langsomme og stammende Ordene faldt —:

»Det er — Han siger, det er noget med Ryggen —

Han anser for givet,

at Drengen, hvis han lever, vil blive en Krøbling,

saa Du ser, at vi ikke tør ønske ham Livet.«

»Ikke ønske ham Livet!

naar der lever i hans Legeme en syngende Sjæl!

Jo, tusende Gange ønsker jeg ham Livet!«

Hun stirrede paa ham med sit flammende Blik:

»Aa, Du kender ikke den Magt, jeg fik!

Nehls! Du ved ikke, hvad Evner han fik givet!«

»Men hvoraf ved Du da —?« Hun tav med et Smil,

et andagtsfuldt, lønligt, som en hemmelig Tanke —

»Ja, hvor kan En vide, hvorledes Ens Hjærte

dagevis i Takt med en andens kan banke!

hvorledes Ens bævende Bryst kan drage Aande

sammen med en andens i Længsel og Vaande —

hvorledes man kan møde

bagved sit eget som et vaagnende Blik,

der lytter efter Livsharpens fine Musik —!

Hvor kan En vide, hvorledes en Kvinde

Dag efter Dag og Nat efter Nat

væver med paa den Sjæl, som hun selv slutter inde?

Er det ikke næsten som et Skabelsens Under!

eller, som Gud selv

gav hende at dele sin Magt i de Stunder!«

Hans Øjne hang forskende fast ved hendes Mund —

Han begyndte at ane som en lurende Fare,

og han nikkede, men uden at svare.

Hun vedblev med en underlig drømmende Stemme:

»Hver eneste Dag, naar Du ikke var hjemme,

stod jeg deroppe

paa Loftet, hvor Du hængte Violinen den Gang
 og spillede for Drengen, saa Strengene klang!
 Drengen, som skal arve Violinen fra sin Mo'r,
 spille mine Tanker og Toner ud i Verden,
 blive æret stor!

Aa, Du skulde vide, hvordan vi har levet,
 med hinanden — jeg og Drengen!
 Alle de Toner, som jeg ejede selv,
 har jeg sunget for hans Øre, spillet ind i hans Sjæl.
 Og for hver Gang jeg spillede, var det som, om Strengen
 en ny Tone fik,
 og som hvert af hans Aandedræt blev til Musik!
 Da var det, jeg begyndte at føle det paa mig,
 dette underlige store: at hans Sjæl sang derinde —!
 Aa, Nehls! er det dog ikke vidunderligt at vide?»

Men Skibsrheder Hauge svarede ikke.
 Med Hænderne knyttede og Læberne hvide,
 sad han og lyttede.
 Langsomt arbejdede Vreden sig op
 i hans heftige Sind
 og brændte i en blussende Plet paa hans Kind.
 Det var ligesom, Blodet under Øjnene sprang,
 da han hviskende spurgte:
 »Tænkte Du aldrig paa mig den Gang?»
 »Nej, Nehls! jeg vil tilstaa det ærligt for dig,
 jeg gjorde det ikke, — for Barnet og jeg
 levede jo sammen i en Verden for sig.«
 Da brød det ud af ham i et vildt Raseri:
 »Jeg hader Violinen!

Jeg hader den dobbelt, nu, dette er forbi!
 Og dersom det er sandt: dersom Barnet derhenne
 tog hele dit Hjærte med sin syngende Sjæl,
 saa ønsker jeg ham tusend Gange hellere Døden!
 Desuden — han er Krøbling — det hørte Du selv.« —

Da rejste hun sig pludselig rank overende
og vendte sine flammende Øjne mod hans,
saa han følte dem brænde:

»Barnet dør ikke,«

sagde hun med Vishedens Kraft i sin Stemme:

»Gud har selv lovet det, og Gud kan aldrig glemme —
Barnet dør ikke.«

Og hun bøjede sig ned
over de smaa klare, alvorlige Træk —
saa', der hang en Taare, og kyssede den væk.

»Ha! ha! Hvad tror Du Livet for en Krøbling er værd?
hvad bryder han sig om det?«

Det skar igennem hende som rustede Søm,
saa haanende kom det.

Men hun rettede sig straks:

»Jeg kender det, som endda bærer oppe i Nøden:
Tusend Gange hellere Krøbling for Livet
og Kunstner til Døden!«

»Ti stille! Du ved ikke selv, hvad Du har sagt.
Er Kunst maaske Lykke?«

»Nej, men Kunsten er Magt
og den højeste Rigdom!« — »Det sagde Du ej
vor Bryllupsaften. — Du sagde: Skal jeg vælge
mellem dig og Violinen, saa vælger jeg dig.«

»Ja, for det syntes mig saa rent ud umuligt,
at vi kunde skilles!

Men Faren laa just deri, at Valget kunde stilles.
Hvad der tages fra En, det længes man imod,
og Længselen voxer som en rivende Flod!

Aa, Nehls? Du havde gjort klogt mod dig selv
ved ikke at stænge for min syngende Sjæl,
saa havde Du ejet den til Dagenes Ende,
men nu — var det ligesom, den gled dig af Hænde
og sænked sig med hele sin Styrke i Barnet,
hvis Livsmaal er mit.«

Han vendte hende Ryggen,
og hans Ansigt blev hvidt.

»Jeg mærker, vi to ser forskelligt paa Lykken.
Mig synes hver en Evne, som blev Menneskene givet
intet imod det, som hedder: Glæden over Livet;
der, hvor den maa savnes, er Livet ingenting!
Drengen — hvis han lever — vil faa det at finde.
Og aldrig blir han Kunstner med mit Minde,
det skal Du vide! Min Bøn staar imod din!«

Hun smilede i Tryghed:

»Din Bøn er kold mod min —
Du tvivler, naar du beder — men jeg Du, jeg tror!«

Da var det, som han pludselig fattedes Ord,
og som unge Skibsrheder Hauge blev bøjet!
Det var næsten, som en Hulken kvalte hans Røst. —

Da han listede sig bort,
føjte han en jagende Smærte i sit Bryst
og en stikkende Svien i Øjet.

Men udenfor Vinduet fløj Fuglene sammen.

»Kom dog og se
saa nydelig en Skabning i en Vugge af Sne.
og med skarlagenrødt!« —
Stæren havde aldrig set noget saa sødt
og saa silkeblødt!

Duerne syntes, han var rent ud fortryllende!
Svalerne forsikrede, at Haaret var langt
og snode sig ved Tindingen i smaa bitte Ringe —
Og saa havde han Øjne! — »som et Æventyrdigt«,
fløjtede Stæren og rystede sin Vinge.
Irisk kom ogsaa og gjorde Visit,
Bogfinken sluttede sig kvidrende til Flokken,
Vedbenden klinkede med Klematisklokken
paa den nyfødtes Vel,
og alle saa drak de paa Sundhed og Held!

Fra alle Fuglestruber og alle Blomsterkalke
klang langt ud i Stilheden lystige Skaaler —
Over det hele faldt Septembersolens Straaler,
og Spindelvævstraade hang dugbesprængte — —

Men oppe paa Kirketaarnet stod Storken

paa ét Ben og tænkte — —:

Sundhed og Held!

Aa, hvor de Mennesker dog er dumme! —

Var han min Unge,
saa huggede jeg ham paa Stedet ihjel! —

Gud naade dig!

Andante con moto.

Aug. Enna.

Gud naa-de dig! hvis dit Hjærte en

The first system of the musical score. It features a vocal line on a single staff and a piano accompaniment on a grand staff (treble and bass clefs). The key signature has three flats (B-flat, E-flat, A-flat), and the time signature is common time (C). The vocal line begins with a whole rest followed by a half note. The piano accompaniment starts with a piano (*p*) dynamic, followed by a crescendo leading to a forte (*f*) dynamic, and then a decrescendo back to piano (*p*). The lyrics are written below the vocal staff.

Gang var lyst og ung tog lo og sang. Men

The second system of the musical score. It continues the vocal and piano parts. The piano accompaniment features a forte (*f*) dynamic. The system concludes with a double bar line and a repeat sign. The lyrics are written below the vocal staff.

poco accelerando

haarde Hænder greb fat der-i saa Strengene

The third system of the musical score. It continues the vocal and piano parts. The piano accompaniment starts with a piano (*p*) dynamic, followed by a crescendo (*cresc.*) leading to a forte (*f*) dynamic. The system concludes with a double bar line. The lyrics are written below the vocal staff.

molto lento espress. Tempo I.

sprang, ak! Strengenesprang!

The first system of the musical score. The vocal line (treble clef) begins with a half note G4, followed by a quarter note F#4, a quarter note E4, a quarter note D4, and a half note C4. The piano accompaniment (grand staff) features a left hand with a half note G3, a half note F#3, and a half note E3, and a right hand with a half note G4, a half note F#4, and a half note E4. The piano accompaniment includes dynamic markings *rfz*, *pp*, and *p*.

Gudnaa-de dig! hvisduharfølt for

The second system of the musical score. The vocal line (treble clef) begins with a half note G4, followed by a quarter note F#4, a quarter note E4, a quarter note D4, and a half note C4. The piano accompaniment (grand staff) features a left hand with a half note G3, a half note F#3, and a half note E3, and a right hand with a half note G4, a half note F#4, and a half note E4. The piano accompaniment includes dynamic markings *f* and *p*.

lento e morendo
tungt,- følt for tungt,-atdetsangen Gang!

The third system of the musical score. The vocal line (treble clef) begins with a half note G4, followed by a quarter note F#4, a quarter note E4, a quarter note D4, and a half note C4. The piano accompaniment (grand staff) features a left hand with a half note G3, a half note F#3, and a half note E3, and a right hand with a half note G4, a half note F#4, and a half note E4. The piano accompaniment includes dynamic markings *pp*.

PERSONERNE:

SKIBSRHEDER NEHLS HAUGE

FRU HAUGE

MAX {
JACK { *DERES SØNNER*

TONNY

NINETTA, PIGE FRA ITALIENSK TYROL

EN LÆGE

EN IMPRESSARIO

*(HANDLINGEN FOREGAAR I NUTIDEN — DELS I NORDSJÆLLAND,
DELS I PRAG, WIEN OG TYROL.)*

LIVET ER IKKE FOR DE KNÆKKEDE —
DEM, SOM IKKE HAR BÆREKRAFT —
AL DEN GLÆDE, DIN SJÆL HAR HAFT,
ER DØD, NAAR DINE VINGER ER STÆKKEDE!

(Et Hotelværelse i Prag. Max Hauge staar ved Vinduet og ser ned paa Gaden, hvor nogle Gadedrenge holder Brydekamp. Han er en bleg, forvoxet femtenaars Dreng — lille af Væxt — med et ualmindelig smukt, fintformet Hoved, som sidder dybt nede mellem Skuldrene. To røde Pletter paa hans Kinder viser, hvor ivrig han tager Del i Kampen.)

RAAB (af Drengestemmer nedefra.)

Rejs dig, Slyngel! Jeg har vundet.

MAX (aabner Vinduet og bøjer sig udover Karmen.)

Tabte Du? — Var Du for lille?

Prøv igen, Du! Nar din Fjende!

Hvorfor skal den stærke vinde?

(En skingrende Drengelatter svarer. Et Par piber i Fingrene.)

MAX (lukker hurtigt Vinduet og gemmer sig sky bag Gardinet.)

FRU HAUGE (kommer ind fra Sideværelset. Hun er høj og stærkbygget, rank af Skikkelse, med svært, rødbrunt Haar og levende mørke Øjne.)

Hvad er det for Støj paa Gaden?

Skrig og Raab og kaade Ord!

MAX (vender sig og ser paa hende — bleg.)

Drengene dernede synes,

at jeg er saa morsom, Mo'r —!

FRU HAUGE (undviger Blikket.)

Naa — fordi Du er en Fremmed —

MAX. Ja — fordi jeg er en Fremmed.

FRU HAUGE. Hvorfor staar Du ogsaa altid
her ved Vinduet og stirrer?

MAX. Jo, for her er Nord. Der henne
i den Retning ligger Hjemmet.

FRU HAUGE. Og er jeg da ikke Hjemmet?

MAX. Jo — Du er det ene halve —
Aa, men Landet,
Fa'r og Jack, de er det andet —

FRU HAUGE. Max! Du bad selv om at rejse.
Altid talte Du om Wien;
det var der, Du skulde mestre
helt og fuldt din Violin —!
Og nu! da vi er paa Vejen,
sygner Du i fremmed Jord!

MAX. Aa, jeg skulde ikke længes,
hvis jeg vidste — — — Svar mig, Mo'r!
sig mig ærligt, om Du tror,
at vi kommer hjem ad Aare?

FRU HAUGE. Hvis han kalder — ellers ikke.

MAX (brister i Graad.) Aa, jeg har nok tænkt det, Mo'r!

FRU HAUGE. Barn! Vær stille!

MAX (kaster sig ned paa Gulvet — knytter Hænderne.)
Hvor jeg vilde ønske — ønske —
jeg var død som ganske lille!

FRU HAUGE. Blot fordi her er dig fremmed!

MAX. Ikke derfor, men fordi at — (springer op)
Tror Du ikke, jeg har følt det,
aa, saa Hjærtet maatte bløde
ved det —

FRU HAUGE. Følt det! Hvilket?

MAX. Det at
Fa'r har ønsket, at jeg døde.

FRU HAUGE. Dreng! Hvor véd Du —

MAX. Aa, jeg véd det!

Fa'r og Jack, de kunde lege
mange Timer hen itræk,
men begyndte jeg at spille,
saa var Lystigheden væk:
Fa'r blev heftig og urolig —
der kom Vrede i hans Blik —
for han hader min Musik!
Sig mig, Mo'r, hvad har den gjort ham?

FRU HAUGE. Spillet vore Sjæle sammen,
din med min, før Du saa' Lyset —
ganske som i Regnbu'rammen,
Farverne tilsammen brændes. —
Derfor sker det, at det hændes,
naar Du spiller,
og dit Øje søger mit,
at Du hører nye Toner —

MAX. Mo'r! Ja, jeg har hørt dem tit.

FRU HAUGE. Max! Er det dog ikke dejligt,
det at føle sig som Konger
sammen i et Toneværk!

MAX (slynger Armene om hendes Hals — lukker Øjnene.)
Mo'r! Du er saa voldsom stærk — —!

FRU HAUGE. Er Du bange for Musikens
Undermagt?
Kan Du ikke juble ved det,
at den er dig underlagt?

MAX. Naar jeg spiller, jo, — men siden —
som igaar, Mo'r, paa Concerten,
da de klapped hele Tiden, —
aa, jeg syntes, at det Bifald
gjaldt en anden, ikke mig!

Mo'r kan Du forklare dig —
for jeg kan det ikke selv —:
Tonen bruste som en Elv,
men jeg syntes, det var dig,
som holdt Buen, — ikke mig,
dig, som spillede —

FRU HAUGE (uvilkaarlig.) Nej, Nej!

MAX. Mo'r! Hvad tror Du, at det var?

FRU HAUGE. Hvad det var —? kun mine Tanker,
som er flettede i dine,
Tankerne, som blev til Toner,
bløde, lokkende og fine —

MAX. Ja, da jeg kom ind til dig,
da Du tog mig fast i Favnen,
græd og lo og kyssed mig, —
føjte jeg det —. Kan Du huske,
hvad Du sagde til mig, Mo'r?
»Aldrig gaar for tunge Veje,
aldrig gaar for røde Spor
til det Maal, som Du kan vinde?

FRU HAUGE. Aldrig, nej! om Hjærtet blødte,
fordi Torne i det stak!

MAX (efter et Ophold. Sagte.) Tror Du ikke, at han længes?

FRU HAUGE. Hvem, Barn?

MAX. Fa'r.

FRU HAUGE. Han har jo Jack.

MAX. Mo'r — hvorfor er Du rejst fra ham?
Sig det!

FRU HAUGE. Jeg?
Jeg er rejst, fordi man gav mig
Valget mellem ham og dig.

MAX. Mo'r — det var som Valg imellem
Hytten og et Kongerige!

FRU HAUGE. Og desuden — han har Jack,
saa vi to har vel delt lige.

MAX. Jack er noget — hvad er jeg?

FRU HAUGE. Alt for mig! (Tager hans Hoved mellem sine
Hænder.) Max! Du elsker jo Musiken,
og den gjør dig glad som mig?

MAX. Ja — men Drengene dernede
er dog gladere end jeg.
De kan slaas, og de kan lege —
hvad kan jeg?

FRU HAUGE. Du kan spille, det er mere, —
Violin!

Slægtens, Farfars, din og min!
Sæt dig her ved Siden af mig
med din Kind lagt ind til min,
saa skal jeg fortælle noget
om den gamle Violin — —! (standser)
Hvad er det, Du leger med?

MAX. Kun Sordinen.

FRU HAUGE. Max! Se paa mig! — Du skal høre
Slægtens Sagn om Violinen.

MAX (kryber op i Sofaen ved Siden af hende, lægger Hovedet
til hendes Skulder og ser hende spændt ind i Øjnene.)

FRU HAUGE (taler langsomt og dæmpet.)

Der gaar det Sagn om den, som først
fik Cremoneseren givet,
min Farfa's Fa'r, at han solgte sin Sjæl
for et Frispillerlod i Livet.
Han var en Folkesanger, som gik
og sang paa Venezias Gader

og spillede i en maaneklar Nat
fra Gøndolen Serenader.

Han rode en Nat for en fremmed Mand
med en graasort Kappe om Ryggen
og Øjne, der skinnede hede som Ild
frem under Hatteskyggen.

Den fremmede bad ham synge en Sang
om Stadens hellige Frue;
men neppe hørte han Strengenes Klang,
førend han op fra Baaden sprang
og snappede selv hans Bue:

»Guds Død! Du kan blive en mægtig Mand
og vinde, hvad helst Du nævner!

Viden om i det ganske Land
kan Du tænde de koldeste Hjærter i Brand,
kender Du først dine Evner.

Alt kan Du spille i Hob for din Fod:

Hjærter og Guld og Ære,
de blege Aarer, det unge Blod!

Magten har Du, ifald Du har Mod,
en Frispiller kunde Du være, — —

en, som naar Haand over Strengene gik,
da sang af sig selv din Bue,

og Strengene tonede under dit Blik,
fordi din Sjæl kun tænkte Musik

om Djævelen selv og vor Frue!

Usikkert griber Du endnu fat

og mestrer ej helt din Bue;

men hør, hvad jeg siger dig: Stjæl dig en Nat
i Markuskirken ind med din Skat

bag Alteret for vor Frue.

Nærm dig saa Højaltrets Fod og tag frem
Hostien fra dets Gemme —

hold den forsigtig i Haanden — fornem,
at Du har den og tag den først atter frem,
naar Du er sikkert hjemme.

Hæng Violinen paa Væg i Hast
 en Skudlængde bort — ikke længer, —
 fæst Hostien ved dens Haandtag fast,
 løs en Pistol fra din Bæltekvast
 og skyd paa den Mand, dér hænger.
 Rammer Du ham i hans Hjærtebund,
 da er Du Frispiller fra den Stund,
 Frispiller hele Livet —!

Alle de Toner, paa Jord er til,
 maa lyde dig, naar Du spiller;
 frit kan Du binde dem, naar Du vil,
 frit kan Du drage dem frem af dit Spil
 ligesom strømmende Kilder!« — (hviskende:)

Men fra han hørte den Fremmedes Røst,
 gik Feberen ham i Blodet,
 han joges afsted med saaret Bryst
 han droges mod Haab, han længtes mod Trøst,
 og langsomt voksede Modet.

En tidlig Morgen stod han og holdt
 i Haanden Hostien hvide, —
 nedover Ryggen løb det ham koldt,
 da han spændte Pistolen, — som havde han voldt
 den døende Mand dér Kvide.

Han stirrede mod den blege Mund,
 saa Øjnene sved sig vaade,
 skød til og ramte hans Hjærtebund,
 men greb om sit Hoved i samme Stund
 og faldt med et Skrig om Naade!
 Han syntes, han saa, hvor det røde Blod
 randt draabevis ned og rakte
 svidende ind til hans Hjärterod,
 glidende nedad Korsets Fod,
 hvor Jorden begærlig drak det. — —

Græder Du, Barn? Din Kind er saa hed.

MAX. Hvis det Skud gaar ned
 med Forbandelse, Mo'r, gennem Slægten?

FRU HAUGE. Max!

MAX. Fortæl mig alt, hvad Du ved.

FRU HAUGE. Han greb Violinen og spillede bort
sin egen Rædsel og Gruen —
Det klang saa skærende vildt og haardt
og svandt i en klagende mørk Akord —
nu endelig mestred han Buen!

Han spilled sig ud af sit fattige Hus
og ind i Kongernes Gaarde —
Frispiller var han! Det kom som en Rus!
Han fangede ind i sit Tonebrus
de Tusenders Smil og Taarer! —
Men tit, naar han spillede, skinned det rødt
som af rindende Blod for hans Øjne!
da lo han — først skærende haardt og saa blødt —
og kaldte sig for en stakkels forstødt,
en Sjæl, hvis Vinger var nøgne!
Til sidst fik Vanviddet Magt i hans Sjæl,
og han sank sammen ved Vægten.
Men det, hvorfor han solgte sin Sjæl,
Violinen tramped han paa med sin Hæl,
og saaledes arved vor Slægt den.

Min Farfar gjorde den selv istand,
han spilled den ikke meget!
Han elsked et fremmed Folk og Land;
men klang Violinen, kom Øjet i Brand,
da var han en Søn af sit eget! —
Min Far gik tidlig bort, som Du ved;
men de, der har hørt ham spille,
kan tale om Kunstens Herlighed,
som den falder over et Menneske ned
i en evig vældende Kilde! — —
Saa kom jeg selv — og omkring min Fod

sang Toner, fra jeg var lille.
 Fa'r sagde tit, naar jeg lyttende stod:
 »Det Barn har mere Musik i sit Blod,
 end Slægten evner at spille —!»

MAX. Aa ja, netop det! netop dét er det, Mo'r!

FRU HAUGE. Du ryster jo, Dreng, og bæver —
 Hvad er det, Du tænker paa?

MAX. Aa, Mo'r!

Det er saa meget, Du kræver!
 Mer end jeg magter at give, Mo'r!
 Og saa er der det, at jeg føler og tror,
 Du kunde gjøre det bedre.
 Mo'r — hvorfor spiller Du ikke nu?
 Ingen kunde spille Violinen som Du!

FRU HAUGE. Spørg mig ikke om det.
 Det forstaar Du ikke nu.

MAX. Var det Fa'r, som ikke kunde lide, at Du spillede?

FRU HAUGE (nikker stille.)

Han kunde ikke dele mig med nogen eller noget,
 saa maatte jeg slippe —

MAX. Men hvor kunde Du, Mo'r!

FRU HAUGE. Jeg kunde heller ikke — Jeg trode,
 at jeg kunde,
 men alt saadan noget, er kun noget, som man tror.

MAX (hviskende.) Stakkels lille Mo'r!

FRU HAUGE (uden at høre ham — hen for sig!)

Min Kunst var gaat som Tjener i min Kærligheds Spor,
 havde den faaet Frihed; men nu stængede han for den,
 og saa blev den Konge over alle mine Drømme,
 enevældig Hersker i mit Kejserdømme!

MAX. Mo'r! Du kunde spille Violinen endnu,
 saa alle maatte lytte!

FRU HAUGE (som før :)

— Men jeg naar jo alligevel Maalet gennem dig —
for Max!

MAX. Ja, Mo'r!

FRU HAUGE. Du vil elske Violinen som jeg?

MAX. Ja altid — det tror jeg da — men før da jeg stod
og saa gennem Ruden paa Drengene dernede,
til det sused mig for Ørerne og sang i mit Blod,
aa, jeg kunde gladelig byttet Violinen
for en eneste lystig Leg mellem sunde! — —
Mo'r — er Du vred, fordi jeg siger det?

FRU HAUGE. Nej.

Jeg ved, Du taler anderledes, naar Du bliver stor.

MAX. Livet er saa tungt — for en Krøbling, Mo'r!

FRU HAUGE. Max! Det har Du aldrig sagt førend nu.

MAX. Nej, for din Kærlighed har baaret mig, Du!
over det, som tyngede, og alt det, som stængte.
Jeg syntes, det var bare til dig, at jeg trængte —
Men Dagen før vi rejste, var der noget, jeg saa
som jeg aldrig siden glemmer:
Jeg stod og stirred ud mellem Havelaagens Tremmer.
Storkene holdt Øvelser til Rejsen imod Syd —
Endnu jeg kan høre den susende Lyd
af Vingerne i Luften!
Først brusede de stærke, saa dalede de ned
og blev korte i Slaget —
saa steg de igen over Kirketaget!
Da saa jeg en Unge, som flagrede op
med skærende Lyde, naar de susede forbi.
Den var større end de andre,
næsten smukkere end de,
hvid og vingebred —
men hver Gang den prøvede at flagre et Stykke,

kom en af de gamle og huggede den ned.
 Aldrig skal jeg glemme det Blik, den sendte bort
 efter de andre, jo højere de sejlede!
 Jeg tænkte, at nogen havde saaret den haardt
 og gik langsomt hen for at se, hvad den fejlede.
 Intet var at se paa dens fjedrede Krop,
 Benene var slanke og kraftig var Foden,
 men — da jeg varsomt løftede den op
 saa jeg, at dens Svingfjer var knækkede ved Roden!
 Mo'r! jeg kan ikke forklare dig hvorfor,
 men jeg kunde have skreget af Sorg, da jeg saa det!
 Dens Øjne blev i Dødsangsten hvasse som Knive;
 men aldrig — selv om jeg ogsaa havde kunnet —
 vilde jeg forsøgt paa at holde den i Live!
 Rolig saa jeg til, mens de hugged den ihjel
 med Næbbene røde!

Jeg saa det varme Blod mellem Fjerene rinde
 og som en Purpurbræmme over Vingerne skinne,
 jeg følte, hvor dens Hjærte maatte langsomt forbløde,
 og jeg syntes, at det var i mit eget, de rev
 med en blodig Kniv!

Men siden, da den laa dér saa stille og stiv,
 og de, som ubarmhjærtig havde fuldbyrdet Dommen,
 strøg den over Næbbet og puslede dens Fjer,
 varsomt og blødt, som kun Kærlighed kan gøre det,
 da tænkte de saa højt, at jeg tror, jeg kunde høre
 det —:

»Livet er ikke for de knækkede, —
 dem, som ikke har Bærekraft —
 Al den Glæde, din Sjæl har haft,
 er død, naar dine Vinger er stækkede!

Livet er ikke for de knækkede. —
 Vi hugger dig hellere selv ihjel,
 end at andre skal gøre det — saa er Du fri.« — —
 Mo'r! Ved Du hvad jeg tænkte?
 Jeg tænkte, at Storkene er klogere end vi,

FRU HAUGE. Mener Du det, Max? Har Du Hjærte
til at mene det?

MAX. Ikke naar jeg ser paa din Mund og dine Øjne
og naar dine Læber er saa hvide som nu — —
Dine Øjne! aa, de er saa underlige, Du!
Snart er de staaalgraa,
og snart er de jernblaa —
de kan varme og lyse
og faa mig til at fryse;
men altid, naar jeg ser dem, hører jeg Musik — —

FRU HAUGE. Det er den Vuggegave, Du fik:
Maalet er dit, saa snart Du forstaar det.

MAX. Tror Du nu ogsaa saa vist, at jeg naar det?

FRU HAUGE. Tror ikke — véd det — saa sikkert Max,
som at Solen skinner i denne Stund
paa Nepomuks Bro over Husenes Toppe! —
Saa vist som, den kaster sit straalende Skær
over Kongeborgen deroppe,
med Spiret af Sollyset overstrømmet,
saa vist er Du Eventyrets dejlige Prins,
som skal vinde Prinsessen og Kejserdømmet!
Tror Du mig ikke?

MAX. Jo jo — jeg tror dig!

FRU HAUGE. Han, som har lovet det, ser Du, Han bor
over alle Konger og Kejserslotte,
og Han sviger aldrig sit givne Ord!

MAX. Men hvis man gik vild af hans Veje, Mo'r?

FRU HAUGE (ser ham fast ind i Øjnene.)

Der er to Slags Mennesker: Dem, som tvivler,
og dem, som tror.

For de første gaar alt, hvad der hændes paa Jord,
i det blinde Tilfældes blinde Spor;

for de sidste er intet Underværk
 og ingen Undergærning for stærk —
 Der er ikke de Bjerge, de ikke kan flytte
 saa let, som var det et Legeværk!

MAX (lukker Øjnene.) Mo'r, Du er saa stærk — saa
 forfærdelig stærk!

FRU HAUGE (rejser sig og gaar med ham hen til Vinduet.)
 Se, Max! Nu gaar Solen ned bag Hradschin
 og farver alle Ruder i Slotsmuren røde —
 langsomt tændes Lysene paa Nepomuks Bro.
 (efter et Ophold) Nu er vist Stærne derhjemme gaat
 til Ro —

MAX. Og nu sidder Jack og læser sine Lektier
 inde hos Fa'r — i hans Lænestol —

FRU HAUGE. — Bob
 ligger ved hans Fødder, og i Hyldetræets Top
 sidder Nattergalen —

MAX. Naar den klukker dernede,
 rejser Fa'r sig straks og lukker Vinduet op —

FRU HAUGE.
 Og saa fløjter han sagte og faar den til at svare.
 Aa, han kan fløjte, saa man virkelig tror,
 der er Nattergal i Stuen —

MAX. Du har Taarer i Øjnene!
 Du længes alligevel — Rejs hjem til ham, Mo'r!

FRU HAUGE. Aldrig!
 Jeg har bundet min Sjæl fast til din.
 — Max! nu skal Du spille — her er din Violin —
 saa sidder jeg og lytter —.

MAX. Det er underligt, Mo'r:
 Du ligner ellers Ørnen, som værger sine Unger,

men pludselig — som nu, da Du lyttende staar —
ligner Du den yngste lille Jomfru af Aar! —
Der er noget ved dig, Mo'r, som jeg ikke forstaar,
men som jeg bare elsker, naar det stryger mig forbi,
i dit Blik og i din Stemme —
noget, jeg fornemmer som dit Livs Poesi —.
Sig mig — Nej, vær stille!
Svar mig ikke, Mo'r! Nu vil jeg spille!

OG SKOVEN SUSEDE OG SANG, SOM DEN VAR DET STORE HAV —
MEN DEN VAR IKKE HAVET — — —!

(Tyve Aar senere. Kunstnerværelset bag den store Concertsal i Wien.
Fru Hauge — rank og spænstig som før, men stærkt graasprængt —
gaar i stor Spænding frem og tilbage paa Gulvet. Inde fra Salen
høres Tonerne af en Violin.)

FRU HAUGE (standser og lytter.) Violin!

Du evig dirrende, syngende Sjæl,
stemt sammen med min!

Du Verden af sagtelig rindende Taarer
og straalende Smil!
af Tanker, som trænges,
af Hjerter, som længes,
af Minder, som saarer — —!

Først et Greb —
et, der vækker Hjærtets Længsel,
urofyldt som ædel Vin —

Violin!

Derpaa blødt
Følelsernes sostenuto,
saa mimoseagtig fin —

Violin!

Siden hen
Drømmens vuggende Sonate,
luftig som et Brudelin —

Violin!

Saa igjen

i et jagende crescendo
Elskovs hede, røde Vin —

Violin! —

Efterpaa

Livets rolige Andante,
lys, harmonisk, blød og fin—

Violin!

Derpaa brat

Dødens store marche funebre, —
den, hver kende skal som sin —

Violin!

Og tilsidst

et Postludium af Bølger:

Evighedens Gyldenrhin!

Violin — —!

(Døren ind til Concertsalen aabnes — man hører en bragende Bifalds-
storm derindefra. Max kommer ind med Violinen i Haanden. Store
Sveddraaber staa paa hans Pande.)

FRU HAUGE (imod ham med aabne Arme.)

Max! Aa hør dog, hvor de jubler!

MAX (ser sky op.) Det er Løgne:

De vil le, men tør det ikke.

Aa, den Ildregn, Mo'r, af Blikke!

Og den Pileregn af Øjne!

FRU HAUGE (lader Armene synke.)

Jeg forstaar dig ikke mere:

Netop nu, i denne Vaar,

da fra Sejr til Sejr Du gaar,

er Du sygere i Sindet,

end igennem mange Aar!

MAX. Ja, — fordi — jeg tror dem ikke.

Aa, jeg kender disse Blikke,

som begejstringshede brænder,

falske, naar jeg Ryggen vender!

Jeg har set dem, endnu vaade,

smile lystigt, uden Naade,
 le ad mig — ad mig, forstaar Du!
 mine altfor lange Arme,
 mine altfor lange Ben
 og min Ryg! Aa, ikke én
 er der blandt dem — mindst af Kvinder —
 som ej latterlig mig finder.
 Men det værste er: — saa tit
 jeg mig selv i Spejl betragter,
 saa foragter, ja foragter
 jeg mig selv, fordi jeg gør det!
 Jeg, som naar min Ryg var rank,
 aldrig med en Tanke vilde
 spørge om, hvis jeg var lille
 eller styg som bare Fanden!

FRU HAUGE. Du kan aldrig blive styg!

MAX. Ved Du, hvad jeg tænker paa,
 naar de tror,
 at jeg hele Verden glemmer
 i mit eget Tonebrus —
 naar jeg staar som i en Rus,
 neppe vaagen —:
 Latteren i Øjekrogen!

FRU HAUGE. Max!

MAX. Naar Bifaldsstormen kommer,
 vokser som en vældig Elv,
 naar de tror, jeg jubler selv,
 føler mig saa rig i Lykken,
 Mo'r — saa tænker jeg paa Ryggen,
 paa den lange Vej til Døren,
 paa det Smil, som kommer, førend
 jeg har naat den — Aa, jeg kender,
 naar jeg vender Ryggen til,
 hvor det hurtigt sagtnes vil,

Braget af de tusend Hænder.

FRU HAUGE. Max, Du har saa syge Tanker!

MAX. Hvis de mig en Hyldest bringer,
 kan jeg synes, at de gør det,
 for at nyde min Forvirring,
 naar de frem igen mig tvinger, — —
 for at se mig Nakken dukke,
 se mig staa med Smil og bukke
 hilsende for mine Bødler!

FRU HAUGE. Max — Du vil jo ikke se:
 Mange saa jeg juble for dig,
 ingen, ingen saa jeg le.

MAX. Ingen! Mo'r — for et Minut
 siden var der en derinde
 og en Kvinde —
 jeg er vis paa, det var hende,
 man har talt om — hun, den ganske
 unge norske Sangerinde!
 Hun blev ved at stirre paa mig,
 lyttende og fremad bøjet, —
 snart stod Taarerne i Øjet,
 stundom græd hun, — stundom lo hun, —
 selv da jeg var færdig, tog hun
 ikke sine Øjne fra mig,
 nej, hun sad kun dér og gynged
 med sin bitte, lille Fod,
 lo op til mig, hvor jeg stod!
 Klappe gjorde hendes Hænder,
 haane gjorde hendes Mund!
 Aa, jeg kunde slynget Buen
 ind mod hendes hvide Tænder,
 hadet hende!

IMPRESSARIOEN (i Døren melder:)

Frøken Tonny — — — Sangerinde!

TONNY (i lyst Aftentoilet med et Schawl over Skuldrene smutter hurtig forbi ham. Hun er lys og ung — frisk som et farende Vejr.)

Vær ej vred, fordi jeg kommer
til Dem — jeg, en ganske fremmed!
Men da før som i en Leg
Violinens Toner steg,
var det som et Bud fra Hjemmet.
Jeg har siddet her og stirret,
tryllebunden af Musik,
lige ind i Deres Blik,
til jeg tror, De blev forvirret —
set saa dybt, at da det endte,
og De gik,
var det som, jeg længst Dem kendte!

MAX. Er det derfor, De har stirret, —
bare derfor —?

TONNY. Ja hvad ellers?

Ved de allerførste Toner
var det som, jeg stod nær Havet
i mit gamle Hjem deroppe!
Og jeg hørte Elven stige,
og jeg hørte Kvæget hauke
mellem høje Fjældetoppe —
og jeg hørte Jenten jodle,
saa det klang igen fra Lien!

Men saa skifted Melodien —
Skygge faldt der over Fjældet —
Jenten græd og græd, som skulde
Hjærtet briste overvældet!
Da fór Buen over Strengen
med en Opsang som af Vaarens
Fuglekvidder!

Sol faldt over Dal og Vidder,
 Sol faldt over Gaard og Fløje!
 Jenten lo og lo, saa Taarer
 stod i hendes klare Øje,
 saa hun maatte takke Solen,
 kunde ikke længer vente —

MAX. Var det dérfor — bare derfor?

Aa, hvor glad De gør mig, Jente!

TONNY. Glad! Jeg Dem? Nej, De mig, Herre!

MAX. Er De vis paa, det slaar til?

Jeg er tvivlesyg desværre —:

Er De sikker paa, De ikke
 maatte —

TONNY. Hvilket?

MAX. — smile stille,

da jeg vendte Ryggen til?

TONNY. Deres Ryg —? Aa, nu forstaar jeg:

Jeg er fremmed,

jeg er én, De ikke kender —

Aa, men ræk mig Deres Hænder

og tro ikke, det er Løgne,

hvad jeg selv har ærligt sandet:

Der, hvor Mænd

har saa underfulde Øjne,

ser vi Kvinder ikke andet —

der er Sjælen hele Manden!

MAX. Er det sandt? Aa, kan det glemmes —
 ogsaa — ogsaa af en Kvinde?

Bliv ej vred, fordi jeg spørger!

Husk, jeg har saa mange saare
 Steder inde.

De forstaar vel ikke Grunden, —

selv min Mo'r forstaar den ikke —

Aa, men véd I, som er sunde,

ogsaa, hvad det er at lide
 og med syge Tanker stride?
 Véd I, som har ranke Rygge,
 hvad det er at vandre bøjet?
 Véd I, som kan leve Livet,
 hvad det er, at være nøjet,
 vokse op i Sorgens Stilhed,
 føle Trykket af dens Haand —
 Aa, I skylder os et Fond,
 ja, et Overmaal af Mildhed!
 Og dog er det ej af den,
 vi vor største Kraft skal hente,
 men af Kærligheden, Jente!
 Den, der gør en Sjæl saa stærk,
 den, der er som Havets Vælde
 og som Sneskred over Fjælde,
 først og sidst et Underværk! — —
 Aa nej, kære lille Jente!
 staa ej dér og græd saa stille —
 tilgiv, har jeg gjort Dem ondt!
 Det var ikke det, jeg vilde.
 Giv mig begge Deres Hænder!
 Tak, fordi De fandt os to!
 Tak, fordi De hørte paa mig!
 Ja — og saa endnu kun dette:
 Tak, fordi De ikke lo!

(Han gaar atter ind i Concertsalen, hvor han modtages af
 Bifaldsraab.)

TONNY (skjuler Ansigtet i sine Hænder. Taarer pible frem mellem
 hendes Fingre.)

FRU HAUGE (imod hende.)

Græder De? — Hold op! De saarer
 mig, hans Mo'r, med Deres Taarer. —
 Hører De! De gør mig vred.
 Han behøver ikke Deres,
 ikke Folks Medlidenhed.

Han er rig i sine Evner, —
rigere, end om han havde
Millioner!

Alle Tanker, alle Toner
deler han og jeg tilsammen!

Han er lykkelig igrunden —
eller — tror De ikke det?

Hvad skal dette Smil om Munden?

(heftig) De er grusom, De er slet!

(pludselig blødt) Barn — aa nej, De har jo Ret:

Vi er ikke rige længer,

det er ej til mig, han trænger,

jeg er ikke mere nok. —

Hvor er den, som kunde være

det, han talte om? Hvor er hun,

hun, som kunde Byrden bære,

holde helt hans Tungsind nede —?

Der maa mange lyse Smil

til for dette Sind at sprede.

TONNY (ser op — sagte.) Tror De mulig — at jeg kunde?

FRU HAUGE. De! En fremmed! (ser paa hende)

Der var Solskin, da De kom —

Aa, men Barn, De véd vist ikke,

hvad det er, De taler om?

TONNY. Frue — jo!

FRU HAUGE. Hvor kan De — en pur ung Kvinde —

første Gang De er herinde

føle saadan for en fremmed? —

Hvorfor skælver Deres Stemme?

TONNY. Aa, de Øjne!

Det er ligesom, de bløder — —

det er ligesom en Smærte

bare det, at man dem møder!

FRU HAUGE. Hør! Han spiller — — —,
(De lytter begge aandeløse)

TONNY. Aldrig har jeg hørt det synge
saadan fra en Violin!
Det er som en Sjæl, der griber
under Hulken fast om min!

FRU HAUGE (smiler.) Violin — —!

TONNY. Jeg — jeg skulde have rejst
som imorgen hjem til Norge
for at møde —

FRU HAUGE. Møde hvem?

TONNY. Kun mine Venner —
af min Slægt er alle døde.
Men ved min Concert igaar,
hvor De ved, jeg gjorde Lykke,
kom man til mig med den Bøn
at jeg vilde concertere
sammen — her — med Deres Søn.

FRU HAUGE. Naa —?

TONNY. Jeg gav dem intet Løfte.
Men nu vil jeg love dem — —
(pludselig angst)

Og alligevel — aa, Frue!
hvordan skal jeg faa det frem:
Det er ligesom, jeg ønsker,
at jeg skulde rejse hjem.
Hver Gang jeg bestemmer mig,
tvivler jeg de tusend Gange;
jeg er frygtssom, jeg er bange —
Frue! Sig mig, hvad jeg skal!

FRU HAUGE. Det er svært for mig at svare.

TONNY. Kære! raad mig — raad mig, bare!

FRU HAUGE. Der var Solskin, da De kom — —
 Tror De, at De har det Fond,
 dette Overmaal af Mildhed,
 som De véd, han talte om?

TONNY. Dette Overmaal af Mildhed
 for et helt langt Sorgens Liv —!
 Ja, jeg tror det.

FRU HAUGE. Barn! saa bliv. (Slutter hende pludselig i sine
 Arme og skyder hende sagte ud af Døren. Gaar frem og
 tilbage paa Gulvet igen — standser og smiler.)

Følelsernes sostenuto,
 saa mimoseagtig fin —
 Violin —!

(Inde fra Concertsalen høres atter stærkt Bifald.)

MAX (kommer tilbage — kaster Violinen fra sig paa en Stol og ser
 sig hurtig om.) Gik hun — Jenten?

FRU HAUGE. Ja, hun gik —
 men kun for igen at komme.

MAX (bleg.) Mo'r! hvad har Du gjort —? Hvor tør Du?
 Hvorfor tøved hun herinde?

FRU HAUGE. Hun var ung — og hun var Kvinde.

MAX (imod hende.) Hun maa aldrig mere komme!
 aldrig, aldrig mer, forstaar Du?
 Alle Rædslers haarde Domme
 kommer over mig med hende!

FRU HAUGE. Nej, men kære!

MAX. Jeg! En Krøbling, Mo'r! — en Krøbling! —
 Jeg har altid vidst, jeg var det, —
 stadig saarede og sved det, —
 aa, men jeg har aldrig vidst det
 helt tilbunds, som nu jeg ved det!

FRU HAUGE (bortvendt.) Max — aa, skaan mig!

MAX. Mo'r! Du ved det selv, at kommer
 Kærlighed til Mand og Kvinde,
 aa, saa jubler de af Lykke,
 fordi alt af Liv derinde
 vaagner op til Lys og Sommer, —
 fordi Solen nu først skinner,
 fordi Fuglen nu først synger
 deres Lykke ud i Livet!
 Men jeg ræddes, Mo'r — jeg ræddes!
 som en dødsdømt, naar man slæber
 ham med Haansord til Skafottet,
 nærmer til hans tørre Læber
 Vin, som han tør aldrig drikke,
 holder for hans brystne Blikke
 Livets gyldne Lykkedrømme,
 lægger i hans bundne Arme
 Liv, som han tør aldrig favne —

FRU HAUGE. Aa, saa ti dog!

MAX. Haardt var Livet før — men Du!
 overmenneskelig grusomt
 synes det mig næsten nu.

FRU HAUGE (gaar flere Gange frem og tilbage uden at tale —
 standser saa foran ham, lægger Hænderne paa hans Skuldre.)
 Barn, vær rolig! Kom til Stilhed.
 Hun, som i sit Hjærte føler
 dette Overmaal af Mildhed,
 hun vil kunne føle mere:
 elske —

MAX. Ha! Ha! Ha! Mig Stakkel!

FRU HAUGE (ilttert.) Er en Mand da bare Ryg?
 Er han ikke ogsaa Hoved? —
 Aa, jeg siger dig det frit:
 Du kan lede Verden over,
 finder ikke et som dit!

Dette bløde Haar om Panden,
 krusende i Nakkehulen —
 og saa denne Magt i Blikket
 som hos ingen, ingen anden!
 Øjnene og Munden, Smilet,
 der kan tindre, lyse, skinne —

MAX. Lille Mo'r! Du taler næsten
 som, Du var min Elskerinde!

FRU HAUGE. Ja, for Barn, Du skal forstaa mig!
 Du skal tro paa dette, Max!
 Hun er fuld af bløde Tanker —
 aa, jeg saa det lige straks —
 Og til Kærlighed fra Mildhed
 er kun ét Skridt hos Kvinden.

MAX (staar et Øjeblik tavs — derpaa glider et lyst Skær over hans
 Ansigt, og han ser op.)

Hvis der var —! Mo'r! hvis det skete —!
 Aa, det var som Trolderi!

IMPRESSARIOEN (i Døren.)
 Andet Ophold er forbi —
 sidste Nummer!

MAX (griber Violinen.) Sidste Nummer! Jeg har glemt det —

FRU HAUGE. Glemt det! — Max! Hvad gør Du nu?

MAX. Spørg Jenten,
 hvad jeg gør — Hun har bestemt det! (Ud.)

FRU HAUGE (ene.) Glemt det!
 Det, som aldrig forhen hændte!
 Og hvad gør han nu? — Hvad gør han? —
 Han var hvid om sine Læber,
 men hans Øjne! hvor de brændte!
 (lytter aandeløs.) Hør, han spiller!
 Ikke som han ellers plejer —:
 Der er noget nyt i dette,

noget, næsten som han skabte!
 (folder uvilkaarlig Hænderne)
 Kommer det! Aa Gud i Himlen!
 Gaar den store Kunst omsider
 susende hans Sjæl forbi,
 lægger Toner ind deri,
 som kun han alene hører!
 Spiller han sig nu helt fri —?

Hør — den kommer
 glidende med Sang fra Strengen
 over Slægtens Violin,
 luftig som et Brudelin,
 Drømmens vuggende Sonate — —!
 Aa, hvis dette, Gud, er Vejen,
 saa — skøndt det er ondt at miste —
 giver gladelig jeg bort
 af hans Kærlighed det sidste,
 giver al Ting hen til hende,
 som har Magt at lokke frem
 det, jeg gav mig selv, mit Hjem
 og min Lykke for at vinde!

Hør! det skifter — bliver Fryd,
 tusendfoldig Jubellyd!
 bliver lykkefyldte Sanser,
 Glæde af en Fod, der danser —!
 Foraarsminder —
 Kys paa unge, varme Kinder!
 Elskovs hede, røde Vin —
 Violin —!

(Violinen tier. Dyb Taushed følger — derpaa bragende Bifald.)

MAX (kommer ind, hurtigere end sædvanlig. Han er bleg og bevæget.)

FRU HAUGE (kaster sig om hans Hals.)

Max! Aa, endelig en Gang

har Du spillet
ud, hvad jeg et Liv har villet!

MAX (ryster paa Hovedet.)

Under Bifaldsstormens Susen
var det som, jeg stod i Skoven,
hvor de høje Graner hang —
Skoven susede og sang
som den var det store, frie
stærke Hav, hvortil jeg længes —
aa, men den var ikke Havet!

FRU HAUGE. Ikke Havet —!

MAX. Mo'r! Saa Du paa Jentens Øjne?

De har Vaarens Solglans inde —
Jenten var der, sad derinde,
bød mig spille!
Alt det gamle var som glemt,
det var nyt, det, Jenten vilde!
Hendes Øjne blev til Toner,
hendes Læbers Fantasier —
som hun sad, blev hendes Sjæl
til et Hav af Melodier!
Jenten, Mo'r — hun er som Havet!

FRU HAUGE. Ja, jeg følte paa dit Spil:
Hun er den, Du trænger til.

MAX. Mo'r! gør det dig ikke ondt?
Synes jeg dig ikke troløs?
Vi, som sammen var et hele!
Kan Du taale nu at dele?

FRU HAUGE. Intet Offer er for stort,
kan det lære dig at spille;
intet af, hvad Du har gjort,

er for svært for mig at ville —
jeg gaar tværs igennem nu.

MAX. Hvem der havde Tro som Du!
Det er som, Du aldrig tvivler.

FRU HAUGE. Aldrig, hvor det gælder dig!
Gud kan ikke sige nej.

MAX. Gud —? Det er som om, Du stod
og tog Magten fra en anden —

FRU HAUGE. Hvad jeg spilled frem i Barnet,
har jeg elsket frem i Drengen,
har jeg bedet frem i Manden.

MAX (ser paa hende.)
Ved Du ogsaa, hvad Du gør?
Er det aldrig kommen til dig,
Mo'r, om Du nu ogsaa tør?

FRU HAUGE. Den, som ej bad ubetinget,
helt og fuldt og uden Grænse,
han har aldrig bedt en Bøn.

MAX. Mo'r, naar Du ser ud som nu,
er det altid som, jeg ræddes,
som din Vilje var for stærk,
overmenneskelig mægtig,
næsten som et Underværk! —
Aa, men Mo'r — vær ikke vred!
Hvis Du tør det nu, saa bed!
Bed, at Solen alle Dage
maatte rinde
gylden mellem mig og hende!
Men bland aldrig Violinen
ind i Tankerne om hende:
Violinen har et Minde
med Forbandelse for Slægten —

FRU HAUGE. Kan Du endnu lægge Vægten
paa det gamle Sagn i Slægten?
Du, som nylig ved dit Spil
spillede dig Lykken til!

MAX. Men det Spil fik Liv ved hende!
Dybt i hendes Øjne laa det
runebundet og begravet —
Lykkelige norske Jente,
som gaar nordpaa nu — til Havet!

FRU HAUGE. Vi gaa med.

MAX. Hvor langt?

FRU HAUGE. Saa længe
Jenten vil — og mer kan hænde!

MAX. Det blir kort.

FRU HAUGE. Nej, det blir langt —:
lige indtil Livets Ende!

BEDRE AT BÆRE DE ANDRES VE,
END KUN SIN EGEN AT SANSE,
BEDRE AT TRÆDE PAA TORNE FAST,
END FREM PAA ROSER AT DANSE — !

(En Bjærghkrænt i Tyrol. Ovenover Bjærgene med Sne paa Toppen — foran en stor Dal med enkelte spredte Smaahuse — nedenfor en bred, skummende Flod. Det er tidligt Foraar. Smaa Bække løber mellem Stenene. Max og Tonny kommer langsomt gaaende. Han støtter sig til hendes Arm. Hvor Græsset er blødest, standser hun og hjælper ham til Sæde. Saa strækker hun sig selv paa Grønsværet ved Siden af og folder Hænderne under sin Nakke.)

TONNY (efter et Øjeblik's Tavshed.)

Aa, mærk denne Vaarluft, saa blød og let!
Den føles som Ild i hvert Pulsslag,
som Fryd i hvert Aandedræt!

MAX. Bliv liggende, Jente!

Saadan som De ligger, er De Foraaret selv — — —
(bøjer sig frem og ser paa hende)

Du skære unge Foraar! som min Sjæl kun har drømt,
som jeg selv aldrig kendte!

Lad mig glemme, hvad jeg loved, for at huske,
hvad jeg tænkte — —

Bliv liggende, Jente — !

TONNY. Løvet spinder sit Silkevæv
imellem de høje Stammer —

Solen har kysset hver Knop i Krat,
og alt er sprunget ud paa en eneste Nat!

MAX (for sig selv.) Du dejlige, unge, straalende Liv
med Sol over alle dine Veje!
Hvorfor skal nogle besidde dig helt,
og andre aldrig dig eje, —
andre, som maatte en Livstid vente — —

TONNY. Hvad tænker De paa?

MAX. Paa Foraaret, Jente!

TONNY. Jeg elsker den kølige Susen heroppe
af lystige Bække, som rislende rinder
med Sagn fra Bjærgenes Toppe!
Vi vil blive her længe paa dette Sted.

MAX. Ja, hele den dejlige Sommertid, Jente,
og Høsttiden med!

TONNY. Ja, Høsttiden med! —
Men Concerterne?

MAX. Aa, de kan vente.

TONNY. Se, hvor de drivende Skyer gaa
over Bjærgenes Toppe!
Tænk, om man nu sad og red deroppe!

MAX. Hvor, Jente?

TONNY. Paa Skyerne! — Altid, naar De spillede
syntes jeg, det var som, jeg sad paa en Sky
og hørte, hvordan Tonerne efter mig trillede!

MAX. Men bagefter?

TONNY. Saa var det hele forbi,
og Skyen blev til Taage —

MAX. Hvorfor tror De, at Skyen blev det?

TONNY. Fordi,
Fortryllelsen var borte.

MAX. Ja netop —! det var det!

TONNY. De siger det saa underligt?

MAX. Dér bunder det i!
Og om De vilde sidde her et helt Liv og vente,
saa nyttede det ikke:
Fortryllelsen var borte, fra Violinen endte.

TONNY. Men Violinen synger igen hvert Øjeblik.

(Rejser sig halvt op, støttet til den ene Arm.)

Ved De, at De har Øjne ligesom Musik,
og at de ser ud, som de altid spillede?

MAX. Saa er det, fordi,
naar jeg ser paa Dem, da gaar der Toner forbi.

TONNY. Hvor De dog maa være uendelig rig!

MAX. Jeg rig! De skulde kende den fattige, tomme,
knugende Forladthed, som kan over mig komme,
naar jeg skulde være med i det levende Liv,
men kan ikke komme!
Og Livet gaar mig forbi derude,
det stærke, handlekraftige Liv,
det varme, unge, pulserende Liv!
Aa, De aner det ikke, naar Fortryllelsen er omme,
at det var bitter Længsel, som gav Tonerne Klang!
For Dem er hele Livet jo en underfuld Sang —

TONNY. Livet? Det er Glæde!

MAX. Ja, for Dem, som kan gaa. —

Jeg husker, da jeg var her en Gang som lille:
Altid sad jeg nede ved Floden og saa
op imod de Bjerge, som jeg ikke kunde naa.
Det gaar mig nu som den Gang: Jeg har ganske
den samme
skrigende Længsel efter Bjærgene deroppe,
som jeg aldrig skal naa!

Der er kun den eneste Forskel derpaa ,
at hele min Længsel nu er samlet om en Kvinde,
som rider paa Skyerne og højt i sin Arm
har Lykkepokalen —!

Jeg taabelige Stakkel dernede i Dalen,
som trode, at der virkelig gik Vej op til hende!

TONNY. Se ikke paa mig! Luk — luk Deres Øjne!
Lad mig stryge med Haanden igennem

Deres Haar — —

Aa, alt dette bløde, som jeg ikke forstaar!
Før græd jeg ikke i hele lange Aar,
men her sidder Graaden mig bestandig i Halsen.

MAX. Aldrig saa jeg Taarer over Kinder saa bløde!

TONNY. Jeg længe —

MAX. Efter Hjemmet?

TONNY. Nej!

MAX. Slægten?

TONNY. Jeg har ingen.

Alle dem, jeg elskede, døde.

MAX. Hvem længes De da efter?

TONNY. Jeg længes efter Mo'r! —
 efter hendes Stemme og efter hendes Ord.

Aa, hvor de er lykkelige — de, som har en Mo'r!

MAX. Og dersom hun nu var her, hvad vilde

De saa gjøre?

TONNY. Saa vilde jeg sætte mig ned ved hendes Fødder
og fortælle hende om, at der var Vaar i mit Bryst
og Solskin i mit Hjærte — og en Rigdom af Trøst!
fortælle hende om, at jeg var frejdig og ung
og sang mig gennem Livet, naar Vejen blev tung,
havde ikke nogen, som min Sjæl kunde elske,

ingen, som rigtig kunde elske mig igen,
førend — jeg mødte — en syg stakkels Ven,
som knyttede sit saarede Hjærte til mit.
Jeg syntes, da jeg mærkede, hvor dybt han havde lidt,
at jeg aldrig, nej aldrig kunde elske ham nok —

MAX. Jente!

TONNY. Jeg syntes, mine Hænder kunde aldrig
blive bløde
og nænsomme nok, naar de straktes ham imøde —
mine Øjne kunde aldrig blive kærlige nok,
mine Tanker ikke fine og forstaaende nok,
naar de mødtes med hans. —
Hele min Sjæl blev som fyldt at det Ønske
at faa den varmende Sol til at skinne
i al sin Glans
ud fra de Øjne, hvor en Bjærggrubes Nat
var inde!
Laa jeg vaagen om Natten, stod de over
mig og bad,
gik jeg ensom om Dagen, var de efter
mig og brændte,
aldrig var der Fred for de Øjne, hvor jeg sad!
De fulgte mig ude, og de fulgte mig hjem —
Jeg syntes tilsidst,
at Livet maatte blive mig tomt uden dem.
Det var ligesom, de kyssede Liv i mit Spor —!
Se alt det vilde jeg fortælle min Mo'r,
mens jeg sad dér og varmedes under hendes Blikke
— og saa vilde jeg hviske med en Arm om
hendes Hals:
»men om det er Kærlighed, det kender
jeg ikke«.

MAX. Aa, kære, velsignede Jente! Som Du sidder
dér saa ung og saa fin

og lægger din varme lille Haand ind i min
og ser paa dine Fødder, saa smalle og smaa,
synes jeg næsten, det var Synd, at jeg saa! —

TONNY. Max — der er saa meget, som jeg ikke
kan forstaa;
men havde jeg haft min Mo'r — min egen —
jeg tror, hun kunde have vist mig Vejen.

MAX. Hvad tror Du da, hun havde raadet dig til?

TONNY. Véd ikke — jeg kan slet ikke høre hendes
Stemme,
saa gerne, som jeg vil.
Den tier om dette.

MAX. Og tør Du ikke tænke, at Tavshed er ja?

TONNY. Jeg tør slet ikke tænke, slet ikke endnu.
Men det véd jeg, at ingen var mig kærere end Du,
og aldrig har jeg sunget som dér, hvor Du spillede!

MAX. — mens Du sad paa Skyerne og red —

TONNY. Ja, ha! ha!
og alle dine Toner efter mig trillede!

MAX. Hvad tænkte Du nu, Jente? Jeg syntes, Du lo.

TONNY. Vil Du vide, hvad jeg tænkte, saa tænkte
jeg dette:
Vi spiller os vel sammen gennem Livet, vi to.

MAX. Mener Du det virkelig? Aa, hvor Du er god!
Er den ogsaa min —
den lyse, lyse Lykke, som danser mig imod?

TONNY. Ja, Max — den er din.

MAX. Sig, at Du vil være min Haand og min Fod,
min Ungdom og min Glæde, mit Mod og min Styrke!

TONNY. Din Haand og din Fod,
din Ungdom og din Glæde, dit Mod og din Styrke.

MAX. Sig, at Du vil sidde med din Haand fast i min,
naar Døden én Gang kommer og ranker mig Ryggen!

TONNY. Ja — saa vil jeg sidde med min Haand
fast i din.

MAX. Dette er jo næsten som et Overmaal af Lykken!
Aa, aldrig har Solen skinnet varmere end nu!

TONNY (frysende.) Nu syntes jeg netop, det blev
koldere i Skyggen.

MAX. Bind mig en Krans,
en Lykkekrans af Straaene, Du holder i din Haand —
dem, Du plukked, da Du lo!

TONNY (gør det.) Er Lykken ikke stærkere, da har
den skøre Baand.

— Den ene blev til to!

MAX (læner sig mod Fjældvæggen.)

Men nu er det mig lige meget — lige meget, Du!
Om Himmel og Jord saa i dette Nu
sammensvor sig om at bevise mig, Ven
at Du syeg mig igen,
saa trode jeg dem ikke! Med Armen om din Hals
føler jeg mig jublende sikker paa Lykken —

TONNY. Pas paa, naar Du flytter dig! Der stødte Du —
(standser.)

MAX (bittert.) Ryggen — —!

(Et mørkt Drag gaar over hans Ansigt. Han sidder en Stund tavs
og kaster Stene ud over Bjærghænten. Han er meget bleg.
Pludselig bøjer han sit Ansigt tæt ind til hendes og ser hende
angst ind i Øjnene. Stønnende:)

Sig, at Du fortryder det! Sig Du det kun!

TONNY (stryger sagte med Haanden over hans Haar.)

Jeg fortryder det ikke.

MAX. Gør Du det, saa sig mig det hellere straks!
Jeg tror, at hvis Du sagde det senere, Jente,
saa vilde mit Hjærte briste under det —!

TONNY. Max,

jeg fortryder det ikke.

MAX. Husk, at jeg er ømtaalig, — mistroisk, — sparsom
paa Tillid og Tro.

TONNY. Nænsom skal jeg være — og kærlig og varsom.

MAX. Husk, at mine Øjne har den sorgtunge Bund.

TONNY. Saa kysser jeg dem glade igen med min Mund!

MAX (ser paa hende.) Alle dem, Du elskede, døde —!

Dersom Du elskede mig fuldt ud — saa højt,
at dine Aarers Blod sang mig brusende imøde,
saa døde jeg ogsaa — men af Lykken! af Havet!
det vældige Hav, som over mig bruste! —

Aa Jente, naar Du kysser mine Øjne som nu,
saa glemmer jeg, at alle mine Svingfjer er knuste —!

INTERMEZZO

Og det var unge Fru Svalelil,
den fineste liden Frue,
hun havde sin Rede derudenfor,
hvor Jenten havde sin Stue.

Aabent stod Vinduet Nat og Dag,
og intet var der, som stængte —
det var hin unge Fru Svalelil,
hun hørte, hvad Jenten tænkte.

Hun gemte hver en Tanke i Dug —
naar siden Dugdraaber trilled,
da var det, som tusende Tanker smaa
i Glans over Græsset spilled!

Det var hin unge Fru Svalelil,
selv tier hun ganske stille —
en efter en i den tavse Nat,
saa lader hun Draaberne trille — — —!

Og jeg var mig saa lidet et Barn,
dér Lykken sang paa min Vej,
og det var Døden, han kom og tog
de to, som elskede mig!

Og jeg var mig saa ungt et Blod,
 der dansed saa let paa Taa, —
 Og det var Døden, han kom og tog
 den sidste, jeg stolede paa!

Da vendte jeg mig til den kolde Gæst
 og trued ham, dér han stod:
 Den, som ler sidst, ler altid bedst!
 Jeg sætter mod dig mit Mod!

Og tager Du dem, jeg elskede mest,
 saa elsker jeg ingen fler!
 Jeg under dig ikke en eneste til —
 Død! nu er det mig, som ler!

Hver Gang han stirrer paa mig
 med dette Blik,
 der er som Ild,
 med disse dragende Øjne,
 som aldrig mig slippe vil,
 synes mine mig fulde af Løgne!

Selv har jeg hørt ham sige:
 Den Raaben højt
 ved Nat og Dag
 paa Sandhed elsker jeg ikke,
 jeg elsker det skønne Bedrag! —
 Og jeg lader Bedraget ligge!

Hver Gang han taler til mig
 om al den Fryd,
 han kalder for sin,
 er det, som maatte jeg raabe:
 Den Lykke er ikke din!
 Men jeg gyser for Giftens Draabe!

Hvem nænner at lade den rinde
 ind i et Bryst,
 saa sygt som hans,
 hvor hvert et Aandedræt melder
 om Livets Tornedans?
 Jeg ikke — saa tier jeg heller.

Det rinder med Dug over Græsset,
 rinder over Vildrosens rødmende Blad — —
 alle mine Tanker rinder ud i den ene:
 Gid jeg var glad!

Det bløder, bløder under Vildrosens Blade;
 Duggen fanger tusende Farver i Skyggen —
 alle mine Tanker forbløder i et eneste
 Skrig efter Lykken!

Før syntes jeg aldrig, at han var styg —
 han var smuk, naar jeg hørte ham spille;
 men den Gang han retted sin syge Ryg,
 saa jeg, at det klædte ham ilde.

Før syntes jeg kun, at hans Øje var lyst
 og straalende skønt som hans Lykke,
 men den Gang han knuged mig ind til sit Bryst,
 saa jeg, at hans Arme var stygge.

Før syntes jeg kun, at hans Sjæl var Musik
 og sang min egen imøde;
 men da jeg et Kys af hans Læber fik,
 da var det, som Tonerne døde —!

Han sagde saa tit, at mit Øje var klart
som Sol over Bjærgenes Tinde —
Aa, kære Gud Fader i Himmerig,
gør atter mine Øjne blinde!

LYKKEN ER DENNE :

IKKE KUNST AT ØVE, MEN KUNST AT KENDE —

(Et Værelse i et lille Bondehus i Tyrol. Døren staar aaben ud til en høj Trætrappe, som fører ned til Haven. Udenfor denne løber Vejen, kun adskilt fra Haven ved en lav Hæk, og med vid Udsigt over Bjærgene. — Fru Hauge staar i den aabne Dør — bagved hende sidder Max i en lav Stol med et Spejl i Haanden.)

FRU HAUGE. Ved Du af, at nu er det ti Uger siden, Du rørte Violinen?

MAX. Er det virkelig saa længe?
Jeg har ikke mærket Tiden.

FRU HAUGE. Ti Uger, Max! Og ellers hørte
jeg dig spille
hver Dag mange Gange —

MAX. Ja, for da var Musiken
noget, som jeg trængte til at høre bestandig —:
Jeg greb efter Toner som en tørstig efter Drik!
Nu er det anderledes,
nu er mine inderste Tanker Musik!
De toner som et syngende Hav bag Sordinen, —
Jeg trænger ikke mere til at høre Violinen.

FRU HAUGE (imod ham.)

Saadan var det ikke, jeg mente det, Max,
da jeg bad for din Lykke!

MAX (holder Spejlet op foran sig.)

Jeg synes, mine Arme er saa lange og stygge —
Hvad tror Du om en Kappe, som til Haandleddet gik?

FRU HAUGE. Det lader til, at Spejlet har erstattet
din Musik!

MAX. Ja, for Spejlet er ærligt. Det taler uden Ord —
I denne Tid, Mo'r,
gør jeg det flere Spørgsmaal, end jeg gør Violinen.

FRU HAUGE. Du er lidet trofast mod din Slægts
Violin.

MAX. — som egentlig er din.

»Der er mere Musik i din Sjæl, end Slægten
evner at spille —«

FRU HAUGE. Jeg ved, at Du evnede det, om Du vilde.

MAX. Aa, denne Forventning — den dræber mig, Mo'r!
Det er ligesom de Grænser, ingen tør sætte.
Der er ingen aandelig Væxt i dette —
ikke for mig —
Du er langt mere Førstehaandskunstner end jeg!
Jeg følte det godt den Dag, da mit Liv
fik et virkeligt Indhold:
Da skyggede pludselig min Sjæl over din,
og jeg trængte ikke mere til Slægtens Violin.

FRU HAUGE. Du kan komme til at trænge til den
endnu,
— naar Sorgerne komme — —

MAX (imod hende.) Kan Du ønske det — Du!
som er min Mo'r?

Kan Du ville min Storhed, ogsaa for den Pris —?
Kunde Du tænke Dig at bygge den op
paa min Lykkes Forlis?

FRU HAUGE. Fattig synes mig hver en Sjæl,
som ikke ejede Kunstens Gave.

MAX. Ja fattig maaske — for rigest er den,
som evner at skabe — men lykkelig! nej!
Lykken er denne:
ikke Kunst at øve, men Kunst at kende.

FRU HAUGE. Du taler om noget, som Du ikke forstaar.

MAX. Lykken, Mo'r,
den er tilhuse der, hvor Mennesker bor,
hvor Mand og Hustru for alle Dage —
Helg som Søgne —
mødes i Lys af Barnets Øjne,
hvor Gulvet trædes af varsomme Trin,
hvor Lampen tændes af bløde Hænder,
hvor det, den ene neppe har tænkt,
som Værk af de fineste Traade spænder
tæt om den anden! — hvor en er som to,
og to er som en, til Livet ender!
Den Lykke var det, jeg skabtes til
og længtes imod fra Aar til Aar —

FRU HAUGE (tungt.) Den Lykke var det!

MAX. Forstaar Du ikke:

En Kunstner maa være baade blød og haard:
blød for de Tanker,
som indefra paa hans Hjærtedør banker,
men haard som Marmor for hvert et Stød,
som udefra sættes ind paa hans Lykke —
Og jeg! Gud hjælpe det, Mo'r! jeg er blød.
Min Sjæl kan dirre som Haar af Mimoser!
Jeg kan føle saa underligt fint og skært,
saa blødt som ellers kun Kvinder føler,
for det, jeg har kjært — —

For mig blev Kunsten aldrig en Indvielse,
 lidet af en Lykke,
 stundom en Ærgærrighed, men aldrig en Befrielse.
 Over mit Hjertes dirrende Bund
 spændte en anden Sjæl sine Strenge
 med Krav paa mig og min Violin! —
 Sig mig, Mo'r, var der ikke en Stund
 for længe siden — for meget længe,
 da Du ligesom delte din Sjæl med min?

FRU HAUGE (vender sig brat.)

Jo — naar Du spørger — saa var der en Stund.

MAX. Hvornaar?

FRU HAUGE. Da Du endnu laa og sov
 under mit Hjerte — Da bad jeg en Bøn —

MAX (farer op.) Mo'r! hvor turde Du? Hvem gav dig Lov?

FRU HAUGE. Jeg trode paa Kunstens Rigdom, Søn.

MAX. Ser Du da ikke, det var mere end et Ansvar
 for din Sjæl mod min?

Det var som, at forskrive en anden Sjæl til sin!

FRU HAUGE. Var det en Forskrivning, saa forskrev
 jeg dig i Bønnen.

MAX. Og da den blev opfyldt — da Du hentede Lønnen —
 Mo'r! kom der da aldrig over dig en Rædsel
 for den Fiskedræts Skyld, som Du fangede til Barnet?
 Saa' Du ikke, at den havde sønderrevet Garnet?
 Eller er Du vis paa, at dette var Lykken?

FRU HAUGE. Aldrig har jeg ment,
 at det, Du kalder Lykke, var det højeste paa Jord.

MAX (imod hende.) Tak Jenten,
 at jeg nu ikke kræver dig for Livslykken, Mo'r!

TONNY (synger i Stuen indenfor.)

MAX. Er det ikke som Huldresang mellem Fjældene!
Er det ikke som Nøkkens Graad over Lierne —
det Dyb af Vemod i Melodierne?
Stundom er Stemmeklangen straalende frisk
som Havets Røst,
og stundom er den dyb
som de dybe Sorger i et Menneskebryst!
Læg Mærke til, Mo'r: hendes Sjæl er aldrig stille —
den har Stemninger saa lette, at et Straa kunde
føre dem
og saa lysende fine, at en Alf kunde høre dem!

FRU HAUGE.

Max — Det, Du dér sagde, det skulde Du spille!

MAX (holder Spejlet i en Arms Længde ud fra sig.)

Hun siger, at mit Haar er saa blødt og saa sort —
Tror Du ikke, at det vilde klæde mig bedre,
hvis jeg lod det vokse? Er det ikke for kort?

FRU HAUGE. Max! Slaa det Spejl ned i Gulvet og
hold op
med at tænke paa dette —!

MAX. Jeg er nødt til det, Du!

Jeg har altid været ømtaalig overfor Kritik
og allermest nu —

Jeg kæler for det mindste, som jeg ved finder
Naade

for hendes Blik. (Rejser sig.)

Min nye Fløjelsjakke — den ganske mørkeblaa —
med Silkekraven paa
synes jeg skjuler Figuren —

FRU HAUGE. Vil Du gaa?

MAX. Bare op paa Værelset at tage den paa.

TONNY (kommer i det samme inde fra det tilstødende Værelse med et Brev i Haanden.) Godmorgen herude!

FRU HAUGE. Har Du Brev til mig? Tak!

MAX (da hun aabner det.) Er det Brev fra Danmark?

FRU HAUGE. Ja — det er fra Jack.

MAX. Hvad skriver han?

FRU HAUGE. Han kommer.

MAX (glad.) Fa'r med?

FRU HAUGE. Nej, kun Jack.

MAX (tøvende.)

Maaske dog — hvis Du skrev, førend Dagen er
omme —

FRU HAUGE. Fa'r maa komme frivillig, hvis han vil
komme.

MAX. Du er for streng —

FRU HAUGE. Ikke strengere end han,
Skibsrheder Hauge er en haardhændet Mand.

MAX. Men Du kunde rejse —! Nu har jeg jo hende.

FRU HAUGE (bleg.) Siger Du det!

Siger Du, jeg kunde rejse hjem nu — jeg Stakkel!
Sletter Du dem efter dig, alle de Spor,
mit Hjærteblod blødte for dig —

MAX. Aa, Mo'r!

Jeg vilde ikke saare dig med mine Ord,
jeg vilde kun sige, — at dersom Du trode,
det endnu kunde nytte — —

(holder pludselig inde og gaar mod Døren.)

TONNY. Hvor gaar Du hen, Max?

MAX (i Døren.) Ovenpaa for at bytte.

TONNY. Vent! Her er din Stok.

MAX. Jeg behøver den ikke.

TONNY. Jo, tag den! Du gaar tusend Gange smukkere
ved Stok.

MAX. Smukkere —? Synes Du virkelig? — Ja saa
skal jeg bruge den herefter.

TONNY. Lov mig, Max,
at Du ikke vil tænke saa meget paa dette.
Det piner mig at se dig gaa og plage dig med
hvad der misklæder dig.
Du er smuk nok for mig.
Bare ikke tænke paa det —

MAX. Nej, nej!
bare ikke tænke paa dette med Ryggen!

TONNY. Aa ti!
Hvorfor nævner Du det ogsaa bestandig?

MAX. Fordi —
det er ligesom et Saar, der trænger til en Sonde —.

TONNY. Hvorfor vil Du gaa og pine mig, Max!

MAX. Fordi naar jeg ser dine Øjne blive vaade,
synes deres Glans mig en dobbelt stor Naade,
fordi — jeg elsker at se dine Kinder
blive varme og røde, —
fordi — jeg tror, jeg kunde elske dig tildøde,
som Du staar der, med Haanden om din krusede
Nakke!

TONNY (ser op.)

Max — Du glemmer, at Du skulde bytte Frakke,
og ikke kunde vente —

MAX. Nu gaar jeg, Jente! (Ud.)

TONNY (gaar flere Gange frem og tilbage paa Gulvet, standser saa
pludselig foran Fru Hauge, som endnu staar i den aabne Dør
med Brevet i Haanden.) Mo'r — hvordan er han?

FRU HAUGE. Hvem mener Du?

TONNY. Jack.

FRU HAUGE.

Jeg kender ham ikke — Vi delte vore Sønner.
Jeg fik Max, og Nehls fik Jack
den Gang, da vi skiltes —

TONNY. Hvorfor maatte I skilles?

Elskede I ikke hinanden mer?

FRU HAUGE. Om vi ikke elskede hinanden!

TONNY. Du ler!

FRU HAUGE. Ja, for aldrig kan der komme den Dag,
da vi to
ikke elsker hinanden.

TONNY. Og dog lever I skilte!

FRU HAUGE.

Vi kunde ikke dele det sammen, som binder —
saa skilte det os.

TONNY. Børnene?

FRU HAUGE. Ja, Børnene skilte.

TONNY (sagte.) Fortæl mig om dem! Vil Du?

FRU HAUGE (nikker.) — Han var født Violinspiller —

TONNY (adspreedt.) Hvem?

FRU HAUGE. Max naturligvis. — Da han var lille,
greb han efter Buen og var syg for at spille!
Men helst naar ved Aften han sad paa mit Skød — —
»Saa spiller jeg alt, hvad jeg ser i dine Øjne«,
hviskede han til mig med Kinden varm og rød.
Han kunde ogsaa sidde i Sofaen stille
med Øret til mit Bryst og lytte Gang efter Gang
til Slaget af mit Hjærte — saa sagde han, det »sang«!

TONNY (da hun tier.) Mo'r — fortæl mere!

FRU HAUGE. Nehls var skinsyg paa ham.

Det, at vi altid var sammen vi to,
 det, at vi saa underlig tænkte det samme,
 fik hans tidlige Uvilje overfor Max
 til at slaa ud i en glødende Flamme.
 Og Drengen, som var ømstaalig, sygelig saarbar,
 fordi han var svag,
 Drengen led under det Nat og Dag.
 Jeg ser ham endnu
 staa paa smaa bare Ben i Sengen
 og hulke, mens han i Kjolen mig trak:
 »Fa'r kan ikke lide mig — Fa'r holder kun af Jack!«
 Og jeg husker ham sige i en senere Alder:
 »Ingen kan elske mig, fordi jeg er styg!
 Jeg ved det godt —
 Lykken er det store fortryllede Slot,
 hvor mange gaa ind,
 men hvor jeg maa staa ude og fryse om min Kind.« —
 (Efter et Ophold.) Jeg fortæller dig dette, fordi det er dig,
 som har lukket ham ind.

TONNY (tonløst.) Mig — —!

FRU HAUGE. Fordi Du nu er hele hans Lykke,
 og det er paa dig og din Tro, han skal bygge.

TONNY. Ja — men fortæl mig nu noget om Jack —
 Jeg skulde dog kende ham lidt, før han
 kommer.

FRU HAUGE. Jack saa jeg ikke siden den Sommer,
 da Max og jeg tog til Wien for at bo.
 Jack er vel Huges Dreng, kan jeg tro.
 Men da han var lille
 ligned han mig i sin Trang til i Leg
 altid at lade Fantasien spille.

Jack krøb i Træerne, Jack sad paa Taget
 og klatrede op til Dueslaget,
 fløjtede paa Hunde og elskede Heste,
 slog til som den bedste,
 var Venner med faa og Uven med mange,
 kom hundrede Gange
 hjem med en Flænge —
 han sagde: »fordi Drengene var onde mod Max«, —
 og saa bankede han dem saa længe,
 til de lovede at gi' ham et Hurra straks! —
 Jack var den yngste, men han var den beskyttende;
 han var moderlig næsten i sin Omhu for Max,
 og spillede han, var han den stilfærdige lyttende,
 før Jack kan lytte — —.
 Max gav han alt til — »Husk, hvor jeg er stærk,«
 plejed han at sige — »Du maa ikke sige Tak:
 Jeg synes, Du kan aldrig faa nok ved det Bytte.«

TONNY. Det var kønt sagt af Jack!

FRU HAUGE. Ja, var det ikke ogsaa? — Jeg tænker saa tit,
 at det sværeste, den Gang jeg rejste, var at skille
 de Dreng ad —

TONNY. Hvor Du maa have lidt!

FRU HAUGE. Ja — jeg har lidt.

TONNY. Men maatte Du da rejse?
 Var der slet intet Valg — ingen Udveje fler?

FRU HAUGE.

Naar en Mand først er skinsyg paa en Kvinde,
 saa kender han ikke til Hensyn mer,
 hverken overfor sig selv eller overfor hende.
 Der er stærke, haarde Naturer til,
 Urfolksmennesker — næsten vilde!
 Før sætter de selv deres Lykke til,
 før de slaar af
 paa Yderlighedens brutale Krav —
 Og han satte den til,

da han bød mig Valget imellem sig
og sin egen Søn.

TONNY. Jeg havde staat raadvild, om det var mig.

FRU HAUGE. Der er altid en, som behøver En mest,
og ham valgte jeg.

Det var ikke Nehls, det var Max den Gang —
han, som var Konge, naar Strengene sang
for hans Tonehav,
men Tigger ved Livets store Fest
naar de atter tav!

TONNY. Ja, han trængte mest.

FRU HAUGE (bittert.) Og nu slipper han mig!

TONNY. Aa, slip ikke os!

Jeg synes, nu trænger vi begge til dig.

FRU HAUGE.

Jeg slipper heller ikke. Jeg venter, til han kalder.
I alle disse Aar har jeg ventet paa Brev —
Aldrig stod der noget om Max, naar han skrev —
Jeg venter paa de Linjer, som skal sige det ene:
»din Søn er min Søn — Gud signe hans Vej!
Aabent staar mit Hjærte for ham som for dig.«

TONNY.

Det kommer nok, Brevet — maaske Jack har det med.
Hvornaar vil han komme?

FRU HAUGE (ser paa hende.) Imorgen — ikke straks.

Du tænker meget paa ham —

TONNY. Jeg ved jo, at han holder saa meget af Max.

FRU HAUGE. Ja, tænk dig, hvad han skrev —!

»Hende, som kan komme til at holde af Max,
hende vil jeg elske« —

TONNY. Har Du endnu det Brev?

FRU HAUGE. Jeg tror det.

TONNY. Maa jeg se det?

FRU HAUGE. Du! Ja hvorfor?

TONNY. Jeg vil se, om hans Haandskrift ligner Mor's.
Den var saa mærkelig klar og sand —
Jeg tror, hun kunde have skrevet det samme,
hvis hun var Mand.

FRU HAUGE. Nehls Hauge sagde en Gang om Jack:
»Naar jeg kysser den Dreng, saa elsker jeg dig!«
Og da saa' han saa sært vemodig paa mig. —
Nehls havde saa smukke Øjne,
dybe og trofaste som han selv —
Jeg maatte altid tænke paa Øjne af en Sæl — —
Det var, som de sluttede En ind i hans Sjæl,
der hvor hans glødende Lidenskab laa,
og hans Lykke flammede op i Branden!
Jeg maa le endnu, naar jeg tænker paa,
at Du spurgte, om vi ikke mere elskede hinanden!

(Hun gaar med en sagte Latter forbi Tonny ud paa Trappen.)

MAX (raaber nede fra Haven.) Hvor har Du Jenten?

TONNY. Nu kommer hun straks.

(Hun gaar hen i Døren, men vender pludselig om og gaar tilbage
i Værelset.)

»Hende, som kan komme til at holde af Max,
hende vil jeg elske — — —!«

(næsten med et Skrig)

Aa, Jack, kom ikke! Det raader jeg dig!
Der er ligesom en Skæbne i dette,
en Forudbestemmelse over vor Vej — —
Jack! kom ikke!

»ACH WIE LIEGT ES SO WEIT! ACH WIE LIEGT ES SO WEIT,
WAS MEIN EINST WAR — —!«

(Samme Sted — Dagen efter henunder Aften. Dalen og Floden ligger
i Solnedgangsbelysning — Bjærgene er purpurfarvede.)

TONNY (staar paa Havetrappen og ser ud — bagved hende staar
Døren aaben ind til Stuen. Hun synger først nynnende, saa med
halv Stemme, men tilsidst med fuld Kraft:)

»To Larver, som kryber i selvsamme Hule,
forvandles til vingede Sommerfugle!

De mødes og favnes
i Solstraaledans,
og Vingerne farves
i Regnbueglans,

men ingen kan sige de jublende Stunder:
Til mig kom Forvandlingen først med sit Under!

To kvidrende Fugle i Busken dernede
begynder en Vaardag at bygge sig Rede —

én flyver med Pinde
en anden med Straa,
én sanker sig Fjedre
til Bolstrene smaa,

men ingen kan sige, naar Reden staar smykket,
hvem af dem der har den oprindelig bygget!

To Mennesker mødes og slutter en Pagt,
 to Hjærter slaa sammen i brusende Takt, —
 men ingen kan sige:
 Jeg elskede først!
 Og ingen tør tænke:
 Min Elskov var størst —
 Hvad spørger de to vel om Tid eller Evne!
 De mødes, de mødes i blussende Stævne!

Den ene den anden til Live har vakt,
 nu banker de sammen i jublende Takt!
 Hvordan det er sket, er
 der ingen, der ved,
 og aldrig faar nogen
 om Gaaden Besked,
 thi ingen i Verden, hvor dybt han saa grunder,
 forklarer Forvandlingens straalende Under — — —!»

JACK (kommer gaaende henad Vejen og standser ved Havelaagen.
 Han har en Rejseplaid over Skulderen og en Taske i Haanden,
 er rank og skulderbred med skarpe, noget uregelmæssige Træk
 og ligner Max paa Øjnene.)
 Godaften! Tør jeg spørge —

TONNY (løber ham imøde.) Er Du maaske Jack?

JACK (ser paa hende — smiler:) Og Du? Er Du Jenten?
 Jenten, som har bundet sin Ungdom til Max!

TONNY. Det er mig ja —

JACK. Bliv staaende,
 saa kommer jeg straks!
 (Springer over Hækken ind i Haven.)

TONNY (rækker ham begge sine Hænder.) Velkommen!

JACK (uden at vende sine Øjne fra hende.)
 Han har god Smag — min lille Bro'r Max!
 (Holder hende i en Arms Længde ud fra sig — uden at slippe
 hendes Haand.)

Men sig mig: Hvem er Du?
 Du er noget fremmed,
 noget som en vild Fugl,
 der er sluppen fra Hjemmet
 og ikke har Rede noget Sted mer — —
 Jeg synes, naar jeg ser,
 at Du er som en Vildand
 med unge, stærke Kræfter —
 en, de stakkels tamme
 staar og skriger efter!

TONNY. En Vildand! — Ja vildsom
 fløj jeg hid over Hejen,
 vildsom er jeg endnu
 og kender ikke Vejen — (pludselig)
 Raad mig, har Du Magt!
 »Hende, som kan komme
 til at holde af Max,
 hende vil jeg elske«,
 det har Du sagt — — —
 Og jeg — holder jo af Max.

JACK. Hende vil jeg elske!
 Du kan spare dig at bede —
 Aa, kære min Vildand,
 jeg gør det allerede!

TONNY. Jeg er bange, at jeg ikke
 fortjener det, Jack.

JACK. Du ikke! Du fortjener
 en Verden af Tak, —
 fordi dine Hænder
 er varme og bløde
 og kærlige nok
 til at rækkes ham imøde,
 fordi dine Fødder,
 istedenfor at danse,

er stærke og villende
nok til at standse!

TONNY. Men Jack — hvis jeg sagde:
Nu, da mine Fødder
er pludselig standset,
nu mærker jeg først,
hvor gerne jeg har danset!
Nu, da mine Hænder
er rakt ham imøde,
føler jeg først rigtig,
at de ikke er bløde —

JACK. Nu spøger min Vildand!

TONNY. Men hvis det var sandt —
sligt hændes jo flere —
saa vilde Du altsaa
ikke elske mig mere?

JACK. Saa vilde jeg tænke,
at saadanne trofaste
Vildandøjne
kunde umuligt
beflitte sig med Løgne.

TONNY. Og hvis Vildandøjnene
alligevel kunde?

JACK. Saa har Vildanden Grunde,
jeg ikke ser.
Men — er dette ikke Spøg?

TONNY. Jo, Du ser jo, jeg ler!

JACK. Der er ingen Latter,
i Øjnene inde,
der er snarere Graad — —

TONNY. Det var kun et Minde — —!
Aldrig har jeg set dig

førend idag,
men det er som, havde
jeg altid kendt dig —
Det er ikke dit Ydre
og ikke dine Ord,
men noget er der ved dig,
som ligner Mo'r.

JACK. Fortæl mig om hende!

TONNY. Om Mo'r?

JACK. Ja, Du!

Se her paa Trappen
er Plads til os begge.
Fortæl mig det nu:
Alt, hvad Du har levet
og alt, hvad Du har lidt!

TONNY. Skal jeg ikke først kalde
paa Max?

JACK. Aa, nej!

han har jo hørt det saa tit.

TONNY. Han spurgte aldrig om det.

JACK. Spurgte han ikke!

TONNY. Nej — Max er ræd for
at tale om Sorg nu —
han undviger Skyggen.

JACK. Hvad taler han om da?

TONNY. Han taler om Lykken,
som han siger, han har fundet
fra han mødtes med mig.

JACK. Og han spørger ikke dig?

TONNY. Nej — han spørger ikke mig.

JACK. Hvorfor ser Du saadan paa mig?

TONNY. Du ligner ham meget —
paa Øjnene især.

JACK (drager hende ned paa Trappen ved Siden af sig.)

Sæt dig nu her! —
Naa, Vildand! fortæl saa,
hvor gammel Du var,
da Reden blev øde?

TONNY. Jeg var otte Aar,
den Gang Mo'r døde.
Alt, hvad jeg ejer
af bløde Hænder
og bløde Tanker,
fik jeg fra hende!
Min frejdige Tro,
mit villende Mod
til frem at vinde,
mine lyseste Længsler
fik jeg fra hende.
Endnu kan jeg vaagne
om Natten i Graad,
fordi jeg ikke
sad hos, da hun døde,
fordi hendes stakkels
saarede Hænder
blev rakt mig imøde,
men segnede tomme
og stivnede, førend
jeg kunde komme!
Aa, om de vidste —
de, som færdes
de døende nær
i Hospitalernes kolde Stuer, —
hvad de er værd,

de sidste Ord
 og de sidste Blikke
 af dem, som lide,
 saa vilde de kalde En til itide! —
 Men Jack! hvorfor bli'r
 dine Kinder saa hvide?

JACK (bortvendt.) Det var et Minde,
 som gled mig forbi —
 et, som altid
 truer og stirrer.

TONNY. Er det derfor, din Stemme
 pludselig dirrer?

JACK. Ja, ja — men din Mo'r?
 Hvorfor døde hun
 ikke hjemme?

TONNY. Aa, det er saa grufuldt,
 at Mindet gaar levende
 ned gennem Aarene!
 Mo'r blev forbrændt
 og døde af Saarene.

JACK. Ja — ja naturligvis
 var det af Saarene. —
 I bode jo den Gang?

TONNY. I Danmarks Hovedstad.

JACK (bøjer sig frem.) Sig mig, hvor længe
 det nu er siden?

TONNY. Godt ti Aar, Jack.

JACK. Ja, Du husker vel Tiden.

TONNY. Aa, jeg ser det endnu,
 som det var igaar:
 Hun kom Lyset for nær
 med sit lange Haar,

og i samme Nu
stod det hele i Flammer:
Brystet, der skinned
af Silke hvidt
og Kniplingskraven,
der faldt saa frit!
Flammerne slikkede
Kind og Mund,
og den fine Hage —
Til jeg dør vil jeg mindes
den Rædselsstund!
Jeg sad i en Krog
og leged med Dukker
og fløj op, da hun skreg —
siden haded' jeg
Dukkeleg —
Jeg vilde gribe fat
i det brændende Haar,
men hun skreg med en Stemme,
som Svien i de store
blodige Saar
gjorde skærende haard:
»Bliv, hvor Du er!
Jeg dør, naar Du rører dig!
Barn! Du dræber mig,
hvis Du ikke hører mig!«
Og jeg stod som en Mus.
Jeg saa hende kaste sig
ned paa Gulvet
med et Skrig, som vækked
det hele Hus
og jamrende vælte sig
frem og tilbage,
til Flammerne sluktes!
Jeg saa, hvordan
de forbrændte Øjne

blødende luktes!

Jeg saa hende folde

de hudløse Hænder

og hviskende sige:

»Gud ske Lov! Hun er frelst,
min lille Pige«.

Jeg stod dér og stirrede

stiv af Rædsel

og uden en Taare.

Jeg saa hende lægges

bevidstløst paa Baare.

I Sygevognen sprang jeg op som en Kat

og krøb sammen derinde, —

min Mund blev blodig af atter

og atter at kysse hende!

De bar hende op ad Trappen,

varsomt og ganske stille.

Inde i Sygestuen

tog Lægen min Haand og sagde:

»Du maa gaa hjem, Du lille!«

Jeg tænkte, jeg ikke vilde;

men med en pludselig Tanke,

som kun et Barn den forstaar,

saa jeg paa Lægen og spurgte:

»Dør Mor, hvis jeg ikke gaar?«

Han nikkede ganske rolig

og med et tillidsfuldt Blik —

og ligesaa rolig slap jeg

hans Haand igen og gik.

JACK. Aa, Vildand! Var Du dog bleven
den Gang!

TONNY. Ja, var jeg dog!

Nu vækked de mig om Natten,

som jeg urolig sov.

Der stod en Herre i Døren
 og saa sig forvirret om: —
 »Jeg har en Vogn dernede,
 Barn, skynd dig, skynd dig og kom!
 Din Moder vil tale med dig.« —
 Han rulled mig ind i et Tæppe
 og bar mig til Vognen ned;
 medens vi kørte, raabte
 han: »Kusk! Du ved jo Besked —
 kør til!« Og hver Gang han raabte,
 saa jeg, hans Læber var hvide;
 men da jeg tog ham i Haanden,
 rev han den sky tilside. —
 Saa naade vi Hospitalet!
 Jeg hører, hvordan han udbrød:
 »Nu er vi der!« — Det var for silde:
 Mo'r var lige død.

JACK (bliver siddende stille uden at se op — med Albuerne støttede til sine Knæ og Ansigtet skjult i sine Hænder.)

TONNY. Jeg husker, jeg ikke begreb det,
 men sad hos min nye Ven
 med den Dødes Hænder i mine
 for at gnide dem varme igen.
 Jeg husker, jeg sad bestandig
 og gentog de samme Ord:
 »Det er mig — Kan Du ikke kende
 din egen Vildkat, Mo'r!«

JACK. Og Du bad ham lægge sit Øre
 helt ned til den dødes Læber
 for bedre Svaret at høre.

TONNY. Hvor ved Du —?

JACK. Jeg tænker mig til det.

TONNY. Ja, ja! det gjorde jeg ogsaa!
 Men Mo'r kunde ikke føle
 Taarene over sig trille — —
 Jeg huskede, Fa'r havde ligget

ligesaa stiv og stille,
 og jeg begyndte at fatte,
 at Mo'r var taget bort.
 Da knytted jeg mine Hænder —
 jeg knytted dem fast og haardt —
 og rejste mig op og sagde
 i min retfærdige Vrede:
 »Hvor er den Læge henne,
 som løj for mig hernede?
 Han lovede, Mo'r skulde leve,
 dersom jeg gik min Vej —
 jeg vil sige ham, at han har løjet,
 og jeg hader, hader ham, jeg!«

Da gjorde den anden noget,
 jeg aldrig siden forstod:
 Han slap min Moders Hænder
 og kasted sig ned for min Fod.
 »Barn!« hviskede han »det er min Skyld,
 kun min til alle Tider!
 Men had mig dog ikke for det!
 Jeg lider — aa, hvor jeg lider!« —
 Jeg husker ikke hans Ansigt
 men godt hans mørkeblaa Jakke,
 og jeg husker hans Haar — det var bølget
 og krøllede lidt i hans Nakke.
 Hans Træk har jeg glemt, men hans Stemme
 husker jeg somme Tider,
 den skærende Klang i dette:
 Jeg lider! aa, hvor jeg lider!

Men Jack — Du ser ikke paa mig.
 Lad mig dog sige dig Tak,
 fordi Du taalmodig har hørt mig.
 Hvorfor er Du sorgfuld, Jack?

JACK. For Fuglen synger sin Vise,
 saa det kunde røre Stene —

Det gør mig saa ondt for den fremmede Fugl,
at den blev hjemløs og ene.

Hvor fløj den saa hen,
da Reden stod tom?

TONNY. Saa fløj den lige Nord paa
og siden Alverden om.
Den eneste Slægtning, jeg havde
bode i Tronhjem inde,
dér har jeg været, til Døden kom
og krævede ogsaa hende
Men den Gang, Jack, da jeg stod igen
og alt var øde derhjemme,
da prøved jeg først mit Vingefang
og følte, jeg havde Stemme!
Saa sang jeg mig frem fra Sted til Sted,
og ondt har ingen forvoldt mig —
Sorger og Skuffelser sang jeg bort,
men mine Minder beholdt jeg.

FRU HAUGE (kommer i det samme ud paa Trappen.)

JACK (springer op). Mo'r!

FRU HAUGE (breder Armene ud imod ham.)

Er det Jack!

JACK (med et stormende Favntag.)

Ja, ja! Det er mig, Mo'r!

FRU HAUGE (stemmer Hænderne imod hans Bryst og holder ham ud fra sig. Ser paa ham med lysende Øjne.)

Nej, Du ta'r fejl — det er ikke Jack —

det er Nehls — Nehls Hauge!

som jeg første Gang saa ham —. Kys mig! — Tak!

Du kysser paa samme Maade.

Dine Øjne har fængende Glød som hans —

De havde den underlig fugtige Glans,

de saa ud, som de altid var vaade.

Han var ogsaa saa stærk, naar han tog mig i

Favn —

Og saa blødt som han kunde hviske mit Navn,
aa Børn, det skulde I vide — — —!

(Hun tier og smiler, hendes Blik glider forbi dem — ud over
Bjærgene.)

TONNY (sagte.) Mo'r — nu tænker Du vist paa den
Gang?

FRU HAUGE (uden at se paa dem.)

Børn — naar en Aften ved Fuglesang
Side om Side

vi gik gemmen Haven uden at tale,
saa var han Konge i et Eventyrslot — —

Og Kongen behøvede at vinke blot,
saa aabnede Prinsessen sine Sale

og gav ham sit Hjærtes varme Svar, —!

(vemodigt) »Ach, wie liegt es so weit, ach wie liegt es
so weit,

was mein einst war — —!«

JACK (griber begge hendes Hænder.)

Mo'r — Hvorfor
kom Du aldrig tilbage?
Du holder jo af Far!

FRU HAUGE. Holde af er saa lidt —
vi to, Jack, elsker!

JACK. Men —

FRU HAUGE. Spørger han, saa svar:

Jeg kommer, naar han kalder
paa os begge — ikke før.

JACK. Det Svar er som Boldte
for Kongerigets Dør!

FRU HAUGE. Boldtene maa falde,
ellers kommer jeg ikke. (Raaber ind ad Døren.)
Max! Her er Jack!
Han er kommen!

MAX (kommer langsomt inde fra Stuen — bliver staaende i Døren og stirrer vedholdende paa Jack.)

Jack!

JACK (knuger hans Hænder i sine.)

»Store og lille Bror«, som mødes —!

Kan Du huske endnu:

Det Eventyr skulde jeg altid fortælle.

Og nu kommer jeg —

MAX (bleg.) Du! —

»Store og lille Bror, som mødes« — —!

Sig mig, Jack:

Var det ikke — var det ikke i Kamp om Prinsessen?

(Griber for sig.)

TONNY (springer op.)

Max! Du blir svimmel — Lad mig hjælpe dig —

MAX (tager hendes Haand.) Tak!

JACK. Skal jeg ikke hellere?

MAX (næsten heftig.) Nej, Jenten kan godt.

(Sætter sig paa det øverste Trappetrin.)

Det var en Smule Svimmelhed blot, —

sagtens af Heden —

TONNY (tørrer hans Pande.) Din Stakkel! Sveden

sprang frem paa din Pande

og her om din Mund!

Er Du nu bedre?

MAX (ser op — smiler.) Naar Du er hos mig,

saa er jeg sund.

(Til Jack, som pludselig vender Ryggen til.)

Gaar Du?

JACK (bortvendt.) Nej — jeg sætter mig kun ved Trappens Fod:

Lyset skar mig i Øjnene, dér,

hvor jeg nylig stod.

FRU HAUGE. Kom, Jack! Her er Plads
for os og dem.

JACK (sætter sig paa det nederste Trappetrin ved Siden af hende
og lægger Armen om hendes Liv.)

FRU HAUGE (læner Hovedet til hans Skulder.)

Nu drømmer jeg, at jeg er Hauge
og denne Have det gamle Hjem —
Jeg drømmer, at disse Grene
er Vildvinsblade, som rødmer frem.
Jeg drømmer, at Storken knebrer,
og Stæren har travlt i sit nye Hus,
og Lyden af kære Fodtrin
dør hen i Gangenes Grus. —
For saadan, Jack, som Du nu er,
saa høj og stærk, som Du kommer,
saadan var det, din Fa'r saa ud
den lyse, lyse Skærsommer,
den glade Dag, da vort Bryllup var! —
Saa sidder vi her og drømmer,
det gamle Par — og det unge Par — —

TONNY (sagte til Max.) Fortæl mig om Eventyret, Du!
det, som I elsked' at høre,
den Gang I begge var Drenge?

MAX. Jeg hørte det ikke saa længe —
Jeg tror, jeg har halvvejs glemt det.

TONNY. Den lille Bro'r — og den store Bro'r —!
Der ligger saa underlig meget
gemt i et gammelt Eventyrs Ord!
Fortæl mig det, Max!

MAX. Nej, Jente!

Naar jeg er bleven saa gammel,
at Lykken ikke mere er dyr,
saa skal jeg fortælle dig Eventyr,

men ikke saalænge jeg endnu tror
 paa Varselsprog,
 saa lukker jeg helst for Synernes Bog
 og tier om det, jeg nødigst saa —

TONNY. Mo'r sa' altid:

Det, Du er angst for at møde,
 det skal Du blot gaa lige paa!

MAX. Saa tror jeg for vist, at hun aldrig saa
 det, som fik hendes Blod til at isne,
 hendes dyreste Hjærteblomst til at visne.

TONNY. Hvad mener Du, Max?

MAX. Aa ingen Ting —
 Jeg tænkte paa Eventyret.

TONNY. Saa —?

MAX. Og Du?

TONNY. Jeg tænkte paa Moders Ord
 om lige paa.

FRU HAUGE (til Jack). Jack! sig mig nu:
 I har det vel rigtig hyggeligt sammen,
 Fa'r og Du?

JACK. Ja, det kan Du tro!

FRU HAUGE. Jeg ser Jer saa godt, I kære to,
 naar Fa'r kommer hjem fra Byen,
 og I sidder ved Lampen i landlig Ro —
 Du tegner, og han citerer et Vers,
 som han husker paa.
 Fa'r kunde altid saa mange —,
 Sig mig: Er Fa'r ogsaa bleven graa?

JACK. Hans Haar er nærmere hvide.

FRU HAUGE. Men han er dog rank endnu?

JACK. Nej, Mo'r,
han hælder lidt i den ene Side.

FRU HAUGE. Gør Fa'r!
Der var aldrig nogen saa rank som Fa'r.

JACK. Nu er han bleven bøjet.

FRU HAUGE (bevæget.) Aa, svar!:
Hvad tænker I paa, naar Lampen er tændt,
og Sneens hvide Tæppe er spændt
om mit Eventyrslot?

JACK. Vi tænker paa,
om Du nu ogsaa har skærmet dig godt
imod Vinterkulden:
I Wien er Klimaet ofte raat.

FRU HAUGE. Jack, sig mig blot:
Hvad taler I om i de mørke Dage?

JACK. Vi taler om, naar Du kommer tilbage.
Det store Flag ligger endnu gemt,
hvor Du selv har lagt det i gamle Dage;
men naar Du kommer, siger Fa'r,
saa skal vi flage!

FRU HAUGE. Og i de lyse Nætter og Dage
hvad taler I da om?

JACK. De lyse Nætter gaa vi i Haven
frem og tilbage
og tæller Roserne op ad Muren,
hvor der er flest —
mest Æbleroser — — for Æbleroserne
elsked Du mest. — —
Men de lyse Dage,
da gaar vi og planter og poder Grene
og skuffer i Haven og taler om,
at alle Gange maa være rene
for — hvis Mo'r kom — — —!

FRU HAUGE. Og ved Efteraarstide?

JACK. Saa binder vi Vildvin
til Murene hvide
og taler om, at den flyvende Sommer
skal skinne i drivende Dug, naar Du kommer!

FRU HAUGE (som sidder og knuger Hænderne sammen i sit
Skød.)

I tyve Aar har jeg gaat og tænkt,
at Fristen var omme!
Og i tyve Aar har I gaat og trot,
at jeg skulde komme!

JACK. Ja, Mo'r — for vi har jo bestandig vidst,
at Du maatte komme tilbage tilsidst.

FRU HAUGE. Hvoraf vidste I det?

JACK. Fra da »det« hændte ham,
bad Fa'r jo aldrig om andet —

FRU HAUGE. Bad!
Fa'r bad aldrig, den Gang jeg kendte ham.

JACK. I tyve Aar har han bedet en Bøn,
den samme igennem Nætter og Dage —:
Herre, giv mig min Hustru tilbage!

FRU HAUGE (sidder en Stund tavs — saa siger hun sagte.)
Aa, Jack, hvorfor volder en Sjæl saa tit
sin egen Ve?
Hvorfor er den blind og vil ikke se?
Hvorfor, naar to Mennesker sidder sammen
dér, hvor Guds varme Sol kan skinne,
lukker de pludselig Skodden for
og bliver i Mørkesalen inde —?
to Menneske-Sjæle, som Foraarets Sol
og Livets unge Lykke dansede imod,

men som ved et Fejlgreb, de neppe forstod,
 slukked for hinanden baade Solen og Lykken
 og voldte, at de begge, som dog elskede Lys,
 maatte hele deres Liv sidde frysende i Skyggen! —
 Jack — naar de er gamle, og det lakker mod Kvæld,
 da hændes det vel
 at de føler, hvor Mørket er stort omkring dem
 og undres paa,
 at de ikke blev siddende ude i Solen — —!

JACK. Mo'r — hvor dine Øjne er dybe og graa!
 Jeg tænker paa, hvad Fa'r altid sagde,
 naar Skumringen over Stuen laa:
 »Jack, den er ligesom Mo'rs Øjne,
 dem, ingen i Verden faar rede paa« — —

TONNY (som hele Tiden har staaet i den aabne Havedør bagved
 Max og fulgt Jack med Øjnene.)
 Hvor har jeg dog set den Nakke før —?

MAX (som iagttager hende.)
 Staa ikke dér i den aabne Dør!
 Sid her hos mig!

TONNY (sætter sig ved Siden af ham paa det øverste Trappetrin.)

MAX (lægger Armen om hendes Liv.)
 Jente!

TONNY. Ja, Max!

MAX (sagte.) Er det længe siden,
 Jack kom?

TONNY. Jeg husker ej nøje Tiden —
 Det kunde være baade længe og kort.

MAX. Talte I sammen? (da Tonny nikker) Mange Ord?

TONNY. Det var vist mig, som talte. Jeg tror,
 han spurgte kun —

MAX. Hvad spurgte han om?

TONNY. Han spurgte om Mo'r.

MAX. Mig har Du aldrig fortalt om hende,

TONNY. Du spurgte jo aldrig.

MAX. Sig mig —: Synes Du, Jack er smuk?

TONNY. Smuk? Jeg ved ikke —

MAX. Vær ærlig, Jente!

Der steg fra dit Bryst et lille Suk — —

(drager hende pludselig til sig)

Kys mig, Jente! Kys mig igen! (højt)

Vend dig nu om, min store Bro'r

med den ranke Ryg,

og se, hvad din lille Bro'r har vundet!

TONNY. Nu er du styg!

MAX. Du sagde saa tit, naar jeg spillede bedst,
og Du jublede selv ved Tonernes Fest:

Jeg vilde dog ikke bytte med dig —!

Sig mig, Du!

som Du sidder dér og vender mig Ryggen:

Vilde Du ikke bytte nu?

Skærer det dig ikke at staa Vidne til Lykken?

JACK. Jeg under min lille Bro'r al Fryd,

som paa Jord er til,

men næbbes Duerne nær mig, saa

er der ét jeg vil:

Jeg vil ha' Lov til at sidde i Fred

og med Ryggen til.

FRU HAUGE. Jack — hvor din Røst dog
minder om Hauges!

At høre den Stemme

synes jeg er som at være hjemme —

Ser Du det lille Hus højt oppe

paa Skrænten der?

Det ligner vort eget. Se! Ruderne lyser
i Solens Skær,
og Duerne flyver rundt om Gavlen!
Vingernes blændende hvide Sne
er fjærnt som Sommerfugle at se.
Og hør! En Drossel synger i Krat!
Den kalder saa blødt, den lokker saa langt,
langt langt ind i den lyse Nat — —
Og fra en Busk giver Magen den Svar — — — —
Ach, wie liegt es so weit! ach, wie liegt es so weit,
was mein einst war — — —!

INTERMEZZO

Natten red over Engen ud,
saa Dampen drev af dens Hove,
Varmetaage i Dalen stod
og over de fjærne Skove.

Vaagen gik Jenten i Haven om,
og hende drev Graad over Kinder,
hende drev Graad af Øjnene frem,
som springende Kilder rinder!

Natten red over Engen ud,
saa Graad over Græsset sprængte —
og det var liden Fru Gaaseurt
hun hørte, hvad Jenten tænkte.

Og det var liden Fru Gaaseurt,
hun skilte sin Krone ad,
hun talte paa sine Blade smaa —
en Vise for hvert et Blad —:

De dybe Valmuer røde!
Jeg lægger dem for hans Fod —
Hvert Blad er som hede Draaber
af rindende Hjærteblod!

Jeg samler de røde Blade, —
 dem, jeg har kysset saa tit —
 og lægger dem til hans Hjærte,
 da slaar det i Takt med mit!

Jeg samler de røde Blade
 og holder dem til hans Mund,
 at de kan høre hans Skrifte —
 men helst i en ensom Stund.

Og naar de har hørt hans Skrifte,
 og naar hans røde Blod
 sammen med mit er rundet,
 da strør jeg dem for hans Fod!

Sammen saa vil vi føle,
 hvor Blodet i Draaber sprang —
 sammen saa vil vi træde
 Lidelsens Persegang!

Ræddelig jager det unge Blod
 ind gennem Aarernes Gange!
 Aa, jeg kunde tage hans varme Haand
 og kysse den tusende Gange!

Aa, jeg kunde tage hans varme Haand
 og lægge den til min Kind,
 og jeg kunde lukke den drivende Sol
 med et eneste Frydeskrig ind!

Vildsomme fare de Tanker i Flok —
 saa mange, jeg aldrig forstod —
 Aa, jeg kunde gladelig lægge min Sjæl
 som en aaben Bog for hans Fod!

Drivende Guld fra en Grubegang
 er Elskov i Menneskers Liv —
 Aa, jeg kunde hade mig selv, om jeg blev
 af Feighed en andens Viv!

Lige ud for mit Vindu staar
 der et Rosentræ;
 paa Solsiden staar det, saa lunt og godt
 for Vinden i Læ;
 men Roden er spaltet fra Midten af,
 og derfor, ak!
 paa den ene Side skød Roser op,
 paa den anden var der kun Torne, som stak!

Jeg tænker saa tit, naar jeg staar og ser
 paa det Rosentræ:
 Ak, hvorfor spaltes saa mangen Rod
 i Ny og Næ?
 Ak, hvorfor river vi os tilblods?
 Og hvorfor har
 saa faa faat Lov at leve det Liv,
 som Roser til begge Sider har —?

Du Natsværmerdronning fine,
 hvis bløde Vinger flagre saa tyst!
 Kom, sæt dig her paa mit hvide Bryst!
 dér gemmer jeg Drømmene mine — — —

Du unge Natsværmerfrue!
 Sig, ved Du af, som Du gynger der,
 at under dig bruser en Bølgehær,
 dér brænder en Kraterlue —?

Som Støv af Natsværmervinger
er Drømmene — dem som over mig laa —
de taaler ikke at tages paa
af nogen haardhændet Finger.

Om dem skal Tavsheden falde
som tætte Slør! — Men Natsværmerbrud,
som sidder og køler min hede Hud!
til dig vil jeg hviske dem alle — —!

Og det var den mørke Blaaregn,
som grode om Muren tæt,
hun tog hans tavseste Tanker,
og samlede til en Buket.

Hun dryssede dem ned fra Muren
i Bedenes Bægerrad —
der stak den blomstende Rose
dem fast ved sit Kroneblad —

der fangede Convallen dem siden
i Duften bag Rosenslaa
og ringede dem ud i Natten
med tusende Klokker smaa —:

De røde Valmuer fine,
som blomstred paa hendes Vej,
fordi jeg ligner ham kom hun
og gav dem alle til mig! —

De røde Valmuer fine,
de talte saa varmt et Sprog —
brændende, blændende, tændende
som hede Syners Tog!

De talte om dybe Gaader,
 hvis Løsning ingen kan se,
 om Kærlighed som kan vare,
 igennem et helt Livs Ve!

De gav mig saa mange Tanker,
 saa hede som dér de stod
 med Farver af hendes røde
 rindende Hjærteblod — —

Det var vel ikke tilfældigt,
 hun skrev med den røde Skrift:
 Valmuens glødende Farve
 og Valmuens døvende Gift!

Valmuens glødende Farve —
 den evige Elskovs Lyst!
 Valmuens døvende Gifte —
 Glemselens eneste Trøst!

Du røde Valmue fine!
 Jeg gemmer dig ved mit Bryst
 med Bøn for de tusend Tanker,
 som aldrig fik Ord og Røst!

Du røde Valmue fine!
 Jeg kysser dit røde Blad
 med Bøn for de røde Hjerter,
 som aldrig kan skilles ad — —!

Den store Bro'r gav gerne sit Liv
 og alt sit Gods
 til sin lille Bro'r,

men da de kaared sig samme Viv,
 som Skæbnen vilde,
 blev Vaaden stor,
 for Hjærter kan ikke deles som Guld
 og Glans paa Jord.

Stakkels troskyldige lille Bro'r,
 som aldrig en Tankes
 Tvivl har kendt!
 Stakkels fortvivlede store Bro'r,
 som ikke tør se
 hans Glæde endt! — —
 Nu sviger jeg den, som bedst mig tror,
 for ondt er mig hændt — — —!

Aa, kjære min Vildand! Tag Basketag
 med Sol og Vind!
 Byd frejdig dit bløde Bryst til Slag
 for Stormens Kast paa en Uvejrsdag —
 stryg aldrig Flag!

Aa, kjære min Vildand! Stig højt, stig frit!
 stig vovende vidt!
 Ryst under Flugten alt Støv af din Vinge!
 Stig og lad Hærskriget jublende klinge
 sammen med mit!

Aa, kjære min Vildand, saa væn og skær!
 Sid ikke dér
 med Øjne saa dybe og sorte som Natten —
 Hej! Lad det ud over Sivene staa!
 Bløder Du ogsaa ved det, Du nu vover,
 aa, kjære min Vildand, gaa lige paa,
 saa vinder Du over!

ALDRIG DØR NOGEN KVINDE AF SAVN
OG ALDRIG EN MAND AF KVIDE —
SORG HEDDER ØRNEN, SOM HUGGER SIN KLO
MED SMÆRTE I HVER MANDS SIDE —
MEN D Ø GØR INGEN AF KVIDE — —.

(Den lille aabne Plads udenfor Huset i Dalen. — Gaardsiden — Paa hver Side af Indgangsdøren to Bænke — ovenover Døren en gammeltdags fremspringende Altan, hvorfra en aabenstaaende Dør fører ind til Værelset bagved. Midt i Gaarden under en Lind en rund Bænk.)

TONNY (sidder alene paa den ene af Bænkene ved Døren. Hun sidder fremadbøjet, med Hænderne i Skødet og ser ned i Dalen.)

Alle de smaa Klokke de ringe i Dalen — —
Jeg sidder og hører, hvordan de stemmer
med Kvægets Bjælder, som ringer deroppe,
stiger mod Bjærgenes Toppe
og svinder i Højfjældsdalet!
Alle de smaa Klokke, de ringe i Dalen — — — —

Igaar gik jeg med til Aftensang
i en af de fattige Kirker dernede —
siden har jeg grædt hele Natten lang.

Jeg ved ikke, om han ogsaa
stundom, naar ingen ser det —
og helst ved Nattetide —
kan falde i Graad —? for hans Øjne
er fulde af en hemmelig Kvide — — —

JACK (kommer sagte ud fra Indgangsdøren og bliver staaende og ser paa hende. Da hun ikke bemærker ham, gaar han bagfra hen og lægger Hænderne for hendes Øjne.)

Vildanden sidder og drømmer —

TONNY (farer sammen.) Aa, Jack! jeg tænkte kun paa —

JACK. Vildandøjnene skinner

jo næsten sortegraa!

De ser ud som de vilde Fugles,
naar Hundene høres at glamme —

Og selv ser Du ud, som Du tænkte
at flyve bort med det samme.

TONNY. Ja kunde jeg!

JACK. Hvilket?

TONNY. Flyve!

JACK. Hvad saa?

TONNY. Saa fløj jeg af Lande.

JACK. Hvor langt?

TONNY. Aa, tusende Mile!

JACK (sætter sig paa Bænken ved Siden af hende.)

Hvor er Max?

TONNY. Han gik ind for at hvile.

JACK. Jeg sad imorges og længtes

efter at høre ham spille,
men da jeg gik ind og bad ham,
forstod jeg, han ikke vilde.

Han svarede noget besynderligt om,
at før, naar han spillede, var det
som Tonen udefra til ham kom;
men nu var det hans, hvad der sang i hans Sjæl,
nu drømte han ikke, han levede selv — —

TONNY. Saadan et stakkels Menneske, Jack,
 hans Brystkasse er som et fint Instrument —
 hans Tanker og Følelser er saa fine,
 mere dybtmærkende end dine og mine.
 Tror Du ikke, Jack,
 at volder man saadan et Menneske Sorg,
 da er hans Saar
 saa dybe, at de ikke kan læges af Aar?

JACK. Jeg tror, Du ser rigtigt, fordi Du forstaar. —
 Jeg husker endnu fra hans Drengenaar,
 hvordan han stod og saa til ved en Leg
 med Hænderne knyttede — uden et Ord —
 og saa pludselig kasted' sig næsegrus ned
 i afmægtig Trods paa den kolde Jord!
 Og jeg husker ham, da han begyndte at spille.
 Det skar mig i Hjærtet, naar jeg saa, hvor hans Øjne
 spejded i hvert et Træk efter Løgne,
 og uskyldige Smil var som Stik i hans Hæl! —
 Aa, Ens egen Sjæl
 kunde vaande sig ved det —

TONNY (rækker ham begge sine Hænder.)
 Tak! Aa Tak!

JACK. Hvorfor?

TONNY. Fordi jeg føler,
 hvor Du elsker ham, Jack!
 Tror Du ikke ogsaa, hvad jeg tænker saa tit:
 at de lykkeligste Mennesker er ikke dem, som elsker,
 men dem, som har Mod til at ofre sig frit
 for den, de elsker —?

JACK. Jo, for den de elsker, men ikke for den,
 som de kun holder af.
 Hjærtet har nu en Gang sine Krav —

Og jeg tror det om Kvinden,
at selv om hun fuldt ud kan ofre for en anden,
til syvende og sidst kan hun kun elske Manden —
ikke den raa og brutale Kraft,
men den mandige Sjæl — med den
maaa hun mødes,
skal ikke hendes Kærlighed dø, som den fødes.

TONNY. Den mandige Sjæl —! med den maa hun
mødes — —

JACK. Smil til mig, Fugl! Er Du vred?

TONNY. Aa nej —

JACK. Tal frit til mig!

Jeg skal hviske saa mildt, jeg skal spørge saa blødt,
jeg skal tage saa varsomt, hvor Vingen blev stødt.
Jeg forstaar jo saa godt, hvorfor dine Øjne
stundom er vaade,
og hvorfor Du smiler paa saadan en underlig
vemodig Maade.

Jeg saa, Du var ensom, skøndt I var to;
men trofast kan jeg tie, det kan Du tro!
Hos mig er dine Sorger i det sikreste Skjul —
Tal frit til mig, lille fremmede Fugl!

TONNY. Aa, Jack! Jack! Jack! hvordan skal jeg kunne klare det straks —? —

Det var som en Bestemmelse — dette med Max.
Jeg droges imod ham gennem hans Musik.
De Toner var som en Runedrik
og en Tryllewise!
Runedrikken laa dybt i hans Øjne —
dér skummede Vinen —
og Tryllevisen sang i Violinen!
Alle mine Følelser satte den i Brand!
Og aldrig har nogen rørt mig som han!

Jeg ved, jeg kan gøre ham jublende glad;
jeg ved ogsaa, Jack, at skilles vi ad —

JACK. Saa dræber det ham.

TONNY. Aa, nej, nej! ti!

Hvorfor tror Du netop, det dræber?

JACK. Fordi,

Evnen til at elske er stærk i os alle.

TONNY. Paa den Maade, Jack, kan han og jeg
aldrig skilles. — (da han tier.) Forstaar Du mig?

JACK. Jeg forstaar, at nu dømte Du dig. Men, Fugl,
sig mig oprigtig, før Du det gør:

Er din Følelse for ham saa stærk, at Du tør?

TONNY. Jeg véd ikke, Jack — —:

Jeg holder af hans Sjælelivs dirrende Bund,

jeg holder af Musikken i hans Øjne og Mund!

Hans Ord er af dem, som man altid mindes,

hans Sind er saa dybt, naar man gaar tilbunds,

og hans Natur er fin som en Kvindes.

Hans Kærlighed er som en trofast Hunds,

og der er fængende Glød i hans Blikke,

men — den mandige Sjæl, den ejer han ikke.

(ser op.) — Ja, Jack — jeg har ikke andet at svare.

Mine Tanker jage rundt i en ræddelig Flok — —

JACK. Det behøves heller ikke: Du har svaret mig nok —
nok for idag

og saa for alle mit Livs Dage.

TONNY (hen for sig.) Han sagde, at han elskede
det skønne Bedrag —!

JACK. Trode han det ogsaa?

TONNY. Jeg ved, at han trode det.

JACK. Men Du da?

TONNY. Jeg?

Jeg tror, det er bedre baade Hellig og Søgn
at leve i den glade Tro paa en Løgn,
end at dø af en Sandhed.

JACK. Trode — din Mo'r ogsaa det?

TONNY. Min Mo'r?

Hun er død, og hende kan jeg ikke spørge;
men jeg tror, at jeg blindt vilde følge hendes Ord.
(ser paa ham.) Jack! hvorfor bliver Du altid bleg,
naar jeg taler om Mo'r?

JACK. Det er ondt at skade sin egen Bro'r, —
det er syndigt af den store at knuse den lille,
som blindt ham tror.

Og alligevel — her har jeg ingen Ret
til at tie mer — —

Det er ligesom, der ikke var Udveje fler,
naar hun kommer og kræver det — hun, den Døde,
som vilde have talt, men naade det ej! —
Er det dog ikke som et Under, dette Møde
mellem Barnet og mig!

TONNY (farer op.) Barnet? Og dig!

JACK. Bliv siddende, Fugl, jeg vil skrifte for dig;
men her ved dine Fødder maa jeg sidde, mens jeg
gør det.

Og stille maa Du lytte,
som naar Vildanden gemmer sig inde i Sivene
— ganske stille —
saa vil jeg tro, Du kan tilgive mig
den Sorg, jeg har voldet dig, uden at ville.

TONNY. Du!

Men jeg kendte dig jo aldrig før nu.

JACK. Jo, Du kendte mig før.

Jeg har ikke altid været Ingenieur,
jeg var én Gang paa Vej til at blive Læge —

TONNY. Læge —!

JACK. Begynder Du nu at forstaa? Det var mig, som sad hos din Mo'r den Nat, da hun døde.

TONNY. Hos Mo'r! — Det var dig!

JACK. Det var mig, som kom, da det gryede ad Dag —
Det var mig, som sprang nedad Trapperne med dig
i Dødsens Jag
og kørte med dig den lange Vej —

TONNY. Jack! Aa, Jack! Var det ogsaa dig?

JACK. Fugl, fæld nu ikke for haard en Dom —:
Det var ogsaa min Skyld, at hun, som vented,
var død, før vi kom.

TONNY (aandeløs.) Din Skyld!

JACK (bøjer Hovedet.) Min Skyld.

TONNY (ser ned paa ham.)

Den Nakke —!. Aa, jeg syntes, jeg kendte den straks —
(sagte) Stakkels lille Bro'r Max —!

(varmt) Kære, store Bro'r Jack —!

JACK. Hvad var det, Du hviskede?

TONNY. Jeg dømte dig.

JACK. Haardt?

TONNY. Ikke som jeg burde, — kun som jeg maatte —
men tal nu til mig, Jack, og jag Tvivlene bort!

JACK. Det evner jeg ikke. Jeg evner kun i Hast
at fortælle det skete, —
Jeg var kun fireogtyve Aar og en ung Fantast.
Det Aar var mit første paa Hospitalet.
Jeg var med, da de bar din stakkels Mo'r
bevistløs ind — Jeg saa, da hun fo'r
sammen ved Forbindingen og vaagned i en Smærte

saa dyb, at den skar igennem mit Hjærte.
 Jeg saa hende krympe sig, jeg hørte hende skrige!
 Og bagefter hørte jeg Overlægen sige:
 »Saarene naa ind til de ædlere Dele;
 mulig hun kan leve et Par Døgn endnu,
 det er det hele«. —

Det var mig, som havde Vagt paa Hospitalet den Nat.
 Jeg sad ved hendes Seng
 og gav hende Doser af Morfin med Cloral;
 men intet kunde døde den brændende Kval!
 Som jeg sad dér og hørte hendes jamrende Klage
 uden at kunne bringe Lindring og Trøst,
 naar Saarene sved i hendes flængede Bryst
 og saarede Hæl,
 slog Tanken om at ende al denne Kvide
 ned i min Sjæl!
 Det kunde ikke være en Synd, jeg begik:
 Det var ikke et Liv, som jeg vovede at tage,
 det var kun nogle Timer — kom det højt
 nogle Dage! —

I et Nu var Morfinen hældt op og drukket!
 Men næppe var Læberne over den lukket,
 før Rædselen greb mig og stivnede min Krop —
 TONNY. Jack!

JACK. Ja skrig kun!

Jeg skreg ogsaa — men over hendes Lig kun.
 TONNY (sagte.) Jack — fortæl mere.

JACK. Jeg er bange for, det er Uret af mig
 at sige det til dig netop nu;
 men det er som om, noget kræver det, Du! —
 Hun rejste sig op og talte i Vildelse —
 næsten som en Søvnængers lød hendes Røst —
 og alt, hvad hun sagde, staar skrevet med Ildskrift
 inde i mit Bryst — —:

»Barn! Hør mig!

Lov mig, at Du vil aldrig,
 hvad end Du møder for Fare,
 give dig ind i Forhold,
 som ikke er fuldt ud klare!
 Lov mig, at Du vil aldrig
 leve dit Liv med en Mand,
 dersom Du ikke i al Ting
 kan møde ham ærlig og sand!
 Husk, at man kun tør give
 sit Hjærte hen, hvor man ved
 med stor og jublende Vished:
 jeg tvinges af Kærlighed! — —
 Man lader sig stundom trygle,
 af falsk Medlidenhed nøde
 til Samlivet med en anden,
 men, Barn, det er Helligbrøde!
 Helligbrøde — forstaar Du?
 mod Livets største Magt!
 Og den Synd soner man ikke« —

TONNY. Mod Livets største Magt!

Den Synd soner man ikke — — — —!
 Og det har Mo'r sagt —?

JACK. Ja, det har hun sagt i sin Dødsstund. —

Saa blev hun bevidst igen,
 rakte de stakkels saarede
 Hænder imod mig hen
 og bad: »Aa, Doktor! hent Barnet! Jeg maa tale
 med Barnet i Nat
 Skynd Dem! for Guds Skyld, skynd Dem!

Jeg bliver saa dødsensmat!«
 Og jeg jog afsted gennem Gaderne! Rædselen
 piskede mig;
 det var som, mit Hjærte stod stille, og Døden
 jog foran mig!

Aldrig har koldere Dødssved sprunget af Angst i Nøden

end den, der sprang paa min Pande, da jeg løb
 Kapløb med Døden!
 Jeg drømmer endnu, at vi løber omkap i en
 gravmørk Kvæld
 og vaagner, badet af Angstsved — og husker,
 jeg slog ihjel!

TONNY. Aa, stakkels, kjære Bro'r Jack da!

JACK. Stakkels, kjære Bro'r!
Er det alt, hvad Du har at sige til den, som
har dræbt din Mo'r?

TONNY. Du gjorde det ikke —

JACK. Jo, Vildand, jeg gjorde det! Hvor staar det skrevet,
at dødsdømte ikke kan frelses? Hun kunde maaske
have levet —!
Og selv om hun ikke kunde, saa havde hun
dog en Frist,
saa var der dog noget, hun skulde og maatte
sagt dig tilsidst.

TONNY. Jeg tror, at det, Du fortalte, var nok —
ja, jeg ved, at det var det.
Men hvorfor tror Du, hun stred for just at faa
dette sagt?

JACK. Jeg tænker mig, hun i sin Ungdom, —
under en fremmed Magt —
har selv begaat det, hun kaldte for Livets
Helligbrøde —
og saa har hun villet vare sit Barn ad, førend
hun døde

TONNY (efter et Ophold.) Hvorfor blev Du ikke Læge?

JACK. Jeg kunde det ikke mere.
Jeg syntes, det var umuligt at møde endnu flere,

TONNY. Mo'r havde saa bløde Hænder, naar
de strøg mig over min Kind — —
Aa, hvor jeg elskede hende af hele mit Barnesind!

JACK. Tænk, Vildand, at det var min Skyld, Du
ikke kom, før hun døde!

Saa nær — saa nær har jeg været — ved det
som er Helligbrøde —!

TONNY. Du har betalt den dobbelt med Fryd
den Stund, jeg har kjendt dig!

JACK. Har jeg? Nej, nej, Du fejler; det er dig,
som har været min Glæde!
Det skinner med Sol i Luften, dér, hvor Du
er tilstede!
Det vælder med Vaar omkring dig, dér, hvor
Du drager din Aande!
Livet er legende Soldans, dér, hvor du ganger
tilhaande!
At leve mit Liv i din Nærhed, er al min
Sjæls Behov —
Aa nej, tilgiv, hvad jeg sagde — Jeg har jo ikke Lov.

TONNY (ser paa ham. Smiler.) Lov —?

JACK. Du falder i Tanker. — Hvad tænker Du paa?

TONNY. Paa Mo'r.

JACK. Det var Synd, jeg fortalte om hende: Det var
Synd — mod min »lille Bro'r«.

TONNY. Nej, store Bro'r Jack! det var ærligt — saa ærligt som dine Øjne!

Din lille Bro'r er for god til at leve sit Liv paa
Løgne.

Jeg ved nu, jeg skylder ham Sandhed; — men det er saa haardt for Max —

JACK (farer op.) Vildand! Hvad vil Du gjøre?

TONNY. Sige ham Sandheden straks.

JACK. Paa den Maade er det dog mig, som
er Skyld i, at han maa miste dig.

(pludselig)

Eller — havde Du gjort det alligevel?
uden —

· *TONNY.* Hvorfor vil Du friste mig?
Bed mig ikke sige, hvad jeg tænker — det gør mig
selv saa bange —
Bed mig ikke sige, hvad der synger igennem alle
mine Sange!

Bed mig ikke sige, hvad jeg drømmer i hele den
 lange Nat
 og endnu mindre, hvad vaagen jeg gemmer som
 min dyreste Skat!

JACK. Jeg beder dig ikke om at tale, jeg beder dig
 kun om at høre —
 Jeg beder den sorte Vildand om villigt at laane
 mig Øre
 og høre, hvad iaftes mig hændte. — Jeg kunde ikke
 sove for Varmen;
 vaagen sad jeg til Morgen og lytted ved Vinduskarmen.
 Jeg saa en Jomfru i Haven — Hvad tror Du, den
 Jomfru gjorde?

TONNY. Maaske hun vandede Blomster — —

JACK. Det mente jeg, Duggen gjorde.

TONNY. Maaske hun bandt Vin til Muren —

JACK. Det tænkte jeg, Gartneren kunde.

TONNY. Maaske hun ogsaa sang Viser —

JACK. Viser? Nej ingenlunde.
 Hun sang maaske nok en Vise, men den havde
 ingen Ord:
 Visen sang hendes Fødder, som sprang paa den
 vaade Jord!
 Nej, Jomfruen plukkede Blomster — det røde
 Valmueblod;
 først plukked hun tre, saa fire og strøde dem for
 sin Fod —
 saa plukked hun varm og ivrig en flammende
 rød Buket
 og stak den ind ad mit Vindu — løb bort, som en
 Hind saa let!
 Men da jeg tog den i Haanden, da var det først,
 jeg forstod:
 Det var hendes eget røde, rindende Hjærteblod!

Det var den dirrende varme, stærke Sjæl af en
 Kvinde,
 hun bragte som Gave til mig! — Aa, Gud velsigne
 hende!

(tager begge hendes Hænder i sine og kysser dem heftigt.)

Nej nej — Du skal ikke svare!

Sig blot, at naar jeg nu rejser — imorgen — idag
 maaske —

saa vil Du følge efter den Stund, Du Vej kan se!

Og dér, hvor Storkene knebrer hver Dag fra
 Kirketaget,

Og dér, hvor Stærene bygger i Ly af Dueslaget

og dér, hvor Hyldene hælder over det gamle Hus

og dér, hvor de letteste Fodtrin høres i Havens Grus,

dér vil Du én Gang komme og bygge hos mig din
 Rede!

TONNY. Der vil jeg én Gang komme og bygge hos dig
 min Rede.

JACK. Sig, at det vil Du gøre, — ikke fordi jeg var ond
 og voldte min lille Broder saa mangen en bitter
 Stund,

men kun fordi dit røde, rindende Hjærteblod
 sammen med mit er rundet i en varm og
 strømmende Flod!

TONNY. Ja, kun fordi mit røde, rindende Hjærteblod
 sammen med dit er rundet i en varm
 og strømmende Flod!

FRU HAUGE (kommer ud paa Altanen ovenover og studser, da
 hun ser dem Haand i Haand.)

FRU HAUGE (bøjet over Rækværket.)
 Hvad er det?

TONNY (ser op. Langsomt.) Det er Jack, som rejser.

FRU HAUGE. Hvorfor?

TONNY. Fordi han og jeg
ikke kan blive sammen. (da Fru Hauge tier.) Moder,
forstaar Du mig?

FRU HAUGE (ser ned paa hende.)

Aa jo — Jeg tror, jeg forstaar dig.

TONNY (da hun vedholdende tier. Sagte.)

Sig noget!

JACK. Ja, Mo'r, tal til os!

Du piner os med din Stilhed.

FRU HAUGE (til Tonny.) Saa det var dit store Hjærte!
dit Overmaal af Mildhed!

TONNY. Aa! vær barmhjærtig imod mig!

FRU HAUGE. Var Du barmhjærtig mod ham?

Var Du maaske ikke troløs? Er Troløshed ingen
Skam?

(til Jack) Og Du, som saa vakkert sagde, at hende,
som holdt af Max,
hende vilde Du elske! — Ha! ha! Det gjorde Du
straks!

JACK. Mo'r! Du er haard.

FRU HAUGE (imod ham.) Men Du da? Er Du da ikke
haard?

Du, som har taget fra en fattig — fra en fattig —
hans eneste Faar!

JACK. Aa, Mo'r, jeg mente det ikke!

Det svider mig i mit Hjærte at være under dit Tag —
jeg flygter jo ogsaa for det —

FRU HAUGE. At flygte er fejj Mands Sag.

JACK. Hvad vil Du da, jeg skal gøre? Lyve hver
eneste Dag!

Tror Du, den Lykke varer, som hviler paa et
Bedrag?

Synes den Sjæl, hvis Tanker er ligesom fine
Streng,

dig ikke for god til at føres bag Lyset kort eller
længe?

FRU HAUGE. For god! Jo, dér har Du Ret, Jack! For
god er han til hende!

(til Tonny) Hvor kunde Du nænne at slukke den Sol,
Du selv lod skinne?

TONNY. For det, jeg trode var Mildhed, det fandt
jeg var Helligbrøde.

FRU HAUGE. Hvem lærte dig det?

TONNY. Det gjorde — det gjorde en af de Døde.

FRU HAUGE. En Død!

TONNY. Ja, og saa en anden — en, som er stærk og
mild

og ung og levende! Ham, som jeg gav mit Hjærte til!

FRU HAUGE. Livets og Dødens Præken altsaa, som i
Forening —

TONNY. Ja, Mo'r, den var det, som lærte mig
Samlivets dybe Mening.

FRU HAUGE. Men sig mig: Hvornaar forstod Du —
det, at Du elskede Jack?

TONNY. Mit Hjærte fyldtes med Jubel straks, da han
kom, og med Tak!

Men klart forstod jeg det ikke — førend
iaftes sent —

FRU HAUGE (næsten med et Skrig.)

Iaftes! Nej, Gud i Himlen! Det var ikke saadan
ment!

JACK. Mo'r! Er Du syg?

FRU HAUGE. Vist ikke.

JACK (springer op paa Bænken, saaledes at han kan naa hendes
Haand, naar hun bøjer sig ud over Rækværket.)

Giv mig et mildt Farvel!

Jeg rejser inden en Time, er langt langt borte før
 Kvæld.
 Ræk mig din Haand til Afsked og sig, at Du ikke
 er vred!

FRU HAUGE (langsomt og ligesom med Anstrængelse.)

— Du var jo kun et Redskab for Tanker, som
 ingen véd —
 Gaa, Søn, med Gud og min Hilsen!

JACK. Hvad skal jeg sige Fa'r?
 Spørger han om, naar Du kommer, hvad skal jeg
 saa svare?

FRU HAUGE. Svar:
 Jeg kommer ikke tilbage hverken paa Bud eller Bøn,
 førend hans haarde Hjærte er bleven blødt
 for min Søn.

JACK. Husk, han sidder og venter ved Morgen og
 Aftentide —
 forlængst var Haarene sølvgraa, — nu har Du gjort
 dem hvide.

FRU HAUGE. Og er hans Haar bleven sølvgraat,
 da graanede ogsaa mit,
 men ej blev jeg træt af at stride for det, som er
 hans og mit.

(Hun retter sig rank. Jack slipper hendes Haand og springer ned.)

TONNY (griber ham angst i Armen.) Dér kommer han!

JACK. Hvem?

TONNY. Max kommer!

Jeg hørte hans Skridt derinde.

JACK. Vil Du, at jeg skal blive?

TONNY. Nej, gaa! Gaa, før han dig ser!

JACK. Du har Ret! Han skal ikke pines af Skyggen
 af mig mer.

Men hils ham fra Jack — den gamle —
Jack, som plejed at dele det bedste med ham,
han vidste,
men nu har taget den fra ham, han sidst af alt
kunde miste!
Spørg ham, om han kan tilgive — mig — den
fremmede Mand?
Sig ham, at din og min Lykke beror derpaa,
om han kan.
(sagte) Max! Aa, han var den sidste, som jeg vilde
Uret volde — —!
(til Tonny) Giv mig saa dine Hænder — af Angst er
de ganske kolde —
Farvel, Fugl!

TONNY (bævende.) **Jack** — Farvel, Jack!

JACK. Aa, hvor jeg elsker den Stemme! —

Min egen, egen Vildand! vel mødt igen derhjemme!
De røde Valmuer fine, Du strøde over min Vej,
jeg gemmer dem alle Dage — thi Valmuen det er dig!
Du røde Valmue fine! Jeg kysser dit røde Blad
med Bøn for de røde Hjærter, som aldrig kan skilles ad!

(Slipper hende og gaar hurtig forbi Max, som netop kommer ud fra Gangdøren, da han gaar ind.)

TONNY (knuger Hænderne fast sammen.)

Hans egen, egen Vildand! Aa, hvor jeg dog vil længes!

MAX (ser forundret tilbage.)

Gik Jack?

FRU HAUGE (fra Altanen.)

Ja, Jack maa rejse. Hjemme der til ham trænges.

MAX. Rejser han snart?

FRU HAUGE. Jeg tror det.

MAX (med et lettende Suk.) Jack er bedre end jeg:

Han tænker altid paa andre, han kræver intet for sig.

FRU HAUGE. Ha! ha! Nej, alt eller intet!

MAX (gaar nærmere.)

TONNY (staar et Øjeblik raadvild, springer saa op paa Bænken
og hæver sig paa Taaspidserne, hvisker i skælvende Angst:)
Mo'r! Du maa hjælpe mig!

FRU HAUGE. Selv har Du plukket Urten, som
gemmer den store Vaande,
selv maa Du række ham Giften — her gaar jeg
ikke tilhaande.

TONNY. Aa, hav dog Medlidenhed med mig! Hvordan
skal jeg faa det sagt,
saa det er mere skaansomt, har mindre saarende
Magt?

Mo'r! Jeg elsker ham ikke, — men Du véd dog,
jeg holder af Max —

FRU HAUGE (dæmpet.) Fortæl ham et Sagn, han kender —
helst af den gamle Slags —
et, som er tungt af Vemod, men fagert at høre paa.
Max har Eventyrøjne — han vil dig nok forstaa.
(Gaar ind og lukker Døren sagte efter sig.)

TONNY (bliver staaende.)

Et Sagn — et Sagn af de gamle! — Hvor finder jeg
det, han kan tyde —
det, som er tungt at høre og kan dog fagert lyde —?

MAX (som er bleven staaende bagved hende i Solen.)

Naa! Hvilken Hede!

Nej, spring ikke, Jente!

Jeg kan vente,
til Du er nede. —

(da hun springer ned)

Se, her er Vej, Du,
i Skygge af Muren! —

(lægger hendes Arm i sin)

Jeg gaar i Naturen
og drømmer om dig, Du!

Jeg sidder i Stuen
 og har dig ved Siden —
 Og undertiden
 ser jeg til Buen.
 Jeg ta'r Violinen,
 og begynder at spille,
 men ganske stille
 og under Sordinen —:
 For skær er min Lykke,
 for højt mit Rige
 til Tonestige
 mod det at bygge!
 I Glædens syngende
 Millioner
 er det, som Toner
 kan virke tyngende.

TONNY. Mig syntes Tonerne
 lige nære
 i Sorg som i Glæde —
 og altid kære.

MAX. Ja Du! for Du kendte
 jo Glæden før.
 Men for min Dør
 stod den pludselig, Jente!
 Saa stor var dens Styrke,
 saa lys dens Vej,
 at uden dig
 syntes alt mig Mørke!
 Festmelodier
 er i din Gang!
 Dit Haandtryk er Sang!
 Violinfantasier — —!
 Der er syngende Mildhed
 over din Vej,
 hvorfor skal da jeg

ikke lytte i Stilhed? — —

(pludselig opmærksom)

Men jeg gaar her og taler
i Melodier

og mærker først nu,
at Du stadig tier!

Tal, Jente!

TONNY. Den trykkende Luft gør mig stum.

Saa mange tungsindige Tanker finder Rum —

MAX. Har Du Sorg for de Døde, saa sig mig det straks,
vi deler —

TONNY. Min Sorg er for de levende, Max!

MAX. Alle dem, Du elskede, døde, har Du sagt!
Forklar da, hvad Du mener?

TONNY (ser paa ham — vender sig bort.)

Det staar ikke i min Magt.

MAX. Hvorfor?

TONNY. Fordi Ordene blev Is paa min Tunge.

MAX. Kan Jenten ikke tale, saa kan hun vel sjunge.

TONNY. Og dersom nu Graaden vilde kvæle
hendes Røst?

MAX. Saa ved jeg en Trøst:

Vi sidder her paa Bænken, saa kysser jeg
Taarerne —

Kæreste, løft dog dit Hoved op!

(Han drager hende med ned paa Bænken under Lindetræet,
lægger Armen om hendes Nakke og kysser hendes Pande og
Øjne.)

TONNY (gør sig fri.) Aa, Max, hold op! Man ser os fra
Gaardene.

MAX. Maa Folk ikke se, naar Solen kysser
den gyldne Sæd, hvori Vinden susede?
Maa Folk ikke se, naar to, som elsker,
kysser hinanden lykkeberusede?

TONNY. Jo — to som elsker! Det var et Møde!

MAX. Dine Øjne bliver saa varme og bløde —
Hvad tænker Du paa?

TONNY. Jeg ser et Hav — af Valmuer røde — —!

MAX. Maaske der stod Valmuer — der, hvor hun døde?

TONNY. Hvem?

MAX. Din Mo'r.

TONNY. Nej nej — Du ta'r fejl.

MAX. Hvorfor tier Du?

TONNY. Jeg?

Det var altid dig, som talede mest
og mig, som tav.

MAX. Hvoraf kan det komme, at dine Hænder
er ganske kolde, skøndt Solen brænder?

TONNY. Det kommer af — (pludselig) Max! Du sagde før,
at jeg kunde jo synge.. — Jeg vil synge en Sang,
en gammel Vise, som jeg lærte en Gang.
Men se ikke paa mig, medens jeg synger,
for Sorg er gemt i den gamle Sang,
en Sorg saa tung og som Livet lang!
Jeg ved ikke selv, hvordan jeg skal kunne
Stemmen raade,
for begge mine Øjne bliver saa vaade — —

MAX. Syng Du! Jeg sidder her tyst i Skyggen.
Og selv din Graad forstyrrer ikke Lykken.

TONNY (som har Møje med at beherske Stemmen, folder Hænderne over sine Knæ og synger langsomt og dæmpet.)

»Det var hin unge Knud Danaest,
han var sin Faders Trøst —
ej havde Kongen større Fryd
end den at høre hans Røst.

Ej havde Kongen større Fryd,
 end naar de tilsammen sad,
 vekslede Ord i højen Hal
 og lytted til Kæmpekvad.

Det mente Kong Gorm, den Pil var ej til,
 som kunde hans Yndling naa,
 og endnu mindre var født den Mand,
 som lod ham den Tidende faa.

Men Døden tager saa gjerne det,
 som huer os allerbedst —
 Døden tog ogsaa Kongens Søn:
 Han stod hans Hjærte næst!

Det var hin unge Knud Danaest,
 han faldt for en blodig Klinge —
 der var i det hele Land ikke en,
 som turde det Budskab bringe.

Tungt er at lide sin egen Ve
 og tungt at se andre græde,
 tungest at bære et Sørgebud
 til den, som venter en Glæde! —

Og det var Thyra hin Danebod,
 hun sad ved Dankongens Side,
 ej kunde hun bære det over sit Sind
 at volde den Herre Kvide.

Ej kunde hun bære det over sit Sind
 at nævne de Tidender onde,
 der vilde drikke hans Hjærteblod
 ligesom sugende Munde!

Saa klædte hun Hallen op i Sorg,
 sort klædte hun Dør og Svale;
 da Kongen spurgte, gav Tavshed Svar,
 thi — Tavshed kan ogsaa tale.

Op stod Kongen, hans Kind var bleg,
 hans Læber de var saa hvide:
 »Knud, Knud, min Søn, er død!«
 sukkede han i sin Kvide.

»Det sagde I, Herre, og ikke jeg,«
 genmælede Dronningen bøjet.
 Ej kunde hun bære det over sit Sind
 at se den Herre i Øjet. — —

Sorger der er, saa tunge som Bly,
 saa dybe Vunder de slaar,
 at helst man hyller sit Ansigt til
 for ikke at se deres Saar!

Sorger der er, som en Dag har skabt,
 men ikke et Liv kan bære —
 de Sorger kan ingen tale til Trøst,
 de Sorger kan man kun ære — — —!«

(Da hun er færdig, gemmer hun Ansigtet i sine Hænder og brister i Graad.)

MAX (som har stirret ufravendt paa hende og under Sangen er bleven kendelig bleg, prøver at tage Hænderne fra hendes Ansigt.)
 Se paa mig, Jente! Vidste Du af
 at netop Du sang mig denne Vise?
 Havde Du forud den bestemt —?

TONNY (uden at se op.)

I Sagaen ligger saa meget gemt — —
 Der er det, som ikke kan siges nemt,
 men maa frem ad den samme nænsomme Vej:
 Det sagde I, Herre — og ikke jeg.

MAX. Vil Du sige —! Aa nej, den Sjæl er ej fød,
 som kunde saa ondt mig volde!
 Vil Du sige, at din Kærlighed til mig er død?
 Den, som har været mig Livets Brød,
 et Skærm imod Mørkets Trolde!

TONNY. Tungt er at lide sin egen Ve
 og tungt at se andre græde —
 tungest at bære et Sørgebud
 til den, som venter en Glæde!

MAX. Tal Sandhed til mig.

TONNY. Du sagde en Dag:
 Jeg elsker mere det skønne Bedrag — —
 Ak, Max! Den Lykke, som halvt er Vrag,
 den varer ikke for Livet.

MAX. Jeg tror dig ikke! Jeg vil ikke tro!
 Jeg kendte kun mørke Dage —
 Al Livets Jubel imod mig lo,
 og Verden blev lys, da vi blev to,
 det nænner ikke Døden at tage!

TONNY (tonløst.) Døden tager saa gjerne det,
 som huer os allerbedst —
 Døden tog ogsaa Kongens Søn:
 Han stod hans Hjærte næst!

MAX (griber hende fast om Haandleddene. Aandeløs.)
 Sig mig kun, om det værste er sandt?
 Du elskede mig —
 nu gør du det ikke mere?

TONNY (sagte.) Det sagde Du, Max, og ikke jeg.

MAX (slipper hende.) Sandt altsaa!

TONNY (hulkende.)

Max! — Tilgiv mig! — Tror Du, Du kan?
 Kan Du være min Ven, skøndt vi skilles ad?

Dersom Du ikke vil holde lidt af mig,
saa bliver jeg aldrig mere glad.

MAX. Aa, disse sorgfulde, vaade Øjne!

(tager hendes Hoved imellem sine Hænder — ser hende ind i Øjnene.)

Du kan sige, at Du ikke elsker mig —
men aldrig hører jeg op at elske dig!

TONNY. Max! Aa, Tak! Hvor Du dog er god! —
Men, Max, der er endnu en anden,
som trænger til Mildhed — en, hvis Blod
gaar hedt som mit i en strømmende Flod
saa Hjærtet ødes af Branden!

MAX. En anden?

TONNY. Jack!

MAX (stønnende.) Nej! nej! ikke Jack!
blot ikke Jack! — Sig, det ikke er sandt!
Sig, det ikke er derfor, han rejser!
Jack, hvis Venskab var mig et Pant
paa de tusende Baand, som til Hjemmet mig bandt!
Jack, mine Drengeaars Kejser!

TONNY. Hør mig, Max! Hvis den store Bro'r
nu kom og faldt ned for den lille —
hvis han sagde med ærlige, simple Ord:
Jeg kunde vinde mig Lykken paa Jord,
men jeg kan det kun, hvis Du vilde —?
Vel kom jeg til at saare dit Bryst,
saa dybt, at mit eget bløder,
min Lykke er dig en bitter Lyst —
men aldrig bliver jeg glad og trøst,
før jeg dit Haandslag møder — —
Hvad Svar vilde du da lade ham faa?

MAX. Med Øjet i dine Øjnes Blaa
vilde jeg svare: Jack, flaa mig, flaa!

Jeg skal ikke for dig skygge!
 Jeg kysser den Kniv, som mit Hjærte skar —!
 Men naar Du var borte, vilde mit Svar
 slaa ned som Lyn i hans Lykke!
 saa vilde jeg sparke hans Hæl med min Fod,
 og forbande ham paa hans Veje, —
 han, som er sund og stærk, men har Mod
 til at drikke en Krøblings Hjærteblod
 og stjæle hans dyreste Eje!

TONNY. Forbander Du ham, som velsigner dig!
 Aa, Max, det mener Du ikke!
 Kunde Du for, at Du elskede mig?

MAX. Nej, nej — det kunde jeg ikke.

TONNY. Han kunde heller ikke for det, Max!
 saa lidt som Du selv har kunnet.
 Og jeg? Jeg vil skrifte det ærligt for dig:
 Jeg kunde ikke for, at jeg elskede ham — nej!
 det kom over mig som Sol over Sundet!

MAX. Og Du tænkte ikke paa, Du var bundet!

TONNY. Jeg tænkte nok paa det, men det hjalp ikke,
 Du!

for det var som at lukke for Havet!
 Det sang, og det steg under Latter og Graad,
 det strømmede over og slog ind i min Baad —

MAX. Din Kærlighed er vældig i Kravet.
 Den kræver af min, at den aldrig skal dø,
 men villig give Varme, saa din kan sætte Frø,
 være Olie til din, naar den brænder!

TONNY. Jeg kræver ikke noget — jeg beder kun —

MAX. Gaa

Alt, hvad Du beder, er Du vis paa at faa.

TONNY. Nej, hvad gør Du?

MAX. Jeg kysser dine Hænder.

TONNY (indtrængende.)

Sig, at Du har tilgivet! Sig, at Du har glemt!

MAX. Det kan jeg ikke — huske vil jeg, gemme!

Dig vil jeg altid huske som den, jeg har kær;

men Jack vil jeg huske i det hyggende Skær,

som laa over Stuerne derhjemme.

Er Jenten saa tilfreds?

TONNY (overvældet.) Aa, kære Bro'r Max!

MAX. Lad mig saa være ene. Husk Visen, Du sang

af den gamle Slags —:

»Sorger der er, som en Dag har skabt,

men ikke et Liv kan bære —

de Sorger kan ingen tale til Trøst,

de Sorger kan man kun ære — —!«

TONNY (kysser varmt hans Haand flere Gange og rejser sig saa.)

MAX. Vent! Sig mig blot, før vi skilles, vi to:

Var det den, din Kærlighed slog sig ihjel paa?

(Bøjer Armen tilbage og stryger med Haanden over sin Ryg.)

TONNY (heftig.) Nej, aldrig, aldrig! Hvor kunde Du tro?

MAX. Jeg var vel for styg?

TONNY. Du er smukkere end Jack —

MAX. Men han har en rankere Ryg!

TONNY. Aa nej, det er slet ikke dette, Max!

Jeg forstaar ikke at forklare det selv,

men —: han har en rankere Sjæl.

(Hun gaar langsomt over Gaardspladsen og indad en Sidedør
i Gavlen.)

MAX (bliver en Stund siddende i en foroverbøjet Stilling og iagt-
tager en stor Regnorm, som kryber paa Jorden foran ham. Pludselig
rejser han sig og tramper paa den med sin Hæl.)

Pines! pines! men ikke dø!
 Ringle sig som en Orm i Støvet,
 men ikke dø!

FRU HAUGE (kommer idetsamme ud fra Indgangsdøren og gaar hurtig hen imod ham. Med et Udbrud:)

Max! Hvad gør Du!

MAX. Jeg hævner mig, Mo'r!
 Jeg piner en anden Skabning af Jord.

FRU HAUGE (griber ham i Armen.) Aa nej, hold op!
 Hvordan kan Du pludselig blive saa grusom?
 Du, som ellers er mild og god!

MAX. Der er altid et Stænk af Grusomhed gemt
 i en Krøblings Blod.

FRU HAUGE (sætter sig ved Siden af ham — stryger sagte over hans Haar.) Max —

MAX (uden at se paa hende.)
 Der er sort paa alle mine Vægge —
 Aldrig mere vil Farver skinne!
 Jeg synes, naar jeg ser,
 at mine Øjne er blinde.
 Knud! Knud! min Søn! er død!
 Mere end en Konges eneste Søn —
 min Kærlighed, Mo'r! — — —

FRU HAUGE (efter et Ophold. Bittert.)
 Stakkels Max! — Det var store Bro'r!

MAX (ser ondt paa hende, træder atter paa Regnormen.)
 Pines! pines! — men ikke dø!

FRU HAUGE (farer op.)
 Max! Hvorfor gør Du det nu igen?

MAX. For at vise dig,
 hvordan Du har trampet en Gang paa mig.

FRU HAUGE. Jeg! Paa dig!

MAX. Ja — Du paa mig!

Vær ærlig! Du vidste godt, da jeg fødtes,
 hvor svag jeg var, hvor ussel som faa,
 og alligevel, Mo'r, endskøndt Du det saa,
 saa lod du et brændende Bønskrift gaa
 til Ham, som har alt at raade,
 Ham, fra hvem Døden saa tit er en Naade!
 Du bad for mit Liv —

FRU HAUGE. Ja — jeg bad for dig, Søn!

MAX. Ser Du ikke Grusomheden nu i den Bøn?

FRU HAUGE. Hver eneste Mo'r havde bedet som jeg.

MAX. Ingen havde vovet det! Det ligner kun dig —
Du, som har Lidenskabens vældige Styrke,
som ikke kender Halvhed i en eneste Ting!
En anden havde set sig raadvild omkring,
naar Hænderne skælvende løftedes til Bønnen
og sænket dem atter, før Ønsket blev til Ord,
men for dig gjaldt det Kunstneren, mer end
det gjaldt Sønnen,
og derfor er Du mig en Død skyldig, Mo'r!

FRU HAUGE (reiser sig.)

Max! — Hold op! Hvad vil Du med dette?

MAX. Søge tilbunds og kræve min Ret!

Retten til at hvile, naar jeg længst er gaat træt.
Den undte Du mig ikke. Jeg skulde blive stor,
skulde leve — være Frispiller efter min Mo'r!
Om Livet ogsaa voldte mig den bitreste Kvide,
hvad saa! Du havde jo bestemt mig til at lide!
Du havde jo forskrevet mig din Bryllupsaften silde,
den Gang Du tog Afsked med Slægtens Violin — —
Ja, den Gang var det — da Du gjorde den til min!
Du har sagt mig, Du hviskede noget ind
i Bunden mellem Strengene, Du strøg mod din Kind.
Hvad var det, Du hviskede? Skrift mig det, Mo'r!

FRU HAUGE. Nej, nej!

MAX. Jeg vil vide det — hvert eneste Ord!

FRU HAUGE. Tving mig ikke, Max!

MAX. Ved alt hvad jeg lider!

Sig mig, hvad Du hviskede?

FRU HAUGE (tvunget af hans Blik, — sagte.)

Min Søn — din Søn — til evige Tider!

MAX. Jeg vidste det! Du vilde! Og saa skete det —

FRU HAUGE. Max!

MAX. Du skal aldrig ville mer, end Du kan.

Du skal aldrig ville for andre,

naar din egen stormende Sjæl staar i Brand!

Du skal være saa varsom de hellige Stunder,

da din egen Sjæl staar med Guds til Pagt,

thi aldrig faar Kvinden større Magt,

end naar Barnet hende ved Hjærtet blunder —:

Hun væver paa en Dragt,

hun former i Ler

med de fineste Mejsler, som ingen ser!

Men ét maa hun kende: Grænsen for sin Magt —

thi Sjælen er Guds i Fryd som i Vaade,

og for den tør hun ikke raade.

FRU HAUGE. Hvor tør Du sige, jeg har raadet for din?

MAX. Fordi jeg har følt din Sjæl over min —

fordi Du ejer den skabende Kraft,

den Røst, som vækker, det Syn, som tænder!

dette: at faa en anden Sjæl

til at slaa Gnister under dine Hænder!

FRU HAUGE. Max — Du er bitter!

MAX. Jeg havde tit
 en fin og en mærkbar Følelse af,
 hvad der var andres, og hvad der var mit.
 Men aldrig har jeg følt det saa dybt som nu,
 hvor ilde jeg blev handlet! —
 Og hvem bærer Skylden?

FRU HAUGE. Skylden —?

MAX. Det gør Du!
 Jeg ved, hvad Fa'r sa' om mig den Dag,
 jeg Lyset saa —:
 »Han maa hellere dø, han er dog et Vrag?«
 Men jeg ved ogsaa, Mo'r, hvad Du svarede derpaa —
 det var dristige Ord —:
 »Tusend Gange hellere Krøbling for Livet
 og Kunstner til Døden«! — Kan Du huske det, Mo'r?

FRU HAUGE (som staar med Ryggen til ham, gør en Bevægelse
 som for at sige noget, men tier.)

MAX. For at være Kunstner maa man være sund,
 ikke føle for stærkt, med for dyb en Bund —
 men Du véd selv, Mo'r:
 Min Sjæl var ligesom en dirrende Streng —

FRU HAUGE (vender sig om.) Min Dreng! Aa, min Dreng!

MAX. Husker Du Storkene, som dræbte den Unge,
 hvis Fjer var for bløde,
 fordi de vilde helst selv hugge den til døde?
 Og husker Du saa, hvad det var, Du gjorde,
 da jeg laa for Døden en Gang som Dreng?
 Ha! ha! Du laa paa Knæ ved min Seng
 og tvang mig tilbage med din brændende Bøn!
 Jeg laa vaagen i Feber og hørte dig bede,
 saa dig flytte Bjerge ved Kraften af dit Ord —
 men Du glemte, Mo'r,
 at et Menneske tør ikke alt, hvad det tror.

FRU HAUGE. Et Menneske tør, hvad det vaagent vil.
Det er alene ved det grænseløse Mod
og den grænseløse Tro, at Underet bli'r til.

MAX (ser paa hende.)

Jeg var under din Vilje, før jeg blev fød —
derfor blev min Natur ogsaa blød
og dybt religiøs som en Kvindes,
derfor, Mo'r, blev jeg aldrig Mand!
Hun, som jeg elsker over alt, hun har sagt det:
Min Sjæl er ikke rank —! Jeg ved ikke hvordan —
de Ord, de var ligesom en tændende Brand!
De kastede et skærende Lys over Livet
og brændte den Kærlighed ud, jeg har haft
til den, ved hvem det blev givet!

FRU HAUGE (bleg.) Søn, Du er haard!

MAX. Ikke haardere end Du,
da Du ønskede mig Sorg —! Du vilde gøre det endnu!
Hvad er Menneskelykke for dig imod Kunsten?

FRU HAUGE. Max! hvor tør Du sige jeg har ønsket det?

MAX (bittert.) | Du!

Bad Du ikke Gud om en stor Sorg for mig?

FRU HAUGE. Aa, Du forstaar mig ikke —

MAX. Jo, bedre end Du tror:
Jeg forstaar, at Du paa én Gang er min Skæbne
og min Mo'r
— men mest det første.

FRU HAUGE. Max!

MAX. For en Mo'r er Barnets Lykke det første;
men for dig var det ikke saadan indtil til nu. —
Den, der blev Kunstner af Guds Naade som Du,
kan maaske forstaa dig — men ikke vi andre:

vi Andenhaandskunstnere, vi Stakler paa Krykke,
som hungre efter Lykke! —

Husker Du den Dag, da jeg først hende mødte?

Grebes jeg da ikke af Fortvivlelse, Mo'r?

Følte jeg da ikke, at den Lykke var for stor
til at ejes af mig?

Men holdt Du os borte fra hinanden? Aa nej!

Du bildte mig ind, at hun elskede mig — mig!

Ha! ha! en Krøbling!

FRU HAUGE. Men —

MAX. Nu har hun sparket mig tilbage til dig —
til dig og Violinen!

FRU HAUGE (gaar hen til ham og bøjer sig over ham — vil
lægge hans Hoved ind til sit Bryst. Da slaar han med et haardt
Slag hendes Haand tilside. Hun stirrer hjælpeløs paa ham.)

Max! Har jeg da virkelig mistet dig?

Mente Du alle dine saarende Ord?

MAX (koldt.) Du skulde have handlet som Storkene,
Mo'r!

Du skulde have hugget mig lige ind i Hjærtet!

Nu sidder Sorgen med sin giftige Klo

og hugger mig i Brystet fra Time til Time —

Den under mig hverken Rast eller Ro,

men uddyber Saarene med Øjne saa kolde.

Strø Salt i dem, Mo'r! at de længere kan holde!

FRU HAUGE (med brudt Stemme.)

Som Salt i et Hjærtesaar er hvert af dine Ord!

MAX (imod hende.) Husk — at Du er mig en Død
skyldig, Mo'r!

INTERMEZZO

Puk stod i Roserne —
sprøjtede Dug
ind i Øjnene
paa Mimoserne!

Dug drev nedover
Rosensømmene —
Puk stjal Hælvten
af Rosendrømmene!

Dug laa vuggende
under hans Hæl —
Alfesukkene
sang i hans Sjæl!

Bag Vildvinstammer
stod han paa Lur,
kigede ind i
det røde Kammer!

Fra Vinduet, kranset
af gylden Vin,
klang selsomme Toner —
Violin! Violin!

Underlig bævende
 angstfuldt de klang —
 Puk stod og græd
 mellem Spindelvævene!

Fra Have-Roserne
 stjal han en Torn,
 skrev Tekst til Tonerne
 paa Mimoserne —

Duggen drev
 nedad hans fine
 Skulderblade,
 medens han skrev — —

Hans Sjæl hang fast
 ved det røde Gardin —
 og bag ham i Natten
 klang selsomme Toner —
 Violin! Violin — —:

Gud naade dig, hvis dit Hjærte en Gang
 var lyst og ungt
 og lo og sang,
 men haarde Hænder greb fat deri,
 saa Strengene sprang —
 ak! Strengene sprang!
 Gud naade dig, hvis Du har følt for tungt,
 at de sang en Gang —!

Der rinder saa skinnende blank en Flod
 alt under mit Vindus Side —
 den er saa dyb, den er saa bred —
 O, Flod! kan Du drukne min Kvide!

Der stiger en purpurfarvet Sol
 bag Bjærgene skinnende hvide,
 den maaler det hele Himmelrum —
 O, Sol! kan Du maale min Kvide!

Livet maa leves saa trangt, det er,
 skøndt Sjælen stander i Vaade,
 Livet maa leves saa langt, det er,
 for det er der ingen Naade —
 det gælder kun om: paa hvad Maade —!

Vidste jeg ikke, at bag dette Liv
 bagved dets Lidelser, bagved dets Sukken
 var der en Festdag med straalende Lys,
 saa drak jeg mig drukken!

Vidste jeg ikke, at bag dette Liv,
 bagved dets Skuffelser, bagved dets Døen,
 var der en Jubel, som aldrig fik Slut,
 saa sprang jeg i Søen!

Vidste jeg ikke, der kommer den Dag,
 da de skal flyve, de stækkede Fugle,
 en Højtid, da Vingerne bærer mod Lys,
 saa tog jeg en Kugle —!

Hun ligner det klare Solskin,
 som varmer store og smaa,
 ak! men det klare Solskin
 det kan jeg aldrig faa —
 kan aldrig frydes i Dagen!

Hun ligner den glade Lærke,
 som jubler i Luften fri, —
 ak! men den glade Lærke
 den flyver min Dør forbi!

Hun ligner de lyse Klokker,
som ringer paa Kirkevej, —
ak! men de lyse Klokker
har intet Bud til mig!

Jeg kender en Dag — en stille,
i Høst eller tidlig Vaar,
da sortklædte Mænd og Kvinder
langsomt efter mig gaar —

O! da skal Solen skinne,
og Lærker synge for mig,
og alle de lyse Klokker
skal ringe over min Vej,
imens jeg frydes i Dagen — —!

Unge Kvinder! glade Kvinder!
Giv mig ikke et af disse
medynksfulde, vege Blikke,
som man kaster til en Tigger,
naar ved Vejens Kant med Krykke
under Armene han ligger!
Jeg er Konge, ikke Tigger!

Naar jeg løfter Violinen,
spænder Buen med Sordinen,
fængsler ved et Greb i Strengen
Hobens Blik — saa er jeg Konge!

Ved I, at de faa Sekunder,
da jeg føler, at jeg er det,
kan jeg gribes af en mægtig
Lyst til at se hele Verden
som en Tiggerhob for Foden!

se dem krybe for mig saaret,
 eller danse rundt i Glæde,
 og saa træde paa dem — træde!
 mest paa Jer, I unge Kvinder,
 som fortryller og forhaaner!

Aa, jeg ønsker, at jeg kunde
 lokke Jer med bløde Sange,
 fange Jer med fine Toner,
 for med jernsko't Hæl at træde
 haardt paa Eders røde Hjerter,
 saa det varme Blod maa rinde! —
 Træde Blod? Nej, ikke dette!
 bare græde — bare græde — — —!

Der tales saa meget om Martyrdom
 i længst forsvundne Dage —
 Aa, der er nok af Martyrdom
 endnu paa Jord tilbage!

Der tales saa meget om spildte Liv
 derude i Folkebærmen —
 Aa, der er nok af spildte Liv
 ogsaa udenfor Sværmen!

End gaar Martyriet tungt sin Vej
 over Livets talløse Løgne,
 gemmer sig bort bag blege Smil
 og tavse, graadtrætte Øjne.

End krydses vor Vej af forspildte Liv,
 hvorfor der ynkelig strides, —
 og end er Forargelsen lige stor:
 at al den Vaande maa lides —!

Saa underligt er det i Verden fordelt —:
 En fanger Sorgen, én anden Lykken,
 én varmer sin Sjæl i Solens Lys,
 en anden fryser i Skyggen,
 en tredje har Pukkel paa Ryggen!

Jeg kræver ej Gud, som skabte os slig,
 thi Gud er sin egen Dommer,
 jeg kræver kun for hver frysende Sjæl
 en evig Lyksaligheds Sommer —
 og jeg skriger, indtil den kommer!

Jeg kræver et Kys af den højestes Mund,
 som gør os ranke i Ryggen!
 Jeg tænker endnu, naar jeg møder én Sjæl
 i Sol og en anden i Skyggen:
 Vi var lige nære til Lykken —!

Glæden har ikke været
 min Gæst i en flygtig Stund,
 Smilet kom ej i mit Øje
 og Latteren ej paa min Mund,
 siden hun gik bort —!

Solen er ikke Solen,
 naar mig den skinner imod,
 Vaaren er ikke Vaaren:
 dens Blomster frøs for min Fod,
 siden hun gik bort —!

Men Trang har jeg faat til Toner,
 fra Hjærtetrengene sprang,
 til stærke, hulkende Toner
 med dyb og skærende Klang —
 siden hun gik bort —!

Jeg stænger min Dør for de glade,
som jager mod Lykkens Top,
men for hver lidende Stakkel
lukker jeg vidt, vidt op —
siden hun gik bort --!

KUNST ER KARSKHED
FOR DEN, DER LIDER —
EN SYG SJÆLS HELSE!
KUNST ER LÆGEDOM,
KUNST ER FRELSE —!

(En Stue i Fru Hauges Hjem i Wien. Den er lille og hyggelig møbleret. I Baggrunden fører en Dør ind til Max's Værelse. Den er lukket indefra. — Det er sent paa Efteraaret — henimod Midnat. Fru Hauge ligger paa Knæ foran Døren og lytter. Det svære graa Haar falder løst nedover den hvide Natdragt. Hendes Ansigt har et spændt og anstrengt Udtryk. — Inde fra Værelset høres snart hurtige Skridt, snart afbrudte Violintoner og saa atter Skridtene: stærkere og mere urolige.)

FRU HAUGE. Gud! hør mig!
Ikke for min Skyld,
ikke for hans —
og ikke for Violinens heller —
bare for hans
forpinte Sjæls Skyld,
hvis Frelse det gælder!
Lad ham dog føle
den Rigdom, han fik,
da hans Sjæl blev Musik!
Kunst er jo Karskhed
for den, der lider —
en syg Sjæls Helse!
Kunst er Lægedom,
Kunst er Frelse —!

MAX (slaar indenfor nogle Akkorder an og nynner til:)
 »Anfangs wollt' ich fast verzagen,
 und ich glaubt', ich trüg es nie« — — — —

FRU HAUGE. Hvilken Sorg i de Toner!

Og den har jeg voldet ham,
 siger han — — Jeg!

som har elsket ham over
 alt paa min Vej —!

Det har jeg villet! — —

Men bag mig var der
 en anden, som vilde
 over mig —

Gud! Var det dig?

eller ham, som lærte

vor Slægt at spille

paa selsom Vis —?

Frispiller! Frispiller —

men for hvad Pris —?

(Hæver Hovedet. Pludselig stærkt.)

Jeg mener, jeg har

betalt for os begge

med Lykkens Forlis.

MAX. — »und ich hab' es doch getragen —
 aber fragt mich nur nicht: wie —?
 nicht: wie — —«!

(Slaar over i en lidenskabelig Forfølgelse af Melodien.)

FRU HAUGE. Jeg behøver ikke mere
 at bede ham spille.

Om Dagen er han stille —

men hver eneste Nat,

naar han tror, at jeg sover,

hører jeg ham spille!

Tonerne er dybe,

næsten skyggeagtig fine —

de ligner ikke mine.

Jeg venter paa den Tid,
de bliver voldsomme og stærke,
som Sorg kan det volde.

Jeg ligger ved hans Dør her
hver eneste Nat,
til Lemmerne bliver
stive og kolde.

Jeg holder i Guds Haand
med min brændende Bøn,
at Velsignelsen maa dryppe
fra hans Arm paa min Søn!

Jeg beder fra de fjærneste.

Stjerneregioner,

fra Luftens Æoner

alle Toner sammen

i Slægtens Violin,

som er hans, men ogsaa min,

til den Dag, den maa briste!

Og jeg trygler om hans Kærlighed —

den kan jeg ikke miste!

(Inde i Værelset bliver Variationerne efterhaanden til en Helhed —
en Composition af ejendommelig Kraft og med stærk Oprindelighed.)

FRU HAUGE (som har lyttet i stigende Spænding, rejser sig
pludselig.)

Almægtige Gud!

Har Du svaret paa min brændende

Bøn med et Under!

Hør! hør!

Violinen bliver levende

under hans Hænder!

Den bliver til en bævende,

Sjæl, som bekender!

Den bliver et Barns fortvivlede Graad,

en stærk Mands Trods og en ung Kvindes Tanker!

et Hjærte, som slaar i Længsel og Kvide —

ja, mest i Kvide! — —

Først jager den vildt,
 saa bruser den hed
 gennem alle Aarer! (bittert)
 Mon Menneskene véd,
 hvad den ædleste Kunst, de frydes ved,
 har kostet for Taarer —?

(med et pludseligt Udbrud.)

Aa, Nehls! Nehls!
 Bøj nu din Sjæl
 imod os to,
 som aldrig gik trætte!
 Den, som evner al Ting,
 evner ogsaa dette!

(Hun vil rejse sig, men kommer derved til at støde imod Dørlaasen. Musiken hører øjeblikkelig op. Døren aabnes heftig indefra. Hun bliver liggende i sin forrige Stilling med Hovedet mod Dørkarmen.)

MAX (i Døren. Stærkt ophidset.)

Hvad vilde Du herinde?

FRU HAUGE. Høre dig spille,
 hvad der ikke er andres, men ene dit:
 din Sjæls Musik!

MAX. Og hvoraf ved Du, at det er mit?

FRU HAUGE (ser paa ham — smiler.)

MAX. Hvoraf?

FRU HAUGE (rejser sig.) Déraf —:

Du spilled vel Toner frem i din Glæde,
 men Du skabte dem aldrig, før Du fik Sorg!
 Du skrev maaske tusende Vers i din Glæde,
 men Du digtede aldrig, før Du fik Sorg!
 Det er Lidelsens Lov —
 ikke dens haarde og kolde Lov,
 men dens Frydebud, Max!
 dens evige Løn!
 Se dig om i Verden iblandt alle de store —

Hvad var det, de blev store paa?
Lidelsen, Søn!

MAX (som ikke har vendt sine Øjne fra hende — presser pludselig Violinen haardt ind mod hendes Bryst:)
Spil nu! Nu er det din Tur, Mo'r!

FRU HAUGE (skyder den heftig fra sig.)
Nej, nej, Max!

MAX (lægger Violinen blødt op til hendes Kind. Lokkende.)
Blot denne ene Gang —

FRU HAUGE (bleg.) Nej! nej! nej!

MAX (lader Violinen synke.)
Hvorfor har Du aldrig villet spille for mig?
(imod hende)
Svar mig, Mo'r! Du slipper ikke fri!

FRU HAUGE (tvunget af hans Blik.)
Jeg vilde det ikke, fordi — — fordi
jeg var angst for at tage Styrken fra os begge!

MAX. Ha! Ha! Ha!
Det var altid den samme forkrøblede Vej —:
dette, at slaa noget ihjel hos dig selv
for at føde det i mig!

FRU HAUGE. Le ikke! Fryd dig hellere, Max!
fordi Strengen blev en levende Sjæl i dine Hænder,
hvis Liv Du havde skabt!

MAX. Jeg frydes ikke mere. Den Evne har jeg tabt.

FRU HAUGE. Aa, sig ikke det!

MAX. Derude larmer det straalende Liv,
der danser Ungdom og Lykke —
jeg bli'r aldrig ung, jeg bli'r aldrig glad,
mit Liv er en glidende Skygge!

FRU HAUGE (ser paa ham, bedrøvet.)
Glemte Du aldrig din Sorg, naar Du spillede?

MAX. Jo, før — da jeg følte
det skabende Bliv —:
For første Gang i hele mit Liv
blev Kunsten mig en Befrielse.

FRU HAUGE (jublende.)

Max! Min Søn! — Aa, Gud have Lov!
Saa fik Du dog din Indvielse!

MAX. Men paa Bekostning af Livslykken, Mo'r!
den, som Du og jeg, som vi alle
har mest behov. —
Forstaar Du —: Skoven blev dog kun Skov — —
Hvor underligt, Mo'r: Du sad en Gang
ved din unge Kærligheds vældige Hav —
og al din Længsel gik imod Skoven!
Jeg fødtes i Skoven, hvor Luften sang,
hvor alt var Musik —
og min Længsel gik,
af Tonerne vugget,
ud mod det store Kærligheds Hav —
som evig for mig er lukket!
Havet, som gemmer det store og smaa:
de store Hjem med de stærke Sjæle,
hvor Livets Bølger gaa højt i Storm
om hver en Skude,
men aldrig saa højt, at de stænger den store
Kærlighed ude!
Og de smaa Hjem — dem, hvoraf der er flest,
og som jeg elsker mest —
hvor Solen skinner saa varmende ind
gennem Vindusrammen,
hvor smaa Børns Fødder træde saa tyst
og to, som elsker, lever gladelig sammen —!

FRU HAUGE (efter et Ophold.)

Max — tror Du aldrig, Du kan glemme hende?

MAX. Mo'r —
har Du kunnet glemme Far?

FRU HAUGE. Nej, nej!

MAX. Og dog har han trampet med jærnskot Hæl
paa din fine Sjæl,
fordi han elskede mere sig selv,
end han elskede dig —

FRU HAUGE (lægger Haanden paa hans Arm.)
Max — jeg tror saa godt, Du har Ret,
men jeg taaler ikke at høre dig sige det.

MAX. Nej, jeg kender den lille fredhellige Plet,
hvor Fa'r bor trygt mellem Minder fra hjemme.
Aa, Mo'r! Og saa kan Du spørge mig,
om jeg kunde glemme —?

FRU HAUGE. Aa nej, — jeg ved,
at om hele Verden saa tog vor Skat,
saa ejer vi den dog — i vor Kærlighed!

MAX (som er gaat hen til Vinduet og nu staar og ser ud.)

Jeg drømte en underlig Drøm inat —!
Jeg drømte, jeg stod ved en ensom Strand,
og foran mig laa det forjættede Land
i Farver som det rødeste Rosenblod!
Dér voksede ingen anden Blomst
end den røde, duftende Nerium,
og det, de sagde, forkyndtes der,
det var Lidelsens Evangelium —
den Tone, som fagrest af alle klang,
det var Sorgens Sang! —
Jeg spurgte, hvad Landet hed og fik Svar:
Det er Frispillerlandet!
Og jeg spurgte igen: Kan man fare did?
Da svarede Luften og Skoven og Havet,
Bjærgene, Søerne tusendstemmigt,

som naar det vaarer:

Mankan fare did — men igennem Taarer — —!

FRU HAUGE (smærteligt.) Aa Max!

MAX (vender sig om.)

Jeg raader dig, Mo'r —: Søg ikke det Land —
for Vejens Skyld — som er tung at fare.

FRU HAUGE. Se ikke paa mig! Før var dine Øjne
varme — nu er de saa kolde og klare!

(med et voldsomt Udbrud)

Aa, Max! Max! hold af mig igen!

Bliv igen min Dreng,
som elsker mig, tror paa mig og har mig til Ven!
Jeg kan ikke miste din Kærlighed, Max!
Aldrig faar jeg Ro, før jeg vinder den tilbage.

MAX. Stakkels lille Mo'r! — Dine sølvgraa Haar
er bleven saa hvide i de seneste Dage —
Du købte min Storhed med den højeste Pris! —
Naar jeg tager dine Hænder, er de kolde som Is!
Jeg er bange, Du har frosset herinde foran Døren
til dit Eventyrs slot —

FRU HAUGE (imod ham.)

Max! holder Du af mig?

MAX. Det ved Du jo godt.

FRU HAUGE. Tror Du ogsaa paa mig?

MAX. Jeg tror ingen mere.

FRU HAUGE. Heller ikke mig?

MAX. Nej — heller ikke dig.

Den Kærlighed, jeg skulde tro paa nu,
den er ikke funden:
Al Kærlighed, jeg kendte, var Selvkærhed paa Bunden —
Fa'rs til dig
og Jentens til mig!
min til Jenten —
Jacks til hende og din til mig!

FRU HAUGE. Ogsaa min til dig?

MAX. Ja, Mo'r— ogsaa din.

Jeg var Surrogatet for Slægtens Violin!

Du ofrede mig villigt dit Hjemmeliv, din Ro,

men bagved alle Ofrene sad Selvet og lo!

— selv da Du gav mest: da Du gav mig til Jenten —!

Du ofred Capitalen, Mo'r — men forbeholdt dig Renten.

FRU HAUGE. Max!

MAX. Mo'r! kan Du huske, da Du ønskede mig Sorg?

Ha! ha! ha! ha! Mo'r!

FRU HAUGE. Aa, hvor Du piner mig!

Max, hvordan skal jeg dog faa dig til at tro?

MAX. Ved at ofre dig én Gang — fuldt ud og villigt,

uden fagert Bedrag,

saadan at der ikke er mindste Skygge

af Selvkærhed bag —

kan Du det umulige, førend Du dør,

saa faar Du mig tilbage — men heller ikke før.

(Gaar atter ind i sit Værelse.)

FRU HAUGE (bævende.) Gaar Du?

MAX. Jeg gaar ind for at skrive Musik til de Ord:

»anfangs wollt' ich fast verzagen,

und ich glaubt', ich trüg es nie« —

FRU HAUGE (stærkt.)

»— und ich hab es doch getragen —!«

MAX. »— aber fragt mich nur nicht wie —!«

mest til dette, Mo'r —: nicht wie — —?

(Lukker Døren efter sig.)

FRU HAUGE (uden at røre sig.) Min Dreng! Aa min Dreng!
(Hun staar et Øjeblik stille og stirrer mod Døren, slukker saa Lampen
og famler sig frem mod den anden Dør — standser, da hun hører
Violinen, knuger Hænderne fast ind mod Brystet.)
Almægtige Gud! Sign det, han har skabt!
Vaandefuld bad jeg dig — mildt har Du svaret! —
Om Menneskelykken ogsaa gik tabt,
Kunstneren blev dog bevaret —!

DET SKØNNESTE ER, NAAR STRENGENE STEMMES —

(Samme Stue som sidst. Lille Juleaftens Dag opad Formiddagen. Paa Gaderne ligger nyfalden Sne. — Fru Hauge sidder ved Vinduet og ser ud. Hendes ene Ben hviler paa en høj Fodskammel. Paa hendes Skød ligger en opslaat Bog, som hun aandsfraværende blader i, medens hun hvert Øjeblik bøjer sig frem for bedre at kunne se ned paa Gaden. Ninetta, en ung Bondepige fra italiensk Tyrol, gaar rundt og vander Blomsterne.)

FRU HAUGE. Se, hvilken Travlhed paa Gader og Stræder!

Alle Butikker — de gamle og ny —
bejler til Folkegunst, kappes om Hæder! —
Nu kender og elsker jeg denne By,
men underligt nok: hver Jul er den fremmed.
Intet er dog saa fattigt og tomt
som at holde Julefest borte fra Hjemmet! — —
Hjemme er Granduft i alle Stuer,
blomstrende Is paa hver eneste Rude
og glade Øjne, som tindre omkap
med Sneen derude — —
Hjemme binder de Juleneg —
i Neget sidder smaa Barneminder,
nikker og smiler med røde Kinder — — —

NINETTA

(som er standset foran hende med Vandkanden i Haanden.)

Er der koldt i det Land, hvor Signora har hjemme?

FRU HAUGE. Koldt eller varmt — der er altid bedst.

NINETTA. Længes Signora?

FRU HAUGE (nikker.)

Hvert Aar ved den hellige Julefest,
naar der er Granduft — — —

NINETTA (gør nogle smaa Glædeshop henad Gulvet.)

Signoren har sagt, han vil pynte et Træ
med Voxlys og Stjærner som forrige Aar —

FRU HAUGE (uden at høre hende.)

Aa, havde jeg ikke stødt Foden igaar!
Nu sidder jeg lænket til dette Sted. —
Det er første Gang i tyve Aar,
at jeg ikke er med!

NINETTA. Er det nu sidste Prøve idag?

FRU HAUGE. Ja, det er den sidste — førend Concerten.

NINETTA. Signoren saa bleg ud igaar — han er svag.
Tror De nu ogsaa, han taaler at spille?

FRU HAUGE. Taaler —?

NINETTA. Ved De, hvad han lovede idag?

Han lovede mig en Billet til Concerten!
Aa, jeg drømmer endnu om den sidste i Prag!
Men denne Signora, det bli'r den stolteste
Dag, han har levet!
for alt, hvad han spiller, skal være Musik,
som han selv har skrevet!

FRU HAUGE (nikker stille — smiler.)

Ja, al Ting — al Ting —

NINETTA. Aa, kære Signora!

fortæl mig, hvad alle de Toner betyder?
Jeg læste igaar paa Programmet — Der stod
ved det første Nummer:
»anfangs wollt' ich fast verzagen« —

FRU HAUGE (sagte.)

Sjæl af hans Sjæl er det — Blod af hans Blod!

NINETTA. Ved det andet stod:

»Man kan fare did — men igennem Taarer — —«

FRU HAUGE (som før.)

De Toner er ligesom Ild af hans Aarer —

NINETTA. Ved det tredje stod der alene »Tonny!«

Men hvem er Tonny? Og hvad er det hele?

FRU HAUGE. Jeg tror — i den første finder Du Havet:

Havets Graad og Havets Stilhed,

Sorgens Vildhed

harmoneret

med en Understrøm af Mildhed.

Og i den anden finder Du Skov —

den store Skov, hvor de selsomste Urter

gror ved Sankt Hans —

for Fryd at bringe, for Ve at volde —

hvor Eventyrøjne ser Nisser og Trolde,

hvor Elverfolk danser paa fløjlsbløde Enge

i Maaneskinskaaber og Hjærterne daarer —

hvor Duggen er sagtelig rindende Taarer — —

NINETTA. Signora! Kan jeg ogsaa komme derind?

FRU HAUGE. Ja — hvis Du har Eventyrøjne og Sind.

NINETTA. Men »Tonny«? Hvad mente Signoren
med »Tonny«?

FRU HAUGE. »Tonny«? Den er som en Brudeslaat!

Den er som en Fjældsøs dybe Blaa,

hvorover kimende Klokker gaa!

Den er som en Lur i Skælven,

som Ekko af Kvægets Bjældeklang

og Jentens Sang!

Den er som en Fod, der danser,

en Mund, der nynner paa Bryllupskvad!

— men bagved er det, som Nøkken sad
og græd i Elven — — —!

NINETTA. Signoren kan faa en Sten til at græde!

FRU HAUGE (bøjer sig frem for at se ud.)

Kommer han ikke? Der drejer en Vogn
om Hjørnet derhenne —

NINETTA. Hvor, Signora?

FRU HAUGE. Den kommer herhen.

NINETTA. Det er en Sygevogn — ikke den.

FRU HAUGE. Den holder ved Porten.

Her er sandsynligvis en, som er syg.

(urolig) Det maa der jo være —

NINETTA (bleg.) Sankta Maria!

FRU HAUGE (som har rejst sig.)

Jeg hører Portørernes Trin, mens de bære —

Nu ringer de paa — (aandeløs.) De ringede her! —

Men de maa jo være gaat fejl — eller ogsaa —?

(Det ringer igen. Tungt)

Nej — det var her.

Skynd dig! Luk op, Barn! (Da Ninetta staar som forstenet.)

Kan Du det ikke?

Nuvel, saa skal jeg.

(Hun gaar med Besvær over Gulvet ud i Entreen og aabner
Døren. Fodtrin og Stemmer høres udefra.)

EN LÆGE (i Døren.) Bor ikke Fru Hauge her?

FRU HAUGE. Det er mig.

LÆGEN (giver Plads for Portørerne.)

Deres Søn blev desværre pludselig syg —

NINETTA (med et Skrig.) Signoren!

FRU HAUGE (kaster sig over ham, og kysser hans lukkede Øjne.)

Max! Max! Du maa ikke dø!

Ikke nu — mindst nu!

Aa, Du maa ikke, Du!

(Rejser sig med Anstrengelse og gaar tæt hen til Lægen. Sagte.)
Er det livsfarligt?

LÆGEN (paa samme Maade.) Ja.

FRU HAUGE (falder et Øjeblik sammen, men retter sig straks og staar rank igen.)

Hvad tror De, det er?

LÆGEN. En Blødning af Lungerne.

FRU HAUGE. Men — kan den standses?

Jeg beder Dem: svar!

LÆGEN. Det kommer an paa de Kræfter,
Patienten har.

(Han tager den Syge i sine Arme og bærer ham forsigtig ind i det tilstødende Værelse, hvor han lægger ham paa Sengen ligeoverfor Døren. Portørerne gaa med Sygekurven.)

FRU HAUGE (som er fulgt med, knæler ned ved Siden af ham.)
Aa Max!

MAX (slaar Øjnene op. Sagte.)
Stakkels Mo'r!

FRU HAUGE (til Lægen.) Ser De, Doktor! Han kender
mig straks!

(med et Udbrud)

Aa, havde jeg dog fulgt med dig, Max!

MAX. Hvad havde det nyttet?

FRU HAUGE. Jo jo — da det kom!

MAX. Jeg ved ikke selv, hvordan det kom.

Jeg ved kun, jeg spillede, og at de jublede —
grænseløst — grænseløst! — Saa faldt jeg om.

LÆGEN. Frue, jeg skal forklare Dem alt.

Deres Søn var kommen for nær til Rampen
og styrtede over den, da han faldt.

Han slap ikke Violinen i Faldet,
og derfor var det, han Brystkassen stødte —

FRU HAUGE. Var det ogsaa — derfor — at Lungerne blødte?

LÆGEN. Jeg tror, det var derfor.

FRU HAUGE. Nej, aa, sig nej!
Det var ikke Violinen!

LÆGEN (søm er gaat hen til Skrivebordet.)

Jo, Frue! — Jeg skriver Recept til Medicinen.
Er her nogen, som kan løbe efter Is?

NINETTA. Det kan jeg!

(Springer hen til Sengen og bedækker dens Syges Hænder med sine Kys.)

Signore! Signore! I maa aldrig gaa fra os!
Madonna vil frelse!

Om et Øjeblik kommer jeg med Lægedom og Helse.
(Smitter hurtig ud ad Entredøren.)

MAX (slaar atter Øjnene op. Smiler.)

Den lille er ligesaa bange som Du!
Mo'r — kan Du tænke dig noget saa dejligt
som at faa Lov til at dø netop nu —
nu, da jeg ved, at jeg ikke vil glemmes?

FRU HAUGE (farer sammen.)

Dø! Nu skal Du jo netop leve.

MAX. Jeg hørte en Mester sige en Gang:

Det skønneste er, naar Strengene stemmes — —
Jeg har stemt mine Strengene til Sammensang,
og nu er jeg færdig — Forstaar Du, Mo'r?

FRU HAUGE. Jeg synes det er, som en Konge vilde
sige:

Kronen har jeg vundet og min Fædrenejord,
men jeg afstaar mit Rige. (Stilhed.)

MAX. Mo'r!

FRU HAUGE. Ja, Max!

MAX. Før, naar de jublede, syntes jeg altid,
 at Jubelen gjaldt en anden, ikke mig.
 Men idag var det ligesom, tusende Blomster
 sprang ud paa min Vej!
 Idag var det mig! Det var min Musik!

FRU HAUGE (med et lysende Smil.)

Jeg vidste, Du skulde som Tiden gik,
 fornemme Kunstens Herlighed komme —
 Jeg har ventet trygt paa det Øjeblik.
 (Hun sidder en Stund stille med hans Haand i sin.)

MAX (rejser sig halvt op. Stemmen er hele Tiden meget svag.)
 Hvad er det imorgen?

FRU HAUGE. Juleaften.

MAX. Jeg lovede stakkels Ninetta et Træ —
 Vil Du pynte det for os?

FRU HAUGE. Gærne — gærne.

MAX. Øverst oppe i Toppen en Stjerne
 og rundt om Confetti og Lys og Sne!
 Vi skal have det rigtig festligt, vi tre! —
 Saadan et Juletræ, det er som Minder
 vi gaa og gemme —
 det er som Duften af Julegran hjemme — —
 Mo'r! Jeg vilde ønske, at jeg fik det at se!

IKKE FOR DINE BØNNERS SKYLD,
MEN FOR HJÆRTETS TRO
OG FOR LIVETS HAAB
OG FOR LIVETS KÆRLIGHED, MO'R —!

(Samme Stue. Dagen efter — henunder Aften. Max ligger i Sengen — han ser bleg og indfalden ud. Fru Hauge pynter Juletræet, som staar paa et Bord ved Siden af Sengen. Ninetta gaar hende tilhaande.)

MAX (følger dem med Øjnene.)

Glem ikke Stjærnen i Toppen, Mo'r!

FRU HAUGE. Her er den!

MAX. Aa, alle de gamle Minder —!

Hjemme sad altid en Nisse og lo
fra Toppen med straalende røde Kinder
og et Smil, som strakte sig helt op til Panden!
Hans Legetøjskurv var saa stuvende fuld,
at Indholdet væltede ud over Randen!
Den gode, gamle Nisse! Al Fryd
var med ham tilstede!

Naar vi saa ham, dansede Jack af Glæde,
slyngede Armen fast om min Hals
og sa' med sin ærlige, gode Stemme:
»Hvis Nissen har mindre til dig end til mig,
saa vil til dig
jeg over Halvparten gemme.«

Og Jack fik altid den største Part.
 Da var han jublende over al Maade;
 men bagefter kom han og listede ind
 sin Kind til min Kind
 og delte med Øjnene vaade.

FRU HAUGE. Ja, Jack var saa god —

MAX. Hver eneste Nytaarsaften derhjemme,
 naar Gnavposen rystedes rundt med Fryd
 og blanded sin Lyd
 med Jubelen i vor Stemme,
 rakte Jack mig altid sin Haand
 og sagde med blussende Kinder:
 »Max, Du maa love, Du ikke blir vred,
 hvis Du taber — Du ved,
 jeg kan ikke gøre for, at jeg vinder.«
 Og Jack vandt altid — ogsaa den Gang!
 Han havde en lykkelig Haand til alt;
 naar Loddet faldt,
 var Sejren ham forhaands givet.
 (Bittert.) Jack vandt — gennem hele Livet —!

FRU HAUGE. Naa, Max! Er Du nu tilfreds med dit
 Træ?
 eller er der mere, Du ønsker?

MAX. Ja, Lys!

Flere Lys!

FRU HAUGE (nikker.) Saa henter jeg flere. (Gaar ind i
 det tilstødende Værelse.)

MAX (til Ninetta.)

Er Du nu glad?

NINETTA. Nej — nu ikke mere.
 Ja, hvis I var sund,
 saa ved jeg ikke selv, hvad jeg gjorde —
 Jeg tror, jeg dansede af Glæde!

MAX. Dans kun!

NINETTA (glad.) Er I da bedre?

MAX. Nej — forhaabentlig værre.

NINETTA (gaar tæt hen til ham.)

Sig mig: Den Tonny, som I spillede om,
da Ulykken kom —
var det en, som havde bedraget Jer, Herre?

MAX. Hvor falder Du paa at spørge derom?

NINETTA (med lynende Øjne.)

Hvis hun lever endnu, vil jeg tage hendes Liv,
stikke hendes Øjne ud med en Kniv!

MAX (smiler.) Den lille Ninetta er hævngherrig —

NINETTA. Ja,
paa hende er jeg det, hvor hun saa findes!
Aa, hun skulde sejgpines, kagstryges, bindes!

MAX (heftig.) Ninetta!

NINETTA. Permesso! — Jeg er trofast
som en Hund;
men Hunde kan bide til, naar det gælder!
Og jeg hader hende grænseløst! — grænseløst,
fordi

hun er gaat Jer forbi,
Jer — som har de Øjne, der bestandig fortæller!

MAX. Hvad ved Du om Øjne? Barn! som Du er!

NINETTA. Naar jeg ser dem, er det, som jeg hører fortælle
om Helgener og Trolde — thi dybt i deres Bund
og rundt om Eders Mund
leger alle Sagnenes Konger og Trælle!

MAX. Tyrolerne er Børn, men de ejer Fantasi —!
Jeg tror, jeg kunde skrive Musik, naar I lyttede.
For alle eders Sange, det er Jer selv —

det er Folkenes Sjæl,
 som aldrig sin Kærlighed for Fremmedgunst byttede.
 Jeg tror, at hvis jeg levede, vilde jeg gaa
 og bygge Toneriger paa Eders simple Sange —
 (Rejser sig op og lytter efter Byens Klokker, der begynder at kime.)
 Klokkerne! — Nu kimer de sammen til Fest —
 Underligt hvor Hjemlængslen vokser med Klangen!

FRU HAUGE (kommer tilbage med Lysene i Haanden.)

Hør alle Juleklokkerne, Max!

MAX. Jeg ligger just her og er tonefangen.

FRU HAUGE (sætter de sidste Lys paa Træet.)

Hjemme sad Hauge, naar Klokkerne sang
 og skrev sine Hilsner paa Pakker og Poser —
 da havde hans Stemme sin blødeste Klang — — —

NINETTA. Det ringede, Signora!

FRU HAUGE. Saa gaa og luk op.

(Da hun er gaat.) Det er vel Lægen —

MAX (lyttende.) Det tror jeg ikke — —

Mo'r! Kender Du den Stemme? — Hvorfor ryster
 din Haand?

Vær glad, at han kom!

Nu hilser dig Lykken midt i Sorgen!

NEHLS HAUGE (i Døren — høj, bred, lidt duknakket, med
 snehvidt Haar og Skæg, breder begge sine Arme ud imod hende:)
 Mo'r!

FRU HAUGE (kaster sig om hans Hals. Jublende.)

Aa, Nehls! Nehls! At Du virkelig kom!

HAUGE. Har Du slet ingen Dom
 for den, som har ladet dig vente saa længe?

FRU HAUGE. Tilgivelse! den, som vi begge kan trænge.

HAUGE. Vil Du tage imod mig, naar gammel og træt
 og uden Ret
 som Julekvældsgæst jeg kommer?

FRU HAUGE (lægger Hovedet til hans Skulder.)

Aa, Nehls, hver eneste Dag af mit Liv
har jeg gaat og taget imod dig!
Jeg vidste jo godt, naar Du tøved, at saa var
det, fordi Du ikke forstod mig.

HAUGE. Men nu forstaar jeg dig — stærke Mo'r,
som aldrig har sluppet Sønnen!
En Aften gik jeg i Knæ for dig —
Jeg følte det, som Du kaldte mig
og voldtog min Sjæl i Bønnen.
Aa, aldrig mer skal jeg stænge din Vej,
men lys og aaben den lægge! —
Og Max — hvor er Max?

FRU HAUGE (træder tilside, saa han ser Sengen.)

Her er han, Nehls!

HAUGE. Syg! Hvorfor sagde Du ikke straks —

FRU HAUGE. Jeg vilde ikke forskrække.

HAUGE (gaar ind — sætter sig paa Stolen ved Sengen — bøjer
sig over ham.)

Kan Du tilgive, Max, at jeg kommer saa sent,
skøndt Dagene randt saa lange?

MAX. Jeg gaar — og Du kommer — det passer godt:
Nehls Hauges Slot
har aldrig kunnet rummet mange.

HAUGE. Men nu er det større —
Gennem Aarene tunge
har jeg lært: De er stærkest, som ofre kan —
og en ensom Mand
er den, som ikke elsker de Unge!

MAX. Hvorfor lod Du Livet gaa hen, før Du kom?
Hvor staar om den Fryd, som blev Mennesker
givet,
at nogen har Lov til at øsle den bort?
Det er syndigt at øsle med Livet!

HAUGE. Ja, derfor er det en bøjet Mand,
som kommer til dig iaften.

Aa, døm ikke hans forspildte Liv! —

Det er svært for en Mand, som blev gammel og stiv
at bøje sin Ryg til at bede,
men jeg gør det for dig — som jeg gør det for Mo'r —

FRU HAUGE. Aa, Nehls, hvor Du vokser gennem de Ord!

MAX. Fa'r, kan Du lægge din Haand i min —
sand, som jeg altid saa dig at være —
og sige: Jeg holder af dig som af Jack,
nu er I mig lige kære?

HAUGE (varmt.) Ja, Max, jeg holder af dig som af Jack,
nu er I mig lige kære!

FRU HAUGE (jubilende.) Nehls! Er det sandt? (Læner sit
Hoved ind til hans Bryst) Aa, Tak for de Ord!

MAX (ser paa dem. Smiler.)

Hvor kunde Du igrunden undvære ham, Mo'r?

FRU HAUGE. Jeg kunde det kun, fordi jeg vidste,
at om tusende Mile saa skilte vor Vej,
kunde Traadene mellem os aldrig briste.

MAX (efter et Ophold.)

Fa'r! Kom Du ene? — Er Jack ikke med?

HAUGE. Jo, Jack er med — han staar udenfor Døren.
Og én til staar der —

MAX (farer op.) Tonny!

FRU HAUGE (angst.) Aa Max!

MAX. Hvorfor — kommer de ikke straks?

HAUGE. De syntes, de kunde ikke, førend
Du gav dem Lov —

MAX. Saa sig, de har Lov.

FRU HAUGE. Men tør Du det ogsaa, Max? Er Du
sikker?

MAX (hen for sig — bittert.)

Jeg husker et Sagn om to Kongebørn,
som for deres Samvittigheds Skyld lod sig byde
til Gæst hos en Tigger — —!

NINETTA (i Døren.)

Signora! Hvis Damen derude er hende,
skal hun aldrig sætte sin Fod herinde!

FRU HAUGE. Er Barnet forstyrret?

MAX (smiler.) Nej hævngherrig kun.

NINETTA. Signora! Portnerens sorte Hund
har, lige siden hun kom, staat og tudet!
Hvor der er Syge, varsler det Død —
For Guds Skyld, jag hende bort i Vrede!

MAX (vinker hende hen til sig.)

Kom herhen!

NINETTA (bøjer sig over ham.) Signore —

MAX (hviskende.)

Hvis Du tror, hvad Du siger, saa luk hende ind —
netop — forstaar Du —

NINETTA (korser sig.) Jert Liv staar paa Spil!

MAX (lægger Fingeren paa Læben.) Gaa!

NINETTA. Vil I da virkelig —

MAX. Gør, som jeg vil.

NINETTA (glider stille ud af Stuen.)

Aa Festen! — Og hele min Juleglæde!
Lysene og Træet med det straalende Skin! — —
Jeg vil lukke hende ind —
og saa liste mig bort og græde — —!

FRU HAUGE (som staar med sin Haand i Hauges.)

Fa'r og jeg gaar lidt ind i Stuen.

MAX. Ja gaa! Nu taler nok Hjærtets Krav. —

(smiler.) Mo'r — ved Du af,
at Du ligner en ung lille Frue —!

(Han ligger stille og følger dem med Øjnene, medens de gaa sammen ind i den anden Stue. Da han hører Stemmer i Entreen farer han op — Brystet gaar stærkt og tungt. Paa hans Kinder kommer to røde Pletter. Tonny og Jack kommer sammen hen i Døren.)

TONNY (dæmpet.) Træd let — gaa sagte! — Nej, Jack,
lad os vente!

Hvor bleg han ser ud!

MAX. Bliv staaende, Jente!

Det er længe siden, vi sidst taltes ved —
seks Maaneder er det — en Evighed!

TONNY. Aa Max!

MAX. Men Du —
aa, Du er lige dejlig endnu!

TONNY (som med Jacks Haand i sin har nærmet sig Sengen.)
Vi er komne her sammen, Jack og jeg —
som Mand og Hustru — Vil Du tage imod os —?
Først da er der Sol paa vor Bryllupsvej!

JACK (lægger sig paa Knæ ved Sengen og gemmer Ansigtet i Puderne.)

Max! Max! Kan Du tilgive mig
og tro, det er sandt?
Jeg vilde ikke tage hende fra dig:
Jeg kunde jo ikke for, at jeg vandt!

MAX. Stakkels gode Bro'r Jack! Nej nej!
Hvad kunde Du for, at det altid var dig,
som fangede Lykken!

JACK (ser op. Bevæget.)

Er Du slet ikke bitter paa mig, Max?

MAX. Jo — jeg har været det lige straks,
men nu ikke mere. — Husker Du, Jack,

hvad Du sagde som Dreng, naar Du vandt det hele?

»Max! vi vil dele.«

Aa, Du maa dele lidt med mig endnu!

Jeg ved nok, Jack, at her er det sværest,
men næst efter dig — ikke sandt — saa maa jeg
jo nok være den, hun har kærest —?

Hvorfor svarer Du ikke? — Græder Du, Jack?

JACK. Aa, kære lille Bro'r Max dog!

MAX. Tak!

Dit Haandtryk siger mig, at Du kan dele.

Men hvad siger Jenten?

TONNY. Ingen kan rede de Følelser op,
et Menneske kalder for sine,
men alle de Tanker, som ikke blev Jacks,
dem ved Du jo godt er dine.
Og altid vil jeg have dig saa inderlig kær!

MAX (pludselig haardt.) Ha! ha! Hvor fagert det lyder!
Den er saa herlig den slidte Dragt,
man kaster til Tiggeren, hvor han blev lagt —
det er jo saa lidt, hvad ham fryder!

TONNY. Max, hvor Du gør mig bitterlig ondt!

MAX (griber hendes Haand og kysser den heftig.)

Jeg mente det ikke ondt — — forstaa mig:

Det er kun, naar jeg ser dig og husker paa,
at din Kind en Gang til min Skulder laa,

at det er, om som Sind og Sans skal forgaa mig!
For min Længsel har været saa dyb som et Hav
og saa tærende hed som en Kraterlue!

Den gik mig lige til Marv og Ben —!

Kan det da undre dig, jeg er lidt sen
med at vænne mig til, Du er Frue? — —

(forceret — pludselig hurtigt og springende)

Men Træet! Vi glemmer jo helt mit Træ,

som jeg har lovet Ninetta at tænde!
 Jente, giv mig din lille Haand,
 saa mærker jeg ikke Feberen brænde —

JACK. Max, Du maa gjerne sige, Du er vred —
 for alt, hvad Du kan sige, kan ikke veje op
 mod det Saar, som jeg slog din Kærlighed!

MAX. Nej, Du har Ret — Men Du husker nok, Jack,
 Julenissen, som elskede dig —?
 Der er Mennesker, Nisserne altid finder,
 gode Mennesker, over hvis Vej
 Solen altid skinner.
 Enten er der Nissebukke gemt i deres Øjne,
 eller ogsaa leger Nisser i Smil om deres Mund — —
 dem kan man ikke vredes paa, — dem elsker man
 kun.

TONNY. Ja, Jack har just de Øjne —

MAX. Husker Du de gamle Historier, som Mo'r
 sad og fortalte os, før Træet skulde tændes?

JACK. Aa ja! den om Trolde!

MAX. Og den om Spøgelsefruen!

JACK. Og den om lille og store Bro'r —!

MAX (til Fru Hauge, som er kommen frem i Døren.)

Nu skal Du tænde Træet, Mo'r!
 for nu er der Børn i Stuen.

(Han ligger stille og ser paa, at hun tænder Lysene, Hauge gaar
 hende tilhaande. Ninetta kommer ind med nogle Pakker, hed og
 rød af Graad.)

MAX. Hvad er der med Ninetta? (kalder hende hen til sig)
 Hvorfor græder Du, Barn?

NINETTA (hulkende.) Signore —

MAX. Tuder Hunden endnu dernede?

NINETTA. Ja, hele Tiden!

MAX. Hvor den Hund gør mig glad!
Ninetta! Vi vil give den et godt Maaltid Mad.
(til Tonny) Jente!

TONNY. Ja, Max!

MAX. Nu skal Du synge en Sang —
en af de gamle — de kæreste — de bløde —
en, hvori Juleglæden slaar os imøde
i tusende kimende Klokkers Klang!
Syng nu, Jente!
Din Stemme er som en Kirkegang — —

TONNY (synger — de andre stemmer efterhaanden i med.)

»Dejlig er Jorden!
prægtig er Guds Himmel!
skøn er Sjælenes Pilgrimgang!
Gennem de fagre
Riger paa Jorden
gaa vi til Paradis med Sang!

Tider skal komme,
Tider skal henrulle,
Slægt skal følge Slægters Gang —
aldrig forstummer
Tonen fra Himlen
i Sjælens glade Pilgrimssang!

Englene sang den
først for Markens Hyrder,
skøndt fra Sjæl til Sjæl det lød —:
Fred over Jorden!
Menneske, fryd dig!
Os er en evig Frelser fød!«

MAX (efter et Ophold — rejser sig med Besvær.)
Flyt Bordet nærmere til mig, Mo'r!

(Tager en Pakke, som ligger under Træet.)
 Se, her er til dig —! tre Nodehefter graa
 med Toner, som Du elsker og kender.

FRU HAUGE (varmt.)

Kærere Gave kunde aldrig jeg faa!

MAX (tager et Billede frem af sin Tegnebog.)

Og her til dig, Fa'r! Et gammelt Portræt
 af Mo'r, som hun spillede sig ind i det Hjærte
 den Gang, da hun trode paa sin Kærligheds Ret
 og begyndte paa et Samliv saa legende let —

HAUGE (som har grebet Billedet, holder det op for sig i stærk
 Bevægelse — kysser det heftigt.)

Aa, hvor jeg har syndet mod det dejlige Blik!

MAX (nikker.) — og den Sjæl af Musik,
 som Du aldrig forstod —!

HAUGE. Ja, saadan saa hun ud! Med den spændstige
 Fod

og Brystet skudt frem, naar hun førte sin Bue!
 Hendes Øjne var som glødende Stenkul, Du!

FRU HAUGE. Nehls —

HAUGE. De Øjne har hun endnu!
 min glade unge Kærlighed — min kære gamle Frue!

MAX. Her er til Ninetta: to sølvspændte Sko
 og to Perlemorskranse —
 saa kan hun danse!

(Tager en Ring ud af sin Tegnebog.)

Og her er til dig, Jack —
 det dyreste jeg ejer, det kæreste, jeg vidste,
 den eneste Ting,
 som jeg trode, at jeg aldrig kunde miste!

JACK. Din Fæstensring!

Aa nej, nej, Max! Lad den blive dér —
 hos dig!

MAX (ser sig om efter Tonny, som staar ved hans Hovedgærde.)
Hvor er Jenten?

TONNY (sagte.) Jenten er her,

MAX. Naar jeg gaar paa Rejser, og Rejsen bliver lang
— langt, langt fra Lande —!
hvad vil Du saa gøre med Ringen en Gang?

TONNY (som før.)
Sætte den der, hvor Du først har den sat.

MAX (jublende.) Maa hun det, Jack?

JACK (sætter Ringen paa hendes Finger oven over den, hun i Forvejen bærer.)

Her har Du Svaret.

MAX. Nu delte Du med mig — Mindernes Skat!

(ser omkring sig. Smiler.)

Hvor lyst og venligt der blev i min Stue!

Jeg tror, at Julekvældsgæsten er kommen —

kommen med den gamle og unge Frue — —!

(nikker til Hauge og Fru Hauge, som sidder ved Fodenden af Sengen Haand i Haand og taler sagte sammen.)

Hvor det klæder Jer godt at sidde sammen!

— Mo'rs sølvgraa Haar er tungt som en Krone —

Fa'r — ikkesandt —

Min Mo'r er en smuk gammel Kone?

FRU HAUGE (ser op — studser ved hans feberhede Udseende.
Rejser sig hurtig.)

Max, hvordan har Du det?

MAX. Godt, Mo'r — godt.

FRU HAUGE. Nej! Du har Feber! — Aa, skaan dig
dog blot!

MAX (rejser sig halvt op.)

Giv mig Blyant og Nodeblad!

FRU HAUGE (rækker ham det.)

Barn — har Du Kræfter?

MAX (nikker.) Hvis jeg ryster paa Haanden, vil Du nok
gaa det efter.

(til Tonny) Husker Du, Jente, den Vise, Du sang
for mig en Gang —:

»De, som følges fra tidligst Vaar,
og indtil Bladene fældes,
finde skal de til hver en Tid,
at Kærlighed aldrig ældes —!
Skoven hun grønnes hvert eneste Aar —!
Den Vise vil jeg sætte Musik til iaften.

FRU HAUGE (urolig.) Nej, Max, ikke nu!

MAX. Jo, netop nu —
da I sidder omkring mig allesammen —
Fa'r og Du —
og de glade to —

FRU HAUGE. Husk, Du er syg og trænger til Ro!

MAX. Den faar jeg nok — der er lang Tid til Hvile.

TONNY (urolig.) Jeg tror, vi bør gaa, Jack —

MAX. Giv mig et Kys til Farvel og Godnat! —
Dine Læber er bløde,
og jeg elsker at se dem smile!
(griber hendes Hænder)
Ved Du, jeg sætter mit Haab til dig —:
Alle dem, Du elskede, døde!
Og et Øjeblik af det Liv maaske
har Du dog elsket mig —
Men nu elsker Du Jack —!
Se, hvor Kinden blev rød!
(med let Ironi)
Paa den Maade, Jack,
skylder Du jo næsten Døden en Død —!

JACK (som staar med Armen om Tonny's Skulder.)

Ja, men jeg skylder ogsaa Livet et Liv
fra min Ungdoms Dage,
og den Gæld, Du,
er det som jeg nu vil betale tilbage.

MAX. Ja, Du er en lykkelig Mand, Bro'r Jack!

JACK (rækker ham begge sine Hænder. Varmt.)

Glædelig Jul! Og hjærtens Tak,
fordi vi kom ind!

TONNY. Ja, hjærtens Tak!

HAUGE. Ikke mindst fra mig.

MAX (ser op paa ham.)

Glædelig Jul og velsignet Nytaar
for Mo'r og dig!

Glædelig Jul for os allesammen —

(sagte) men intet Nytaar for mig!

(Han rækker dem alle Haanden til Farvel. De gaa en efter en
ind i den anden Stue — først Jack, saa Hauge med sin Hustru
— tilsidst Tonny.)

MAX (da hun naar Døren.) Jente!

TONNY (vender sig om — ser paa ham — brister i Graad.)

MAX. Græd ikke, Jente!

Sol vil jeg kalde nedover din Vej
for al den Fryd, som Du har mig givet. —
Og saa — Vorherre velsigne dig
for den eneste Lykke, jeg har ejet i Livet!

TONNY (med brudt Stemme.)

Jeg kommer imorgen — hver Dag —

MAX. Aa Tak!

TONNY. Vi vil begge komme — baade jeg og Jack.

MAX (nikker.)

— komme med Blomster til mig, naar jeg rejser —
mange Blomster — —

TONNY. Ja, ja, saa mange!

MAX. Gule Crysanthemum — Juleroser hvide —
mest Juleroser, Jente!

TONNY. Mest Juleroser, ja!
Der findes intet skønnere ved Midvintertide.

MAX. Den smukkeste iblandt dem — lov mig det,
Jente —
den skal Du kysse og lægge til min Mund —

TONNY (urolig.)

Max — Du er træt nu — Du trænger til et Blund.

MAX. Husker Du endnu, hvad Du lovede mig
dernede mellem Tyrols Bjerge i Skyggen —?
Du lovede at sidde med min Haand fast i din,
naar Døden én Gang kom for at ranke mig Ryggen —

TONNY (i Døren — nikker til ham — stille og alvorlig.)

Max — jeg skal komme. (Gaar sagte ud.)

MAX (ser efter hende. Et lykkeligt Udtryk gaar over hans Ansigt —
saa ryster han paa Hovedet.)

Aa nej, det var Synd!

Hvorfor skulde jeg forstyrre hende Lykken —?

NINETTA (lister sagte ind og sætter sig paa Vagt indenfor
Døren.)

MAX (som atter har taget Blyanten og nu skriver paa Nodepa-
piret, ser op og bemærker hende.)

Ninetta! Kom herhen!

Kan Du give mig en Pude i Ryggen, min Ven!

Saadan ja — Tak!

Hør Hunden! Nu tuder den dernede igen!

Fik den ingen Mad?

NINETTA (bleg.) Jo — men det nyttede ikke, Signore!

MAX (skriver.) Saa er den vel sulten efter mere, den Rad!

Gaa og giv den mere! (Da hun er borte.)

Ja, ja — Du maa have Taalmodighed en Stund!

Du er altfor tjenstivrig, lille Hund!

(Han skriver igjen. Pletterne paa hans Kinder bliver altid rødere,
Aandedrættet altid hurtigere.)

FRU HAUGE (kommer tilbage — iagttager ham med et uroligt Udtryk, gaar hen til Sengen som for at afbryde ham, men betænker sig, da hun ser, hvor optaget han er. Hun sidder en Stund ganske stille ved Siden af ham. Lysene brænder ned paa Juletræet — hun slukker dem efterhaanden, saa rejser hun sig, gaar hen til Vinduet og trækker Skodderne for. Hunden tuder stærkere udenfor Porten.)

FRU HAUGE (med en pludselig Uhyggefølelse.)

Dér er den igjen, den afskyelige Hund!

Jeg vil jage den bort —

MAX (ser op.) Nej, Mo'r, lad det være!

Den kommer tilbage — Det har vel sin Grund.

FRU HAUGE (med forceret Livlighed.)

Er Du overtroisk, Max?

MAX. Overtroisk ikke — men jeg vilde gjerne tro, at dette betød noget, Mo'r! — Gid det gjorde! noget som at Sjælen skulde kimes til Ro, saa maatte gjerne Legemet tudes til Jorde.

FRU HAUGE (imod ham.) Hvad siger Du, Max?

Nu, da Fa'r er kommen, og vi alle er glade —!

(Da han tier) Skuffede Concerten dig alligevel straks?

Eller—var det det med Øjnene, Max — og med Ryggen?

MAX (ryster paa Hovedet.) Nej, Mo'r — igaar, da en Toneflod bruste i min Sjæl og sang i mit Blod, da tænkte jeg hverken paa Ryggen eller Øjnene! Og de som sad og hørte og jubled mig imod, tænkte heller ikke paa det —

FRU HAUGE. Det var, fordi Du voksede dig rank,
hvor Du stod!

MAX. Ja, saadan følte jeg det ogsaa, Mo'r.

FRU HAUGE. Og nu vil Du gaa fra mig! Nu, da Livet
ligger rigt

og straalende for dig!

MAX (trækker hende ned til sig — ser hende ind i Øjnene.)

Men hvilket Liv, Mo'r?

FRU HAUGE (undviger Blikket.) Hvilket —?

MAX. Jeg talte med Lægen idag, før han gik.

Jeg bad ham være ærlig i Svaret, han gav mig, saa ærlig, som jeg var i det Spørgsmaal, han fik. Jeg spurgte ham: Dersom jeg nu dog ikke dør, hvad bliver jeg saa til? — Og han svarede ærligt: En Krøbling — mange Gange svagere end før! — Hvor tror Du, det Liv kunde leves — hvad Mo'r?

FRU HAUGE (undvigende.)

Man kan ikke altid stole paa Lægernes Ord.

MAX. Men dersom mit Bryst

nu bliver saa svagt, at det ikke kan taale et Tryk af Violinen, som spiller mig Trøst?

FRU HAUGE (sætter sig paa Sengekanten — holder hans Haand i sin.)

Saa skriver Du Tonerne — saa skaber Du Musikken, og jeg spiller den for dig! Det er ligesom i Kunsten, hvor én maler Billedet, en anden skærer Rammen — Aa, vi skal faa det saa lykkeligt sammen, bare Du har Mod —

MAX. Men jeg har ikke Mod —

Det døde med min Lykke, da Jenten mig forlod.

For Sorgen jeg bøder — —

Kender Du, Mo'r, naar en stakkels Sjæl forbløder sig langsomt i et eneste sugende Savn?

FRU HAUGE. Søn, Du skulde tage din Lidelse i Favn og prøve paa at drikke dig Kraft af dens Skaaler!

MAX. Nej — der maa haardere Naturer til end min.

De stærke, de modige, som megen Smærte taaler, de vokser under Lidelsen, de føler, at de gror, men de finere, de blødere, — de dør af den, Mo'r!

FRU HAUGE. Max!

MAX. Desuden — Du ved jo —

FRU HAUGE. Hvad ved jeg?

MAX. Du ved:

Evnen til at elske var altid stor i Slægten.

FRU HAUGE. Slægten fik andre Evner, Max —

Den fik sin glødende Kunstnertrang —!

Husker Du ikke min Vuggesang —

den om Violinen — —

MAX. Jeg husker den godt — men bedre endnu

husker jeg Sangen, som for mig lød,

naar jeg i stille Mørkningstimer

laa med mit Hoved gemt i dit Skød —

Sangen om Stilhed! (Siger sagte hen for sig)

Kender Du, naar Sjælens Understrøm

gaar med evig Uro, evig Vildhed,

og det hulker dybest fra dit Bryst:

Giv mig Stilhed!

Giv mig Stilhed, naar jeg er til Fest,

Lykkens Fest, som ingen Grænse maaler —

Stilhed til at samle i min Sjæl

alle Straaler!

Giv mig Stilhed, naar det stormer vildt,

til at dømme alle bitre Tanker,

Stilhed til at lodde dybt — og dybt

kaste Anker! — —

Og naar Døden knuger om mit Bryst

med et Genfærds kolde, mørke Vildhed,

naar min Sjæl ved Grænseskellet staar,

giv mig Stilhed!

Stilhed til at lodde Hjærtets Dyb,
til en Gang at fatte Livets Mening,
Maalet for de fine Traades Løb
og Forgrening —!

Da — naar alle Spørgsmaal faar et Svar,
og naar Bitterhed bli'r til Mildhed,
giv mig Evighedens dyre Guld:
Giv mig Stilhed!«

(Med et Udbrud.) Jeg skriger efter den Stilhed nu!
Mo'r, Du maa unde mig den — Du maa!
Jeg kræver af dig, at Du skal ville!

FRU HAUGE (farer sammen.)

Nej, nej, Max! — Jeg kan ikke dette!
Hvert eneste lille Stykke Tonemaleri
var min egen Sjæl pulserende i —
hver Sang, hvorfor Du sagde dig god,
var skreven med mit rindende Hjærteblod!
Og alt dette, Max,
som der ligger en hel lang Livskamp i,
dette, som var saa stort begyndt,
det vil Du nu skal være forbi!

MAX. Jeg vil det ene: at Du giver mig fri!

FRU HAUGE (rejser sig. Bleg.)

Nej, dette kan ikke kræves af mig!
Det er som at rive min Hjärterod op
fra det dybeste Sted, den bunder i!

MAX. Gør det alligevel, Mo'r! Giv mig fri!
Hvert eneste Krav, som blev her os givet,
men som vi vilde gaa udenom,
det kommer igen til os i Livet —

FRU HAUGE (stønnende.)

Du er haard mod mig, Søn!

MAX (bleg.) Du tvang Guds Vilje med din brændende
Bøn!

Og Du tvinger ham igen —
Din jernfaste Tro paa Opfyldelsen tvinger ham!
Der er Underkraft gemt
i den Bønnens Offerrøg, som Du bringer ham —:
Underets Under
Alverden om!
Bønnens evige
Keiserdom!
Bed ikke, Mo'r! Jeg skriger, hvis Du gør det!

FRU HAUGE. Jeg beder ikke, Søn!

MAX. Du gør det alligevel! Du beder i Stilhed —
Og Gud hører din Bøn —
den vældige, villende Kraft i dine Ord! —
Der er noget af et Frispillerforhold, Mo'r,
ogsaa i dette, — set dybere deri. —
Men fri bli'r kun den, som tør bløde sig fri —
Tør Du det, Mo'r?

FRU HAUGE (griber uvilkaarlig for sig, som var hun angst
for at falde.)
Hvad mener Du, Max?

MAX. Tør Du det frivilligt —
saa har Du givet
mer, end Du gav gennem hele Livet.

FRU HAUGE (viger tilbage.) Nej! nej!

MAX. Da jeg saa,
 at bagved din store Kærlighed til mig,
 bagved din offervilligste Daad
 gik som den røde, skinnende Traad
 Violinen — og Maalet at gøre mig stor,
 da tabte jeg min Tro paa din Kærlighed, Mo'r!
 Og det gjorde dig ondt —

FRU HAUGE. Ja, saa bitterlig ondt!

MAX. Men nu kan Du vinde den tilbage, om Du vil!
 Kan Du give mig fri, saa er alt tilgivet —
 Kan Du lægge dig her paa Knæ ved min Seng
 og trygle om Døden, som Du tryglede om Livet
 for din stakkels, lille, forkrøblede Dreng —?

FRU HAUGE (næsten med et Skrig.)
 Max!

MAX. Kan Du det, Mo'r,
 saa vil jeg tro paa din Kærlighed, — for saa
 er den vidunderlig stor!

FRU HAUGE (stønnende.)
 Du kræver for meget — husk jeg er Mo'r!

MAX. Ved Du, hvad en Mo'r er? —:
 En Sjæl, man kan martre!
 Et Hjærte, man kan flænge i! —
 For hver Gang det maa bløde,
 slaar det En kun endnu varmere imøde —!
 (hviskende) Bed, Mo'r! Bed!

FRU HAUGE. Jeg evner det ikke! — Vorherre ved,
 hvor bittert jeg led
 ved Tanken om at miste dig, da Du var lille —
 og dobbelt, dobbelt nu, Du er stor!

MAX. Husk — at Du er mig en Død skyldig, Mo'r!

FRU HAUGE (synker sammen ved Sengen.)

MAX (ser paa hende med feberhede Øjne.)

Manden paa Korset —

ham, Venezianeren skød paa, Mo'r —

han, kræver af os, at vi skal bløde!

Paa den Violin maa hver af os

spille sin Lykke tildøde! — —

Jeg synes, jeg ser ham for mig inat,

den store Korsdrager!

Selv har han tusende Saar, der bløde — —

Han staar for Himmerigs gyldne Port,

hvor Julesangene slaar ham imøde.

Han vender sig om for at lukke mig ind,

og jeg griber hans Haand, men han slipper den

i Hast —:

»Der er en paa Jorden, som holder dig fast —

Jeg lukker ikke op, før hun giver dig frivilligt!«

FRU HAUGE (paa Knæ.)

Aa Max! har jeg stænget dig Dødens Port,

Himmeriges Port skal jeg aldrig stænge!

Her vil jeg ligge paa Knæ ved din Seng

og bede til Gud, at han aabner Porten

for min stakkels, trætte, velsignede Dreng!

MAX (aandeløs.) Kan Du gjøre det frivilligt?

FRU HAUGE (tungt.) Frivilligt, ja!

MAX (slynger Armene om hendes Hals og knuger hende ind til sig.)

Mo'r — hvor jeg elsker dig — for alt, hvad Du har
givet!

for Barndommens Kærlighed — for Trøsten gennem
Livet!

men mest dog for dette — ja allermest, fordi

Du var ydmyg og stærk nok til at bløde dig fri —!

Bed nu, Mo'r!

og Gud vil høre dit Smærtens Raab
og ære din Vaandes Ord —
ikke for dine Bønners Skyld,
men for Hjærtets Tro
og for Livets Haab —
og for Livets Kærlighed, Mo'r!

ENDELIG — ENDELIG — ! FRISPILLER, MO'R!

(Samme Sted — henad Morgen. Det begynder at dages udenfor. Skodderne er slaat fra Vinduerne. Natlampen lyser svagt. Inde fra Byen høres Sang af Klokkerne, som ringer til Froprædiken. Max ligger stille med lukkede Øjne. Fru Hauge paa Knæ ved Siden af, med hans Haand i sin.)

MAX (aabner Øjnene og ser sig forvildet om.)

FRU HAUGE. Har Du sovet, Max?

MAX. Jeg drømte vist før —
eller maaske var det Febersyner.
Jeg har set saa meget,
som Mennesker ellers kun ser, naar de dør — —
Det skønneste Rige paa Jord har jeg set
for aldrig at komme derind!
Den varmende Sol har jeg anet
for aldrig at føle dens Skin!
Min Sjæl har bredt sig mod Lyset ud
og higet mod Livets Varme —
mod alt det vigende Lys har jeg strakt
mine unge, skælvende Arme!
Jeg vilde naa frem, men der hang Bly ved min
Hæl,

og det skreg fra min Sjæl
med et Suk som af tusende vilde Fugle:
Aa, mine Svingfjer!

FRU HAUGE (ligger stille og stryger med Haanden over hans Pande. Hendes Taarer falder hede ned paa hans Hænder.)

MAX (stirrer frem for sig — forbi hende —.)

Jeg saa ogsaa et fortryllet Slot,
hvor to lyksalige Mennesker bode
saa lunt og godt.

De sad med hinanden, hvor Lampen lyste
under et lille Barneportræt —

Jeg syntes, at jeg kendte saa nøje den Plet —!

Jeg kendte det mørke, bøjede Ho'de,
hvor Øjnene var saa gode;

jeg kendte den smalle Haand, som gled blødt
kærtegnende over hans lodne Frakke —

Lampeskæret faldt skinnende rødt

over hendes bøjede Nakke —

den hvide Nakke med det solgyldne Haar!

FRU HAUGE (sagte.)

Skal jeg sende hende Bud?

MAX. Nej, forstyr dem ikke —

Lad dem nyde deres unge Kærligheds Vaar

med den unge Lykkes evige Ret — —

Men bed dem ikke glemme den lille Dreng

paa det gamle Portræt.

FRU HAUGE. Aa Max —!

MAX. Jeg var gladest, da jeg var lille.

Mo'r — jeg kan ligge her i min Seng

og længes efter mig selv som Dreng —!

(pludselig) Var jeg styg den Gang?

FRU HAUGE (ivrig.) Du var aldrig styg!

Ingen, som fik en rankvoksen Ryg,

ejer de Eventyrøjne, Du har!

MAX (smiler.)

Hvor Du ligner dig selv i saadan et Svar! —

Mo'r —

FRU HAUGE. Ja, Max!

MAX. Jeg saa ogsaa Violiner —
og hørte Musik — en vidunderlig Musik —
saa overjordisk skøn!

FRU HAUGE. Vær vis paa, Søn,
at al den Kunst, som hernede paa Jorden
fik Livsforlis,
vil blomstre der, hvor Englene sidder
paa Skyer og klapper i tusendvis!

MAX (pludselig.)

Hør Klokkerne, Mo'r!
I Himmerig holdes den fejreste Jul,
hedder det i en gammel Sang — —
Livet er dog skønt for dem, som er unge
og frejdige og glade fra Morgen til Kvæld!
Forstaar Du, at jeg synes, det er saa vemodigt
at sige det, jeg aldrig ejede Farvel —
vemodigt — netop derfor — at jeg aldrig har ejt det!
(løfter Hovedet fra Pudsen)

Aa, Du dejlige, unge, straalende Liv,
med Sol over alle dine Veje!
Hvorfor skal saa faa besidde dig helt,
og andre aldrig dig eje?

FRU HAUGE (bøjer sig over ham og tørrer hans Pande.)
Vær stille, min Dreng, og læg dig ned —
Din Pande og Kind
er drivende vaade af den kolde Sved.

MAX. Det er, som en Ishaand tog om mit Bryst —
Giv mig din Haand, saa bliver jeg stille!
Du er saa stærk, Mo'r — hos dig er jeg tryg,
som da jeg var lille.
(Han ligger en Stund med lukkede Øjne og trækker Vejret tungt,
saa ser han atter op.)
Mo'r! Gid Du vilde spille Violinsuiten nu —

den, jeg har skrevet!

Ingen — det ved jeg — kunde gøre det som Du!

FRU HAUGE (rejser sig stille — tager Violinen ned fra Væggen og begynder at stemme den.)

MAX (ser paa hende med straalende Øjne.)

Vil Du det virkelig?

Aa, at Du vilde det!

Jeg kunde ikke tænke mig noget saa skønt
som at dø, naar Du spillede!

FRU HAUGE (gør nogle kraftige Strøg med Buen og spiller den første Sats, men standser, da hun ser Udtrykket i hans Ansigt.)

MAX (som med Besvær har rejst sig overende.)

Det skulde været dig, Mo'r, alligevel —
og ikke mig!

Jeg tænkte kun Tonerne til din Violin — —

Jeg pressede Druerne,

men din var den røde, funklende Vin!

(bevæget) Og saa tog Du den dog fra din tørstige Mund
og satte den til min —!

Jeg synes, nu forstaar jeg først Styrken af den
Livskamp,

Du har gennemkæmpet Side om Side med min!

FRU HAUGE. Max!

MAX (stirrer frem for sig. Pludselig forvildet.) Se! — Se!

FRU HAUGE (som har sluppet Violinen.)

Jeg ser ingen Ting, Max —

men jeg ser dine Øjne blive store og klare

og se forbi mig — se langt, langt ind

i et Straaleskin,

som jeg ikke kan taale — —

MAX (stirrende.) Det fortryllede Slot — —!

FRU HAUGE (med et voldsomt Udbrud.)

Aa Max! jeg har kun villet dig godt,
igennem alle mit Livs Dage!

MAX (uden at høre hende.)

Jeg spiller — spiller i et blændende Lys
som aldrig før!
under Varmen fra tusende straalende Øjne,
som aldrig dør!

FRU HAUGE (kaster sig over ham.)

Jeg synes, min Sjæl maa spaltes i to,
naar den skilles fra din!
Jeg synes, der er ingen Sorg til som min!
Jeg er syg af Rædsel for Dødens Bud —
men jeg beder dig ikke om at standse den, Gud!

MAX. Der sidder en Fugl med brudte Fjer —
Den kan ikke følge de flyvendes Skare —
Aa Mo'r! hvorfor lod de den ikke fare — —?

FRU HAUGE. Aldrig har jeg følt mig saa ensom som
nu!

Og alligevel — aa, saa behold ham da Du!

MAX (med et straalende Smil.)

Endelig —! Endelig —! Frispiller, Mo'r! (dør)

FRU HAUGE (sidder længe og ser paa ham — lader Haanden glide henover hans Ansigt.)

Aldrig saa jeg saa skøn en Død,
saa lys en Forvandling —!
En Sjæl, der skød Ham som en Sommerfugl,
mens der kimes til Jul — —!

(Kaster sig pludselig over ham — med vild Hulken.)

Aa Max! Max! Min kæreste Dreng!
mit levende Hjertes bævende Streng!

(Tager sig sammen — rejser sig stille og lægger Lagenet over hans Ansigt.)

Jeg klager ikke, Gud!
Hvad der var mit, har jo jeg beholdt,
svøbt det i Jordelin —
Tag den tilbage ren og blank,
Herre! — den Sjæl er din!

INTERMEZZO

Og det var en Søndag Aften
i den gode, gamle Stad Wien,
der var Concert i den store Sal
af en eneste Violin!

Det var i de første Dage
af Nytaaret, som var inde —
Folk saa med kritiske Øjne
paa den fremmede Kunstnerinde.

Vel vilde Bladene vide,
at hun en Gang i Tiden
havde henrevet Folk til Beundring,
men det var saa længe siden.

Lidt havde man hørt, men Ens Viden
var dog kun grumme fin, —
og paa Programmerne stod blot:
»Concert af en Violin —

Composition af Max Hauge —«
— hver med sit Mottos Ord —
»Solospil — udført for første
og eneste Gang af hans Mo'r!«

Man studsede lidt, da man saa det
og trode, man havde læst galt —
de fleste trak lidt paa Skuldrene
og fandt det en Smule banalt. —

Saa traadte hun ind i Salen
 med faste, langsomme Skridt —
 en kraftig, junonisk Skikkelse,
 som førte sig værdigt og frit —

af dem, som man ikke glemmer,
 har man dem én Gang mødt!
 Om Panden faldt Haaret sølvgraat,
 glinsende svært og blødt.

Der stod i de kraftige, smukke,
 ejendommelig mejslede Træk
 en hel lang Livstrid skrevet
 i Furer, ingen strøg væk.

Det var ikke en ærekær Kvinde,
 men vel et Kunstnerblod
 og først og sidst — det føltes —
 var det en Mo'r, her stod!

En Mo'r, som selv vilde løfte
 den Arv, hun tog fra sin Søn,
 en Mo'r, som stod for at holde
 sit ja til en Døendes Bøn! —

Hun løftede Violinen
 og stemte den mod sit Bryst —
 da var det, som hendes Øjne
 fik Ild fra en fremmed Kyst.

Hun saa paa de dirrende Streng,
 hun krystede i sin Favn,
 som man ser paa sin første Kærlighed
 efter et livslangt Savn.

Saa tog hun et Strøg med Buen —
 et til —! og i samme Stund
 sad der en Sjæl og hulked
 og lo bag Strengenes Bund!

Det var paa en egen levende
 Maade, hun Buen førte —
 et Livs Digt var det, hun spillede,
 forstaat med en Finhed, som rørte —

fortalt paa en egen personlig
 og fuldt ud troværdig Maade.
 Da skete det underlige,
 at alle Øjne blev vaade!

Der var ikke en Haand, som rørte
 sig, da hun holdt op med at spille:
 I første Øjeblik gjorde
 Graaden dem alle stille.

Men faa Sekunder efter
 brød Bifaldet løs derinde
 saa stormende, som det ikke
 var hørt i Aaringers Minde! —

Hun hørte dem ikke tie,
 hun hørte dem ikke klappe —
 det var som, hun havde svøbt sig
 ind i en Tonekappe.

Det var som, hun stod og lyttede
 efter en fjærn, fjærn Røst,
 medens hun holdt Violinen
 knuget ind til sit Bryst.

Men pludselig slog hun den voldsomt
i Gulvet ned for sin Fod!
Buen tog hun og brød den
over sit Knæ, hvor hun stod!

Og Violinkassen knuste
hun selv — satte Foden paa!
Saa tavse blev de, der saa det —
saa tavs stod hun selv og saa — — —

Der var Vikingeblood i Fru Hauge,
som en sydlandsk Sjæl kan fornemme det.
Ingen, af dem, der saa det,
evnede siden at glemme det —!

STORKEN KNEBRER FRA KIRKENS TAG,
HAN SER SIG UD SAA VIDE —
HAN KNEBRER UD I DEN HÆLDENDE DAG,
DÉR SOLEN RINDER BAG LIDE — —

(Hjemme i Danmark. Dagligstuen i den gamle Villa. Lys Foraars-
aften med blød, mild Luft. Det har nylig regnet — Maanen skinner
frem bag Træerne i Haven og spiller paa Væggene i den gamle Stue.
— Skibsrheder Hauge sidder med sin Hustru i Hjørnesofaen under
det lille Portræt af Max som Dreng. Tonny og Jack staa sammen ved
det aabne Vindu, som vender ud til Haven. Han sidder halvt i den
lave Karm. Hun staar med Armene støttet til Vindusposten og ser ud.)

JACK. Fra Haven stiger en krydret Duft,
det damper fra Eng og Mose —
Se, Storken piller sit hvide Bryst
og glatter sin røde Hose!
Det er, som endnu i Luften laa
den trillende Lyd af Draaber,
som stænkede Bøgenes Bladesvøb
og Stikkelsbærbuskenes Kaaber —

TONNY. Hør! Duggen rinder
i Karmen, over Rude!
Hvor Haven er smuk!
Ved Du, hvad de minder om
de Skygger derude —?
Konewkas Puk!
Tror Du ikke ogsaa,
at saadan en Aften

da er han ude?
 Kan Du ikke tænke dig
 ham gyngende der?

JACK. Jeg vil hellere tænke mig
 ham smidig og smuk
 siddende paa Hug
 imellem dine Skuldre
 og stænke dem med Dug.

TONNY (bøjer sig ud over Karmen.)

Jeg synes, jeg har kendt
 det altsammen før:
 Den takkede Galv
 og den hvidmalte Dør —
 Stærekasserne —
 Vedbendhangene —
 Havegangene!
 Løvetandsblomsterne
 gule som Ællinger!
 Hvor har jeg set dem?

JACK. I mine Fortællinger.

TONNY. Ja, derfor er alt mig
 saa hjemligt nu,
 for i det altsammen
 levede Du
 jo, førend jeg kom —
 Jack! Hvor bor Stæren,
 Du fortalte mig om?

JACK. I Æbletræet
 derude, Ven!
 Aa, jeg kender ingen,
 der saadan som den
 kan udtrykke Elskov!
 Den skælvende unge,
 lidenskabelige Elskov
 i en Fugletunge,

som ikke finder Udtryk
undtagen i den evige
Dirren af Vingerne,
der aldrig er stille! —
Vildand! Som den har
jeg ondt ved at sige
det, jeg allerhelst vilde —

TONNY. Jack! da vi kom
idag, og jeg hørte
det fløjte til Velkomst
over vor Dør,
syntes jeg, det maatte
være Fuglene fra før:
det samme nygifte Svalepar,
den samme nyfigne Stær,
den samme ærværdige Storkefa'r,
som én Gang byggede her.

JACK. Ja, alle har de staat her
og ventet dit Komme —
Aa, kære min Vildand,
nu er Ventetiden omme!
nu er vi hjemme!
Hver Morgen skal Du synge
med din dejlige Stemme —
hver Dag skal Du tænke
langt borte paa mig,
og mine Tanker fare
tilbage til dig —
hver Aften skal Du sidde
og hviske i mit Øre
med din dybe Stemmes Klang
alt, hvad Du gik og tænkte
hele Dagen lang —
for alle dine Tanker
vil jeg kalde for mine,

og alle mine Tanker
skal Du kalde for dine!

TONNY. Ja, alle dine Tanker —

JACK. Det siger jeg dig:
Hver Vaar og hver Sommer
skal Du synge for mig!
Men naar Høsttiden kommer,
naar dens visnende Blad
kalder dig bort
for at synge for andre,
vil jeg slippe dig glad —
Vær vis paa det, Vildand!

TONNY. Jeg er vis paa dig, Jack!

JACK. I saadanne Dage,
naar Du synger for mange,
vil jeg sidde i Salen
helt langt tilbage,
hvor ingen kan se mig!
Naar Sangen da bryder
gennem Rummet sig Vej,
vil jeg sidde og tænke:
Kronen og Kongeriget
tilhører mig,
for Prinsessen er min!

TONNY (jublende.) Ja din! kun din!

JACK. Saa vil jeg tænke:
hende, hvis Sang
henriver dem alle,
hun er min Hustru!
Den Stemme, som klang
med Glans fra en Scene,
den synger i Stilhed
for mig alene!
De Vildandøjne

som straalende skjuler sig
 inde bag Laagene,
 dem kysser jeg hver Dag
 klare og vaagne!
 Og hende, som staar dér
 rank og fin,
 med hende deler jeg
 al min Styrke
 og drikker min Glædes Vin!
 Gærne kan de eje hende
 allesammen,
 for Prinsessen er alligevel min!

TONNY. Hvor jeg elsker dig, Jack!

JACK. Livet er en Lovsang
 og Lovsangen Tak,
 siden Du blev min!

TONNY (tager hans Haand.)
 Nu skal Du vise mig
 din Yndlingsplet
 nede i Haven —

JACK. Men — er Du ikke træt?

TONNY. Nej! nej!

JACK. Kom, Fugl!

Jeg skal vise dig Stedet
 bag en Rosenhæks Skjul,
 hvor jeg saade Valmuer
 til Minde om vort Møde —
 et Hav af de blodige
 skinnende røde —!
 I Sommer, naar de staa der
 i blomstrende Rad,
 vil vi plukke deres første
 glødende Blad
 og hviske til hinanden:
 Du røde Valmue fine!

Jeg kysser dit røde Blad
 med Bøn for de røde Hjærter,
 som aldrig kan skilles ad!

(De gaa Arm i Arm hen til Havedøren, som Jack aabner —
 Maanelyset falder over Græsplænen udenfor.)

TONNY (uvilkaarlig.)

Nej, se dog, hvor Haven
 er henrivende smuk!

FRU HAUGE. Tag et Schawl om dine Skuldre —
 husk, der falder Dug!

HAUGE. Hvad vil I derude?

JACK (leende.) Hvad vi vil? — Gaa paa Jagt
 efter Bulmueurtsfnug
 og prøve, om vi ikke
 kan narre Hr. Puk! (begge ud.)

FRU HAUGE (ser efter dem.)

Hvor de to er glade!

HAUGE. Det var vi ogsaa, Mo'r!

FRU HAUGE (ryster paa Hovedet.)

Ikke som de.

De har flere Betingelser for Lykken end vi.

(Ser hen for sig. Langsomt.)

Dérpaa er det den beror
 Ægteskabets fulde Lykke —:
 ikke paa et Troskabs Baand,
 ikke paa det tit besungne
 større eller mindre Fond
 af Forelskelse — men kun
 derpaa, at de to bestandig,
 i det mindste som det største,
 kan forstaa hinandens Trang — —
 Sjælelivets Sammenklang,
 Harmonien er det første!

HAUGE. Se! der gaa de med hinanden

under Hængeaskens Grene,
han og hun, de to alene —

FRU HAUGE. Og for seks og tredve lyse
Somre siden
gik vi selv dér — glemte Tiden,
glemte al Ting for hinanden!
Da var Livets Himmel klar —

HAUGE. Den var ikke blot,
den er det, Du!
Vi har Ungdom sammen
tilbage endnu!
Og Du, som spillede Hjærterne bløde,
da Du strøg Violinen over den Døde,
Du har Sejre at vinde, større end før!

FRU HAUGE (ryster paa Hovedet. Vemodigt.)
Nej, Nehls! Den Kunst,
som ikke har levet i Frihed, dør.

HAUGE. Ved Du da ikke,
at saadan som Du spillede over hans Lig,
saa mesterligt spillede Du aldrig før?

FRU HAUGE. Nej, for det, som man lover til en, der
dør,

det faar man altid Magt til at holde.
Aa, men jeg følte det, da det var Slut:
at saadan kan man kun en Gang spille!
Og saa var det, at jeg maatte se Buen brudt —
hans og min
og Slægtens Violin!
Den Violin
hvorpaa han maatte bløde,
paa den skulde ingen anden
spille sig Lykken imøde.

HAUGE (ser paa hende.)
Dérfor var det altsaa —?

FRU HAUGE. Ja — derfor var det.

HAUGE. Og al den Sorg har jeg voldet dig! — Du,
som var saa ung og saa lys og fin!
Aa, kunde jeg gøre det om endnu!

FRU HAUGE. Man spalter ikke en Sjæl i to,
som Du har gjort det ved min,
uden at bøde for det, Nehls —

HAUGE (pludselig opfarende.)
Var Skylden da aldrig din?
Tog Sønnen ikke sin Faders Plads,
fuldtud, eller dog tildels?
Og hvorfor valgte Du ham for mig?

FRU HAUGE. Han trængte mest til mig, Nehls!

HAUGE. Og nu?

FRU HAUGE. Nu trænger Du mest.

HAUGE. Ha! Ha!

Ja sig det blot!
for nu behøver han ingen —

FRU HAUGE (stille.)
Nehls — jeg var kommen alligevel —
det ved Du godt.

HAUGE (med et Glædesskrik.)
Er det sandt! Er det virkelig sandt? Aa, Du!
Var Du kommen alligevel? Havde Du siddet
her hos mig som nu —
og husket og glemt —?

FRU HAUGE (tager hans Haand i sin.)
Glemt alt, hvad der var mørkt og tungt
og husket, hvad der var dybest gemt —
bragt dig tilbage
min Kærlighed, dyb og stærk og varm
som i Ungdommens Dage.

HAUGE (slutter hende i sine Arme.)

Straalende skøn er den unge Ungdom —
men dobbelt skøn er den unge Alderdom,
den, paa hvis Isse
Sneen falder i lange Stunder,
og som det bestandig grønnes under —!

TONNY (synger udenfor det aabne Vindu.)

De, som følges fra tidligst Vaar,
og indtil Bladene fældes,
finde skal de til hver en Tid,
at Kærlighed aldrig ældes!
Skoven, hun grønnes hvert eneste Aar —!
(De to i Sofaen rejser sig stille og gaar hen til Vinduet.)

JACK (som staar udenfor, med Armene støttet til Vinduskarmen.)

Synger hun dog ikke vidunderligt, Mo'r?

FRU HAUGE (smiler.)

Hun har aldrig sunget saa smukt som nu.

TONNY. Det er Jacks Skyld, Du!

Hans Øjne straalere i Maaneskin —

Og sang jeg mig i et Hjærte ind,
saa var det forvist i en Stund, da de Øjne
gennemvarmed mit hele Sind.

(lægger Armene om hans Hals)

Min Ven! Hos dig — gemt dybt i din Sjæl —
har jeg fundet den fine Forstaaen af Kunst,
som er Kunst i sig selv.

JACK (nikker over til Fru Hauge.)

Ja de, som er Sangbund —!

Hvad vilde I gøre, om I savnede dem?

Saa fandt I Jer aldrig i Verden Hjem,
I fremmede Fugle!

TONNY. Til alle Toner gav Du mig Teksten,
og din er Æren for hele Væksten!

JACK. Nu skal Du synge din Sang tilende,
 hører Du, Vildand!
 Og alle vil vi staa her og lytte med Tak
 til Sangen, som vi elske og kende —
 for den er en Hilsen fra Max —

FRU HAUGE. Aa, Jack!

JACK. Se, Tonny! hvor Maanen skinner som Guld
 omkring de to!
 om det gamle Par og det unge Par,
 som nu fæster Bo — — —!

TONNY (synger med hans Haand i sin.)
 De, som tryggelig Høst og Vaar
 kan fast paa hinanden lide,
 vide skal de, at Solskinskaar
 ganger efter Uvejrstide —
 Skoven, hun grønnes hvert eneste Aar —!

De som synes, at større Fryd
 randt aldrig i et Samlivs Dage,
 føle skal de hver Dag, der gaar,
 at de har det bedste tilbage!
 thi Skoven, hun grønnes hvert eneste Aar —!

Puk sad i Hyldene,
skar af Kvistene
tre smaa Fløjter
og kom saa listende — —

Udover Taget
krøb Hyldegrenene —
Puk kneb Storkefa'r
lidt i Benene!

Den ene Fløjte
gav han Zefyrerne,
den anden stak han
i Vindfløjslyrerne —

Den tredje satte
han selv for Munden
og blæste i den
til Morgenstunden!

Med Vingerne gylde
af Maanestrømmene
satte han Alfeord
til Menneskedrømmene — —.

Lyttende bøjede
Træerne Kronerne:
De lyse Nætters
Glans var i Tonerne —

Lyttende drømte
Fugleungerne,
lyttende aandede
Blomstertungerne —

Al Ting lyttede
soldugdrivende —
Menneskedrømmene
var saa henrivende!

Men ud fra et Vindu
i Gavlen af Huset
skinnede Lys over
Havegruset.

De stod dér sammen
ved Lykkens Porte —
Menneskedrømmene
levendegjorte!

Da Mørket sænked sig
over de to,
da var der ingen
Ugle, der lo —

men Storken knebrede
Natten lang
oppe fra Taget —
og Nattergalen sang!

Af samme Forfatter er udkommet *andet Oplag* af

INGA HEINE

EN NUTIDSFORTÆLLING

3 Kr, indbundet 4 Kr. 25 Øre

»Inga Heine« er ikke alene en velskreven, men ogsaa en vel udtænkt Bog. Med en hos vore kvindelige Forfattere ualmindelig Klarsynethed er mange af Figurerne tegnede.

Handlingens Interesse stiger jævnt og raskt, og paa flere Steder møder man en tiltalende poetisk Form.

»Berlingske Tidende«.

Bogen er skrevet med sjælden Kraft og Varme. Den præges af en Lidenskab, som stundom næsten berører En Vejret, men som gør et forfriskende og betagende Indtryk!

»Kjøbenhavn«.

Forfatterinden har som Motto til sin nye Fortælling sat de Ord: »Lidelsen er en Livsværdi — ligesaa vel som Lykken«. Ud fra disse Ord fortæller hun smukt og naturligt om en ældre, gift Mands Kærlighed til en ung Kvinde, om Lidenskabens Magt over Sindene, indtil Resignationen lærer dem, at man ogsaa kan leve i en Sjæl og Tanke lutrende, pligtopfyldende Sorg. Ingas gamle, prægtigt skildrede Bedestemo'r, viser hende, at Livets Lykke ikke kan bygges paa andres Ulykke eller paa Uret imod en anden. — Man mindes maaske længst den kvikke lille Kaj og den stille, lidende Doktorfrue.

Otto Borchsenius i »Dannebrog«.

Kærlighedens Ild flammer i denne Bog, og dens Sjælekampe holder Læseren fangen! Gennem den dybe Alvor, hvormed den beviser Sandheden af sit Motto, faar Bogen et Værd, som vil skattes af tusender!

Zakarias Nielsen i »Søndagsbladet«.

Tidligere er udkommet:

DIGTE • OLAF TRYGVASON, en dramatisk Digtning • EBBA BRAHE og andre Digte • CHRISTIAN DEN ANDEN, Skuespil i 4 Akter • FRA MARKVEJEN, Digte • EXCELSIOR, et Sagn fra Hebriderne • EN BRYLLUPSREJSE, et Nutidsdigt • FUGLEVISER og andre Vers • INGA HEINE, en Nutidsfortælling •

RETTELSER

Side 55, 5te Linie fra neden staar: *loved*. Læs: *leved*.

Side 142, 14de Linie fra oven staar: *til*. Læs: *i*.

